

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΓ' ΤΕΥΧ. Α' ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1986

ΑΡΙΘ. 8

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Γ'

Στὸ προηγούμενο ἄρθρο μας τονίσαμε, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἐνσαρκώνει τὴν ἰ. παράδοσι¹, ἀποτελεῖ ἄριστο θησαυροφυλάκιο αὐτῆς² καὶ διαφυλάττει τὴν πρωτοχριστιανικὴ καὶ παλαιὰ χριστιανικὴ πρᾶξι³. Ἀλλὰ ποιά εἶναι τὰ γνώρισματα αὐτῆς ἀπὸ ἄποψι περιεχομένου;

4) Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι τὸ κύριο εἰδοποιὸ γνώρισμα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, κατευθυνομένη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, συνεχίζει καὶ ἀνανεώνει τὸ σωτήριο καὶ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, πὸν μᾶς βοηθεῖ νὰ φθάσωμε στὴ μέθεξι τῆς μυστικῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος πρέπει νὰ «μορφωθῇ ἐν ἡμῖν» (Γαλ. δ', 19). Κατὰ τὴν ἐπιγραμματικὴ καὶ κλασσικὴ διατύπωσι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, «Χριστῷ συνταφῆναί με δεῖ, Χριστῷ συναναστῆναι, συγκληρονομησαί Χριστῷ, υἱὸν γενέσθαι Θεοῦ, Θεὸν αὐτὸν (Migne Ἐ.Π. 35, 785).

Μὲ τὴ μέθεξι αὐτῆ ἐπιτυγχάνεται ἡ εἴσοδος καὶ ἡ ὀργανικὴ ἐνταξις στὴν ἐσχατολογικὴ πραγματικότητα τοῦ κόσμου, ὁ ὁ-

ποῖος μεταμορφώνεται καὶ καινοποιεῖται. Ἰδίως ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι ἐνεργοποιήσις τοῦ νέου αἰῶνος μέσα στὰ τοπικὰ καὶ χρονικὰ πλαίσια τοῦ παλαιοῦ, ἡ παρουσία καὶ διακήρυξις τοῦ ἐρχομένου αἰῶνος μέσα στὸν νῦν αἰῶνα. Ἡ Θεία Εὐχαριστία σημαίνει τὴ ζωντανὴ παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι «χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ', 8). Ὡστε οἱ ὀρθόδοξοι πιστοὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὴ συμμετοχὴ τους στὸν Μυστικὸν Τοῦ Δεῖπνο βιώνουν τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ὡς τοῦ νέου αἰῶνος καὶ ἀποβαίνουν καινὴ κτίσις ἐν Χριστῷ⁴.

5) Τὸ κύριο εἰδοποιὸ γνώρισμα τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἡ θεανθρωπίνη δομὴ τῆς, ἡ ὁποία συναρτᾶται πρὸς τὸν μυσταγωγικὸ ἢ ἀναγωγικὸ χαρακτήρα τῆς.

«Τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος» τοῦ Θεοῦ «κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο... ἀνακεφαλαίωσα σθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἐφ. α', 10), καθίσταται ἐνεργὸν καὶ ὁρατὸν στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ μὲ τὴ δαψιλῆ χρῆσι τῶν ὑλικῶν στοιχείων καὶ συμβόλων στὴ λατρεία ἢ τῶν κατ' ἐξοχὴν προβαλλομένων ἁγίων εἰκόνων, οἱ ὁποῖες δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ — διὰ τῆς ὕλης — αἰσθητοποίησης καὶ «ἐμφάνισης τῶν οὐρανίων προτύπων»⁵. Κατὰ τὴν

1. Julius Tyciak, Zwischen Morgenland und Abendland, Düsseldorf, ἐν Elias Mastroianniopoulos, Nostalgia for Orthodoxy, Athens 1959, σ. 95-96.

2. Ἰωάννου Καρμίρη, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. 1, ἐν Ἀθήναις 1952, σ. 245. Τοῦ Ἰδίου, Σύνοψις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις 1957, σ. 12.

3. Friedrich Heiler, Urkirche und Ostkirche, München 1937, σ. 334.

4. Alexander Schmemmann, Introduction to Liturgical Theology, London 1966, σ. 57-58.

5. Ernst Benz, Geist und Leben der Ostkirche, Hamburg 1957, σ. 10. Πρβλ. Uspenskij - Loskij, Der Sinn der Ikonen, Bern und Olten 1952. J. Ty-

εὐστοχη διατύπωσι τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ J. Casper, «ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ δημιουργήσῃ γεφύρια μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Γνωρίζει ἤδη, ὅτι, — ἀφ' ὅτου ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἔζησε ἀνάμεσα σ' ἐμᾶς καὶ ἔπαθε σωματικῶς καὶ ἀφ' ὅτου... μετὰ τὴν νίκη τῆς Ἀναστάσεως λάμπρυνε καὶ αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα καὶ σύμπασαν τὴν Κτίσι —, δημιουργήθηκε ἡ γέφυρα, ποὺ συνδέει τὸν οὐρανὸ μετὰ τὴν γῆν»⁶.

Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι ἀπλῶς τὸ παράθυρο, μετὰ τὸ ὅποιο ἡ γῆ κατοπτρεῖται ἕνα τμήμα τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ εἶναι ἡ μυστικὴ κλίμαξ τῶν ἀγγέλων, ποὺ καταβαίνουν ἐκ τοῦ «ἀνεφώτος» οὐρανοῦ καὶ ἀναβαίνουν σ' αὐτὸν (Ἰωάν. α', 52)· εἶναι, κατὰ τὴν εὐστοχη ἔκφρασι τοῦ Μεγάλου Φωτίου, τὸ θαυμάσιο ἐκεῖνο πορθμεῖο, ποὺ συνενώνει τὰ οὐράνια μετὰ τὰ ἐπίγεια ἀκρογυάλια. Τὸ πορθμεῖο αὐτὸ ἔρχεται ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ «διαπορθεύει ἡμῖν τὴν ἐκεῖθεν ἀγαθοειδῆ καὶ θεῖαν εὐμένειαν»⁷, γιὰ νὰ ἀκολουθῆ στὴ συνέχεια παλινδρομικὴ μυσταγωγικὴ καὶ ἀναγωγικὴ πορεία, ἀνάγοντας καὶ ἀνυψώνοντας τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς γῆς στὸν οὐρανὸ. Ἡ ἀνύψωσις αὐτὴ συντελεῖ στὸ νὰ γευώμαστε τὶς δωρεές τῆς ἀκτίστου καὶ θεοποιῦ Χάριτος, νὰ μετέχωμε τῶν ἀκτίστων καὶ μεθεκτῶν θεῶν ἐνεργειῶν καὶ νὰ κατοπτρεύωμε τὸ θαβώρειο φῶς, τὸ ὅποιο εἶναι, κατὰ τὴν ἔκφρασι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, «τὸ μόνον τῆς κεκαθαρμένης καρδίας ἐπίχαρι καὶ πανίερρον θέαμα» (Ὑπὲρ ἡσυχάζοντων 2,3,66). Σ' αὐτὴ τὴ συνέχῃ διαλεκτικῆ σχέσι οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἀδιάκοπη παλινδρομικὴ κίνησι ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω βρίσκεται ἡ πεμπτουσία τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐπομένως Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι αὐτὰ καθ'

ἑαυτὰ τὰ γῆινα καὶ ὑλικά στοιχεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι κατασκευασμένα τὸ ἱερὸ πορθμεῖο τῆς καὶ ἡ γέφυρα, ποὺ συνενώνει τὴν θεῖα καὶ τὴν ἀνθρωπίνην πραγματικότητα. Τὰ ὑλικά αὐτὰ μετὰ τὶς εὐλογίες ἢ τὴν ἀνοχὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἡγεσίας εἶναι δυνατόν νὰ μεταβάλλωνται καὶ νὰ προσαρμύζωνται στὶς ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς, βέβαια ὄχι πρὸς ἱκανοποίησι ἀπλῶς ὑποκειμενικῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας ἢ καὶ αὐθαιρεσίας, ἀλλ' ἐσωτερικῆς παρορμήσεως, ποὺ ὑπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιολογικοῦ κριτηρίου καὶ αἰτήματος περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος τοῦ Χριστοῦ⁸. Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι ἡ «κονφορμιστικὴ» προσήλωσις στὴν α' ἢ β' μορφή τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἢ εἰκονογραφίας ἢ ἀρχιτεκτονικῆς, διότι σὲ ἐναντία περίπτωσι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκηρυχθοῦν ὡς μοντερνίσαντες ἀρνητὲς τῆς Ὁρθοδοξίας πλεῖστοι, ποὺ θεωροῦνται ὡς πρόμαχοι τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος⁹, ὅπως καὶ ὅλες οἱ Χριστιανικὲς γενεές, οἱ ὁποῖες κατὰ κανόνα σὲ τοπικὰ πλαίσια μετέβαλλαν παραδεδωμένες ἐξωτερικὲς μορφές ἢ ἀντικαθίστων αὐτὲς μετὰ ἄλλες νεώτερες ἢ προσέθεταν τὸ ἰδικόν τους λιθάρι στὸ οἰκοδόμημα τῶν ἐξωτερικῶν μορφῶν τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

6) Οἱ μεταβολές ἢ προσθήκες αὐτὲς εἶναι θεμιτές, ὅταν δὲν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλὰ μέσα ποὺ χρησιμοποιοῦνται μετὰ συνέσι πρὸς ἐπίτευξι τῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ εἰσαγόμενα στὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδοξίας νεώτερα στοιχεῖα πρέπει νὰ γίνωνται ἀνεκτὰ ἢ καὶ νὰ υἱοθετοῦνται πλήρως ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος κλήρου καὶ λαοῦ, ὅταν εἶναι αἰσθητικῶς ἢ ποιοτικῶς ἀνώτερα καὶ ἐκκλησιολογικῶς ὠφελιμώτερα, λυσιτελέστερα καὶ χρησιμώτερα καὶ ἀνταποκρίνωνται στὶς ἐκάστοτε σύγχρονες πνευματικὲς ἀνάγκες· ὅταν διατηροῦν τὸν κατανυκτικὸ, μυσταγωγικὸ καὶ ἀναγωγικὸ τους χαρακτήρα· ὅταν ἀποπνέουν τὸ ἄρωμα τῆς Ὁρθοδόξου

ciak, Die Liturgie als Quelle östlicher Frömmigkeit, Freiburg im Br. 1937, σ. 126 ἐξ. K. Friz, Die Stimme der Ostkirche, Stuttgart 1950, σ. 74 ἐξ. Wilhelm Nyssen, Zur Theologie des Bildes ἐν Endre von Ivánka, Julius Tyciak, Paul Wierz, Handbuch der Ostkirchenkunde, Düsseldorf 1971, σ. 473 ἐξ.

6. Josef Casper, Weltverklärung im liturgischen Geiste der Ostkirche, Freiburg im Breisgau 1939, σ. 45.

7. Μ. Φωτίου, Τὰ Ἀμφιλόχεια, ἐρωτ. ριά', Migne Ἐ.Π. 101, 656. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ Μέγας Φώτιος ὡς φορεὺς τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου πνεύματος, ἐν Ἀθήναις 1951, σ. 13.

8. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τί εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία, περ. «Ἐφημέριος», ἔτος 1969, σ. 169.

9. Σχετικὰ παραδείγματα βλ. ἐν Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ φαινομενολογία τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου πνεύματος καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀποκλίσεων, ἐν Ἀθήναις 1972, σ. 19 ἐξ.

πνευματικότητας καὶ ἐπομένως εἶναι ἀπηλλαγμένα ἀπὸ νατουραλιστικῆς καὶ ἐκκοσμηκευτικῆς τάσεις (λ.χ. ἀπὸ ὑπερεττικῶν ἐκτροχιασμοῦ στὸν τομέα τῆς μουσικῆς).

Ὁ — ὄχι στατικός, ἀλλὰ — δυναμικός χαρακτήρ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπιτρέπει τὸ νὰ ἐνοφθαλμίζουμε κατὰ τρόπον ἄρμονικὸ «στὴν πολυέδρη καὶ πολύπτυχη ἐμπειρία καὶ πνευματικὴ τῆς βίωσης ἀναρίθμητα νέα μὲν, ἀλλὰ πάντοτε ὁμόλογα, ὁμογενῆ καὶ ὁμοιογενῆ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα κατὰ χρόνους, τόπους, λαοὺς καὶ ἀτομικῆς ἰδιοσυγκρασίας καὶ ψυχολογίας ἀποτελοῦν — κατὰ τὴν διατύπωση τοῦ σημερινοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος — ἰσοδύναμα («ὀστράκινα σκευή») τοῦ οὐρανοῦ τῆς θησαυροῦ τῆς, γιὰ τὴν ἀκριβῶς ἀναχωνεῦνται στὴν πυρακτωμένη κάμινό τῆς καὶ δέχονται ἐπάνω τους ὅλες τὶς ἀνταύγειες καὶ μαρμαρυγῆς τοῦ θαβωροῦ φωτός.

Ἄλλ' ἢ θεανθρωπίνῃ δομῇ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐὰν ἐπιτρέπη τὴν μετὰ φειδοῦς ἐξέλιξι καὶ τὸν συνετὸ συγχρονισμό τῶν μορφῶν τῆς, παραλλήλως εἶναι ἀνασχετικὴ τοῦ ἀκρίτου προοδευτισμοῦ, ὁ ὁποῖος παραγνωρίζει ὅτι οἱ ἐξωτερικῆς μορφῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, πού εἶναι ριζωμένες σὲ μακραίωνες ἱστοριοπολιτισμικῆς παράδοσεις (λ.χ. στὴ μακραίωνη ἑλληνορθόδοξη βυζαντινὴ παράδοσι) δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ξεριζώνονται ἢ νὰ ἀποδυναμώνονται χωρὶς ἀποχρῶντα ἐκκλησιολογικὸ λόγο.

7) Ἡ συνειδητοποίησις τῆς θεανθρωπίνης δομῆς τῆς Ὁρθοδοξίας προφυλάσσει ἐκ τῆς ὑποσυνειδήτου αἰρετικῆς τάσεως ἢ ἀποκλίσεως, ἢ ὁποῖα συχνὰ παρουσιάζεται στὶς τάξεις τῶν «ὀρθοδόξων». Ἡ ἀπόκλισις αὐτὴ σημαίνει ἀνατίναξι τῆς γεφύρας, πού συνδέει οὐρανὸ καὶ γῆ, καὶ τορπιλισμὸ τοῦ πορθμείου, πού εἶναι δρομολογημένο ἀνάμεσα στὰ οὐράνια καὶ στὰ ἐπίγεια ἀκρογυῖα. Ἡ βαθύτερη ὑφὴ τῶν αἱρέσεων, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἀγωνίζεται καὶ θριαμβεῖ ἢ Ὁρθοδοξία, συνίσταται στὴν ἐπισήμανσι ἀνυπάρκτου ἀντιθέσεως καὶ πολώσεως ἐκεῖ, ὅπου στὴν πραγματικότητά ὑπάρχει διαλεκτικὴ σύνθεσις καὶ ἄρμονία, καὶ στὸν ὑπερτονισμό τοῦ ἀνθρωπίνου στοιχείου καὶ τῆς ὀριζοντίας διαστάσεως εἰς βάρος τοῦ κατα-

κορύφου προσανατολισμοῦ καὶ τοῦ θείου παράγοντος (πρβλ. τὸν ἀρειανισμό) ἢ στὴν ὑπερέξαρσι τοῦ θείου στοιχείου καὶ τῆς κατακορύφου διαστάσεως εἰς βάρος τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος καὶ ὀριζοντίου προσανατολισμοῦ (πρβλ. τὸν μονοφυσισμό ἢ τὴν εἰκονομαχίαν). Χαρακτηριστικῶς ὁ Μέγας Φῶτιος ἐπισημαίνει τὴν ἀλήθεια αὐτή, ὅταν, ὁμιλῶν σ' ἓνα κήρυγμα τοῦ γιὰ τὴν καταπολέμησι τῶν αἱρέσεων ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ γιὰ τὴν νίκη τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀναφωνῆ καὶ διακηρύττη: «Νὰ χαίρης ὑπερβαλλόντως, θυγατέρα Σιών, νὰ κηρύττης, θυγατέρα Ἱερουσαλήμ· ὁ Κύριος ἀπεμάκρυνε τὰ ἀδικήματά σου· σὲ ἐλύτρωσεν ἀπ' τὸ χερί τῶν ἐχθρῶν σου... Σήκωσε τριγύρω τὰ μάτια σου καὶ κοίταξε συναθροισμένα τὰ τέκνα σου, τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ σὲ παλαιότερους χρόνους τὰ ἄρπαξαν βίαια καὶ τὰ γέμισαν μὲ πολὺ μανιώδη κορυβαντικὸ ἐνθουσιασμό οἱ βακχικῆς μαινάδες καὶ τὰ φτερωτὰ τέρατα τῶν αἱρέσεων καὶ τῶν σχισμάτων, τὰ διασκόρπισαν σὲ βουνὰ καὶ κρημνοὺς ἀπωλείας, διότι τὰ κέντησαν μὲ οἶστρο. Νὰ εὐφραίνεσαι καὶ νὰ εἶσαι κατευχαριστημένη μὲ ὅλη τὴν καρδιά σου. Ὁ Υἱὸς κηρύσσεται ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα (κατὰ τὴν Α' Οἰκουμενικὴν σύνοδο)· τὸ Πνεῦμα μαζί μὲ αὐτοὺς ἀριθμεῖται σὲ μία θεότητα (κατὰ τὴν Β' Οἰκουμενικὴν σύνοδο)· ὁ Λόγος, ἀφοῦ ἔλαβε σάρκα ἐκ τῆς Παρθένου πρὸς κοινὴ σωτηρία καὶ ἀνάπλασι τοῦ (ἀνθρωπίνου) γένους, δὲν χωρίζεται ἀπὸ τὴν θεότητα (κατὰ τὴν Γ' καὶ τὴν Ε' Οἰκουμενικὴν σύνοδο)· οἱ φύσεις εἰς αὐτὸν (τὸν Κύριον) διατηροῦν τὸ ἀσύγχυτο (κατὰ τὴν Δ' Οἰκουμενικὴν σύνοδο) καὶ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ θελήματα ἀναφαίνεται, γιὰ νὰ καθίσταται ἐνεργὸ μαζί μὲ τὴν ἰδικὴ του φύσι (κατὰ τὴν Στ' Οἰκουμενικὴν σύνοδο)· κάθε πλάνη καὶ μεγάλο παραλήρημα ἔχει ἐκδιωχθῆ... Λοιπὸν ὄχι, οὔτε αὐτὸς ὁ Χριστὸς ὑβρίζεται πλέον καὶ δὲν χλευάζεται μὲ τὴν πρόφασιν ἐκφράσεως τιμῆς· τοῦτο εἶναι ἄλλη ματαιολογία καὶ νέος τρόπος ἐξουδενώσεως (τοῦ Χριστοῦ), πού ἔχει ἐπινοηθῆ μὲ πανουργία ἀπὸ τὸν πονηρό, δηλαδὴ νὰ φέρονται μὲ μανία ἐναντίον τῆς εἰκόνας, νὰ λέγουν δὲ πράγματα τερατώδη πρὸς τιμὴν

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. { ΠΡΩΤ. 1169
ΔΙΕΚΠ. 523

Ἀθήνησι τῆ 1ῃ Ἀπριλίου 1986

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2426

Π ρ ό ς

Τὸν εὐσεβῆ Λαό, τὸ Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Εἶναι σὲ ὄλους γνωστό, ὅτι πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια ὠρισμένοι κύκλοι προκάλεσαν τὸ ζήτημα τῶν ἐκτρώσεων, πού ἀπὸ τότε παίρνει ὄλο καὶ μεγαλύτερες διαστάσεις. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐπιβάλλει στὴν Ἐκκλησία μας, νὰ μὴ ἀφήσῃ τὰ τέκνα τῆς ἀπληροφόρητα, ἀλλὰ νὰ τὰ πληροφορήσῃ ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ ὑπεύθυνα.

1. Τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶναι πρόσφατο. Ἡ ἁμαρτία εἶναι πολὺ παλαιά. Καὶ ἐκτρώσεις ἐγίνοντο πάντοτε. Ἀλλὰ δὲν εὕρισκαν καμμιά ἀπὸ πουθενὰ δικαίωση. Ἡ κοινωνία ἀντιδρούσε σωστά. Ἐστιγματίζε τὸ κα-

κό. Καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ ὄλους. Γιατί ὄλοι ἤξεραν καὶ διακήρυτταν ὅτι τὸ παιδί μέσα στὴν κοιλιά τῆς μητέρας του εἶναι ὀλόκληρος καὶ τέλειος ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς συλλήψεώς του.

2. Τώρα τελευταία ὅμως, ὠρισμένοι κύκλοι βλέπουν τὸ θέμα αὐτὸ ἐντελῶς διαφορετικά. Ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ ἄνθρωπος μέσα στὴν κοιλιά τῆς μητέρας του γιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα εἶναι ἀπλῶς ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ μητρικὸ σῶμα, χωρὶς ψυχὴ καὶ δική του ζωὴ.

Σὰν συνέπεια αὐτῆς τῆς γενικῆς τοπο-

δῆθεν τοῦ εἰκονιζομένου, νὰ τὴν κομματιά- ζουν καὶ νὰ κατέχωνται σφοδρὰ ἀπὸ διπλῆ μανία» (Μὲ τίς τελευταῖες αὐτὲς ἐκφράσεις γίνεται ὑπόμνησις τῆς εἰκονομαχίας, ἡ ὁποία καταδικάσθη ἀπ' τὴν Ζ' Οἰκουμ. σύνοδο)¹⁰.

Διὰ νὰ μὴ γίνῃ τὸ παρὸν ἄρθρο μας ὑπὲρ

τὸ δέον ἐκτενές, ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ Μνημονίου τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ γίνῃ στὸ ἐπόμενο τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας» μὲ τὴν ἐπισήμανσι μερικῶν ἀκόμη εἰδοποιῶν γνωρισμάτων τῆς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

10. «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ· περιεῖλε Κύριος τὰ ἀδικήματά σου· ἐρρύσατό σε ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν σου... Ἄρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε συνηγμένα τὰ τέκνα σου, οὓς αἰρέσεων πάλαι καὶ σχισμάτων βίαχαι καὶ ἄρπυιαι συναρπάσασαι καὶ πολλῆς κορυβαντίας ἐμπλήσασαι εἰς ὄρη καὶ κρημνοὺς ἀπαιτίας διέσπειραν ἀνοιστήσασαι. Εὐφραίνου καὶ κατατέρπου ἐξ ὄλης τῆς καρδίας σου. Υἱὸς Πατρὸς κηρύσσεται ὁμοούσιος (κατὰ τὴν Α' Οἰκουμ. σύνοδο)· τὸ Πνεῦμα τοῦτοις εἰς μίαν συναριθμεῖται θεότητα (κατὰ τὴν Β' Οἰκουμ. σύνοδο)· ὁ Λόγος ἐκ παρθένου σάρκα λαβὼν εἰς κοινὴν τοῦ γένους σωτηρίαν καὶ ἀνάπλασιν οὐ μερίζεται τῆς θεότητος (κατὰ τὴν Γ' καὶ τὴν Ε' Οἰκουμ. σύνοδο)· αἱ φύσεις ἐπ' αὐτοῦ φυλάττουσι τὸ ἀσύγχυτον (κατὰ τὴν Δ' Οἰκουμ. σύνοδο) καὶ τῶν θελημάτων ἐκότερον τῆ οἰκεία φύσει συναναφαίνεται ἐνεργούμενον (κατὰ τὴν

Στ' Οἰκουμ. σύνοδο)· πᾶσα πλάνη καὶ λῆρος μακρὸς ἀπελή- ληλαται... Οὐ μόνον, οὐδὲ Χριστὸς αὐτὸς ἐν εὐφημίας προσή- ματι πικρῶς ὑβρίζεται χλευαζόμενος· ἄλλο τοῦτο κενολόγημα καὶ ξένος τρόπος τῶ πονηρῶ μεμηχανημένος ἐξουδενώσεως, μάλινεσθαι μὲν κατὰ τῆς εἰκόνας, ἐπὶ τιμῆ δὲ τοῦ εἰκονιζομένου τερατολογεῖν, ταύτην σπαράττειν καὶ διπλῆν μανίαν ἐπιμα- νεσθαι): Μ. Φωτίου, Ὁμιλία ιη', λεχθεῖσα ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος τῆς ἁγίας Σοφίας, «ἀνίκα τοῖς ὀρθοδόξοις καὶ μεγάλοις ἡμῶν βασιλεῦσι Μιχαὴλ καὶ Βασιλεῖω ὁ κατὰ πάσης αἰρέσεως ἐστηλογραφῆθη θρίαμβος» (Β. Λαοὺρδα, Φωτίου ὁμιλία, Θεσσαλονίκη 1959, σ. 175-177). Εὐαγγέλιου Θεοδοῦρου, Ἀνθολόγιον πατερικῶν κειμένων, Ἀθήναι, 1969, σ. 50-51.

θετήσεως, ἡ ἀπαγόρευση τῆς ἐκτρώσεως παραστήθηκε σάν παρέμβαση στὸ ἀτομικὸ δικαίωμα τῆς γυναίκας νὰ διαθέτῃ τὸ σῶμα της, ὅπως θέλει. Καὶ ζητεῖται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση νὰ νομιμοποιήσῃ τὶς ἐκτρώσεις, διότι τάχα ἔτσι θὰ λυθῇ ἓνα κοινωνικὸ πρόβλημα· μιὰ ἀδικία εἰς θάρος τῶν γυναικῶν, πού συμβαίνει νὰ ἔχουν ἀνεπιθύμητη σ' αὐτὲς σύλληψη καὶ κυοφορία. Καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ κράτος ὀφείλει νὰ μεριμνᾷ γιὰ τὴν ὑγεία τους, πού σήμερα μὲ τὶς συνθηκὲς πού γίνεται ἡ ἐκτροφή, κινδυνεύει.

3. Τὰ προβλήματα αὐτὰ δὲν ἀφήνουν ἀσυγκίνητη τὴν Ἐκκλησία. Γιατί ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔκαμε ποτὲ συμβιβασμὸ μὲ κανενὸς εἴδους καταπίεση καὶ κοινωνικὴ ἀδικία. Ἡ Ἐκκλησία ὄχι ἀπλῶς συμφωνεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνουν τὰ προβλήματα αὐτὰ ἀντικείμενο κοινωνικῆς μέριμνας ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ ὑπερθεματίζει. Γιατί κάθε μορφή ἀδικίας πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν ζωὴ.

Ὅμως στὴν περίπτωσι τῶν ἐκτρώσεων τὸ θέμα εἶναι διαφορετικόν. Γιατί ἐκτὸς ἀπὸ τὴν γυναίκα ἔγκυο ὑπάρχει καὶ ἓνα ἄλλο πρόσωπο, τὸ ἔμβρυο, πού ἔχει ἴση μὲ αὐτὴ ἀνθρώπινη ιδιότητα καὶ ἴσα δικαιώματα ζωῆς. Γιατί τὸ ἔμβρυο, ὅπως εἶπαμε, εἶναι πλήρης, τέλειος καὶ ὀλόκληρος ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν στιγμή τῆς συλλήψεως. Καὶ συνεπῶς ἡ ἐκτροφή εἶναι φόνος. Φόνος ἐκ προμελέτης. Εἶναι μιὰ ἐνέργεια, πού στερεῖ ἓναν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ ὑπέρτατο ἀγαθόν, τὴν ζωὴ. Καὶ πρέπει νὰ τονισθῇ, ὅτι ἀκόμη κι ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι τὴν ζωὴ στὸν ἄνθρωπο τὴν δίνει ἡ μητέρα του, αὐτὸ δὲν τῆς δίνει τὸ δικαίωμα καὶ νὰ τὴν ἀφαιρῇ, ὅποτε θέλει. Καὶ συνεπῶς κάθε γυναίκα πού κάνει ἐκτροφή εἶναι ἓνας ἀπαίσιοις φονιάς. Καὶ ὄχι μόνο ἡ μητέρα, ἀλλὰ καὶ ὁ πατέρας καὶ κάθε πρόσωπο πού συνεργεῖ στὸ ἀπαίσιο αὐτὸ ἔγκλημα, ἔστω καὶ μόνο μὲ συμβουλή καὶ ὑπόδειξη, εἶναι φονιάδες.

4. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀδαμάντινη. Καὶ σήμερα ἔχει ἀποδειχθῆ καὶ ἐπιστημονικά. Περιοριζόμεσθε νὰ ὑπενθυμίσωμε μόνο τὴν δήλωση τῶν ἀξίων κάθε ἐπαίνου γι' αὐτὴν ἐνεήντα δύο καθη-

γητῶν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει δική του ζωὴ ἀπὸ τὴν στιγμή τῆς συλλήψεώς του. Ἀκόμη σήμερα ἔχει ἐπιστημονικὰ ἀποδειχθῆ, ὅτι ἓνα παιδί μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ ζωὴ καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ σῶμα μιᾶς γυναίκας (παιδί τοῦ σωλήνα)· καὶ ὅτι, ἂν ἡ ἐπιστήμη ἤξερε νὰ τὸ συντηρήσῃ, θὰ ζοῦσε ἔξω ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς γυναίκας καὶ θὰ μεγάλωνε χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκη τὴν γυναίκα αὐτή. Καὶ εἶναι τερατῶδες μιὰ γυναίκα - μητέρα νὰ ἀρνήται τὴν ζωὴ σ' ἓνα παιδί της γιὰ τὴν δίνει θάρος. Καὶ γι' αὐτὸ κάθε ἐνέργεια πού διακόπτει τὴν ζωὴ ἐνὸς ἐμβρύου ἀποτελεῖ εἰδεχθὲς ἔγκλημα. Καὶ κάθε εἶδους συμβολὴ ἢ συμβουλή γιὰ νὰ γίνῃ ἐκτροφή, ἀποτελεῖ ἠθικὴ αὐτουργία γιὰ φόνον.

5. Γι' αὐτὸ ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀφοῦ ἐμελέτησε ὑπεύθυνα τὸ θέμα, ἀποφάσισε:

α. Κάνει ἐκκλήση στὴν Κυβέρνηση, ὄχι μόνο νὰ ἀποφύγῃ νὰ θεσπίσῃ διατάξεις πού θὰ «νομιμοποιοῦν» τὸ ἔγκλημα τῶν ἐκτρώσεων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα στὴν εὐρύτερη κοινωνικὴ του σημασία, ὥστε μὲ τὴν θέσπιση τῶν καταλλήλων μέτρων (ἐπιχορήγηση τῶν μὴ ἐργαζομένων μητέρων, μεγαλύτερα ἐνίσχυση τῶν πολυτέκνων, ἴδρυση ἀναλόγων νηπιακῶν καὶ παιδικῶν σταθμῶν κ.ἄ.) νὰ πάψῃ ἡ ἐκτροφή νὰ ἀποτελῇ τὴν «καλλίτερη» λύση.

β. Κάνει ἐκκλήση σὲ ὄλους τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς νὰ ἀποφεύγουν μὲ κάθε τρόπο τὴν ἐκτροφή, γιὰ τὴν ἀποτελεῖ φόνον ἐκ προμελέτης, ἁμαρτία θανάσιμη, πού τιμωρεῖται μὲ αὐστηρὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια, καί, χωρὶς μετάνοια, ἐπιφέρει τὴν στέρηση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

γ. Καλεῖ ὄλους τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς σὲ ἐκστρατεία διαφώτισεως τοῦ λαοῦ μας καὶ τῶν ἀρμοδίων, ἐπὶ τοῦ σοβαροτάτου αὐτοῦ ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ προβλήματος.

δ. Εὐλογεῖ ὄλους ἐκείνους, πού θέτουν ἐπάνω ἀπὸ τὶς πρόσκαιρες δυσκολίες καὶ σκοπιμότητες, τὴν εὐθύνη ἔναντι τοῦ

«Σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον»

ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Ἀναμφιβόλως τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἐξ ἐπόψεως καθαρῶς ἐκκλησιαστικῆς, εἶναι ἡ διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἐμφάνισις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ ἡ ὀλίγον κατ' ὀλίγον συμμετοχὴ εἰς αὐτὴν πασῶν σχεδὸν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς κινήσεως αὐτῆς δεόν ἢ τοποθετηθῆ καὶ ὁ ἐν Ρόδῳ ἀρξάμενος Θεολογικὸς Διάλογος μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς τοιαύτης. Ὁ Διάλογος οὗτος ἀποτελεῖ συνέχειαν τῶν γενομένων ἐν τῇ παρελθόντι ἐνωτικῶν προσπαθειῶν, αἱ ὅποια, δυστυχῶς, διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους δὲν ἐπέτυχον (Σύνοδος τοῦ Λατερανοῦ (1215), τῆς Λυῶν (1274), τῆς Φλωρεντίας (1439), ἀπόπειραι τῶν Παπῶν Γρηγορίου ΙΓ', Πίου Θ' καὶ Λέοντος ΙΓ').

* Εἰσήγησις τῆς ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ 8ου θέματος τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὑπεβλήθη τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ἧτις καὶ ἐγκρίνασα αὐτήν, τὴν ὑπέβαλε τῇ Γραμματεῖα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Δεδομένου ὅτι ἡ ἐνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, διὰ τῶν διμερῶν καὶ οὐχὶ τῶν πολυμερῶν διαλόγων, φρονοῦμεν ταπεινῶς ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία πρέπει νὰ δώσῃ ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ ἀξίαν εἰς τοὺς διμερεῖς Θεολογικοὺς διαλόγους, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ Θεολογικὸς Διάλογος μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς τοιαύτης.

Δοθέντων ἀφ' ἐνός μὲν τῆς εὐχῆς τοῦ Κυρίου «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν», ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὸ κέντρον τῆς Θεολογίας καὶ τῶν πολλῶν καὶ σκληρῶν ἀγώνων τῶν Πατέρων ἦτο ἡ διὰ παντός τρόπον καὶ μέσου διατήρησις καὶ προαγωγή τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητος τ.ἔ. τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας ἐν αὐτῇ, καὶ ἅμα τῆς ἐπικρατήσεως καὶ ἐπιδιώσεως, ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία «ἐνωσιν εὐχεται σαρκὸς καὶ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ... μία προσευχή, μία δέησις, εἰς νοῦς, μία ἐλπίς ἐν ἀγάπῃ, ἐν τῇ χαρᾷ τῇ ἀμώμῳ, ὃ ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός, οὗ ἄμεινον οὐδὲν ἐστίν» (Ἱγνατίου Ἀντιοχείας, πρὸς Μαγνησίους, 1, 2-4. 270. VII, 4-8). Τοῦτο οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ εἰ μὴ ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος

Θεοῦ καὶ τοῦ μεγάλου χαρίσματος Του,
τῆς ζωῆς, καὶ θέλουν νὰ κυβερνήσῃ

τὴν ζωὴν τοὺς τὸ φῶς τοῦ θελήματος τοῦ
Θεοῦ καὶ τὸ καθῆκον.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σερραφείμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Θεόφιλος
- † Ὁ Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος
- † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Γεώργιος
- † Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Ἀγαθόνικος
- † Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος Βαρθολομαῖος
- † Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Χριστόδουλος
- † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων
- † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
- † Ὁ Γρεβενῶν Σέργιος
- † Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν Διονύσιος
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελέτιος
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Νικόδημος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης

ἡμῶν Ἐκκλησία, στοιχοῦσα τῷ πνεύματι καὶ τῷ γράμματι τῆς πατερικῆς Θεολογίας, καὶ διακατεχομένη ὑπὸ μεγάλης εὐθύνης διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου, ἦτο, εἶναι καὶ θὰ πρέπει νὰ κείται ὑπεράνω οὐδὲν ποτε διαλόγου, μάλιστα δὲ ὑπεράνω τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ μεταξὺ τούτων διάλογος ἤρξατο τὸ πρῶτον ὡς διάλογος ἀγάπης μεταξὺ τῶν δύο πρεσβυγενῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης, χάρις εἰς τὰς ἀόκνους προσπάθειας καὶ πρωτοποριακὰς πρωτοβουλίας τοῦ ἀιδίου Πατριάρχου Ἀθηνᾶγορου Α' (1948 - 1972), πρωτοβουλίας αἱ ὁποῖαι εὔρον ἐπίσης ἀπήχησιν καὶ ἀνταπόκρισιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀιδίμων Παπῶν τῆς Ρώμης Ἰωάννου ΚΓ' (1958 - 1963) καὶ Παύλου τοῦ ΣΤ' (1963 - 1978). Ὡς διάλογος τῆς ἀγάπης ἀπέδωκεν ἀρκετοὺς καρπούς, ἐν οἷς καὶ ἡ ἀμοιβαία ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων τοῦ 1054, τὰ ὁποῖα, ὡς γνωστόν, εἶχον ὀδηγήσει εἰς τὴν πλήρη διάσπασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἡ μεγαλύτερα ὁμως ἐπιτυχία τοῦ Διαλόγου τῆς ἀγάπης ἦτο ἡ συντριβὴ τοῦ πάγου, ὁ ὁποῖος ἐκάλυπτε τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὁ μετριασμός τῆς ἀμοιβαίας καχυποψίας καὶ δυσπιστίας, ἡ ἔσσην τὸ δυνατόν ἀντικατάστασις τοῦ ψυχολογικοῦ κλίματος ἐχθρότητος μεταξὺ τούτων διὰ τοῦ πνεύματος τῆς ἀδελφούσης καὶ ἡ καλλιέργεια εὐνοϊκοῦ κλίματος πρὸς ἐγαρῆν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου, ὁ ὁποῖος ἐνεκαινίσθη ἐν Πάτμῳ - Ρόδῳ διὰ τῆς πανηγυρικῆς συνελύσεως τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς (1980). Ἐκτοτε ὁ Διάλογος οὗτος συνεχίζεται ὑπὸ διπλὴν πάντοτε μορφήν, ἦτοι ὡς Θεολογικὸς Διάλογος, ἐπιτελούμενος ὁμως πάντοτε ἐν τῷ πνεύματι τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης (Διάλογος τῆς ἀγάπης), ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδεύσῃ καὶ νὰ καταλήξῃ εἰς θετικὰ συμπεράσματα ὁ Θεολογικὸς Διάλογος.

Ὁ Θεολογικὸς Διάλογος δὲν γίνεται, καὶ δὲν πρέπει ἄλλωστε νὰ γίνεται, δι' ἕνα ἀπλοῦν διάλογον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἐνὸς προκαθορισμένου στόχου καὶ σκοποῦ. Σκοπὸς δὲ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Διαλόγου εἶναι, συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον τῆς Μικτῆς Συντονιστικῆς Προπαρασκευαστικῆς Τεχνικῆς ἐκ Θεολόγων Ἐπιτροπῆς, «ἡ ἀποκατάστασις τῆς πλήρους κοινωνίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία θὰ εὕρῃ τὴν ἔκφρασιν αὐτῆς ἐν τῇ κοινῇ τελείῃ τῆς Εὐχαριστίας καὶ ἐν τῇ ἐνότητι, θάσει τοῦ κοινοῦ βιώματος καὶ τῆς κοινῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας»¹.

Ἡ ὡς ἄνω ἀποκατάστασις τῆς πλήρους κοινωνίας, ἦτις θὰ ἐκφρασθῇ διὰ τῆς κοινῆς τελείσεως τῆς Θ. Εὐχαριστίας καὶ κοινωνίας ἀπὸ τοῦ Ποτηρίου τῆς Εὐχαριστίας, θὰ εἶναι καρπὸς τῆς ἐνώσεως ἐν τῇ πίστει, καὶ δὲν θὰ γίνῃ πρὶν ἢ ἐπιτευχθῇ ἢ ἐν τῇ πίστει αὕτη ἔνωσις. Οἱ ὀρθόδοξοι διὰ τοῦ διαλόγου καὶ ἐν τῷ διαλόγῳ πρέπει νὰ καταστήσουν σαφῆ τὴν βασικὴν ταύτην Θεολογικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν

εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς, οἱ ὁποῖοι, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἔνωσιν αὐτῶν μετὰ τῶν Οὐνιτῶν, πιστεύουν ὅτι δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ ἢ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μυστηριακὴ κοινωνία ἄνευ τῆς ἐπιτεύξεως μιᾶς, ὁμοφώνως ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ ἀποδεκτῆς γενομένης καὶ διακηρυσσομένης ἐνότητος τῆς πίστεως, ἦτις κατ' αὐτοὺς ἔπεται καὶ δὲν προηγείται τῆς εὐχαριστιακῆς κοινωνίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία, ἢ δὲ ἐνότης αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐκ τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως, ὡς διδάσκει ἡ Παράδοσις τῆς ἀρχεγόγου Ἐκκλησίας. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἔχει δι' ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ὅλους ἰδιαιτέραν ἀξίαν καὶ σημασίαν, καθόσον μόνον θάσει τῆς κοινῆς ταύτης πίστεως τῆς ἀρχεγόγου Ἐκκλησίας δύναται νὰ προχωρήσῃ ὁ Θεολογικὸς μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Διάλογος, καὶ νὰ κριθοῦν αἱ μετὰ τὸ σχίσμα ἐπελθούσαι διαφοραὶ μεταξὺ τούτων, διαφοραὶ αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον ἐννοιολογικαί, ὡς ἀφήνουν νὰ ἐννοηθῇ τὰ μέλη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

Οὐδὲ διαφοραὶ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ποικιλίαν τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καθαρῶς θεολογικοδογματικαί, ὡς τοιαῦται δ' ἀκριβῶς διασποῦν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ συνέπειαν διαίρουσιν αὐτήν. Ὁ διεξαγόμενος Θεολογικὸς Διάλογος καλεῖται νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ἐπιλύσῃ, χάριν τῆς ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, οὐχὶ τόσον τὰς ἀμέσους θεολογικῆς σημασίας θεσμικὰς, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρωτίστως τὰς «πολλὰς», βαθείας καὶ δυσκόλους Θεολογικὰς διαφοράς, αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἄνευ τῆς ἐπιλύσεως τούτων, ἢ ὁποῖα δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἐπανόρθου εἰς τὴν πρὸ τοῦ σχίσματος καὶ ἐν τῇ παραδόσει καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Πατέρων τεθησαυρισμένην πίστιν τῆς Μιᾶς καὶ Ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας, οὐδεμία ἀπολύτως ἔνωσις εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐὰν δέ, δι' εἰδικούς λόγους, γίνῃ τοιαύτη ἔνωσις, οὐδόλως θὰ διαφέρῃ ἐκείνων τῆς Αὐτῶν καὶ τῆς Φλωρεντίας.

Ὁ παρῶν Θεολογικὸς Διάλογος διαφέρει πολὺ τῶν λοιπῶν πολυμερῶν καὶ διμερῶν Διαλόγων. Πρὸκειται περὶ ἐνὸς Διαλόγου, ὅστις κινεῖται, καὶ ἐὰν τυχόν δι' οἰοδῆποτε λόγον δὲν γίνεται τοῦτο θὰ πρέπη νὰ γίνῃ, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς κοινῆς ἐμπειρίας, τὴν ὁποῖαν ἔζησαν ὁμοῦ ἀμφότεραι αἱ Ἐκκλησίαι κατὰ τοὺς ὀκτώ πρώτους αἰῶνας. Θεμέλιον, ἀρραγὲς αὐτοῦ, εἶναι ἡ κοινὴ πίστις καὶ ἡ παράδοσις τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Ἄνευ τῆς ἀναφορᾶς εἰς τὴν κοινὴν ταύτην πίστιν καὶ εἰς τὴν κοινὴν πατερικὴν διδασκαλίαν καθίσταται ὅλως δυσχερὴς, ἐὰν μὴ καὶ προβληματικὴ, πᾶσα πρόοδος καὶ προαγωγή τοῦ διμεροῦς τούτου Διαλόγου, ὅστις, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐτονίσθη, ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐπαγεξέτασιν τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διαφορῶν, ὅπερ, ἐὰν ἐπιτευχθῇ, θὰ ὀδηγήσῃ πρῶτον μὲν εἰς τὴν κοινὴν ἔκφρασιν καὶ ἐνότητα τῆς πίστεως, εἶτα δὲ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους μεταξὺ αὐτῶν μυστηριακῆς κοινωνίας, διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν ἐντατικῶς καὶ νὰ προσευχόμεθα διαρκῶς καὶ ἀδιαλείπτως.

Κατόπιν τῶν γενικωτέρων τούτων, ποιούμεθα πα-

1. Ἰδὲ X. Γ. ΖΑΦΕΙΡΗ, Μητροπολίτου Περιστερίου, Ὁρθόδοξια καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός. Ὁ ἀρξάμενος Θεολογικὸς Διάλογος. Γεγονότα καὶ σκέψεις, Ἀθῆναι 1981, σ. 94.

ρατηρήσεις και εισηγήσεις τινάς ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, ἦτοι τῆς μεθοδολογίας τῆς Διορθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ τρόπου καταρτισμοῦ τῶν κειμένων, τῆς ἐν τῇ Μικτῇ Θεολογικῇ Ἐπιτροπῇ γινομένης ψηφοφορίας κ.λπ.

1. Μεθοδολογία:

Ἡ μεθοδολογία, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ἡ Μικτὴ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ, καθωρίσθη ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς ἐκ Θεολόγων Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία, προσδιορίζουσα ταύτην, ἐδήλωσεν ὅτι «ὁ διάλογος δέον νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὰ ἐνοῦντα τὴν Ὁρθόδοξον καὶ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν στοιχεῖα... Ἡ ἔναρξις τοῦ διαλόγου δέον νὰ γίνῃ ἐν πνεύματι θετικῆ καί, ἐν τοιοῦτῳ πνεύματι, νὰ ἀντιμετωπιθοῦν τὰ ἐκ τοῦ μακραιῶνος χωρισμοῦ συσσωρευθέντα προβλήματα». Ὁ τρόπος οὗτος ἐργασίας, κρινόμενος βάσει τῆς ἐμπειρίας τῶν τριῶν γενικῶν Συνελεύσεων τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐὰν τυχὸν αὕτη ἤθελεν ἐφαρμόξῃ καὶ ἐν Κρήτῃ) κ α τ ἄ ρ χ ἡ ν φαίνεται ὅτι εἶναι καρποφόρος διὰ τὴν διεξαγωγὴν καὶ προαγωγὴν τοῦ Διαλόγου. Δὲν δύναται ὅμως, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποδεικνύεται, νὰ ἐφαρμοσθῇ ὡς ἀπαράδατος μεθοδολογικὴ ἀρχὴ διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐὰν τυχὸν αὕτη ἤθελεν ἐφαρμοσθῇ εἰς πάσας τὰς φάσεις τοῦ Διαλόγου, τότε τὸ συμπέρασμα θὰ ἦτο ὁ μὲν Διάλογος ὡς Διάλογος ἐπιφανειακῶς μὲν θὰ προχωρήσῃ ἀνευ δυσκολιῶν καὶ θὰ φθάσῃ εἰς θεαματικὰ ἐπιτεύγματα, ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως οὐδὲν ἤθελεν ἐπιτευχθῆ, διότι ὁσάκις, ἐν τῇ ἐξετάσει τῶν ἐνοῦντων τὰς δύο Ἐκκλησίας σημείων, ἤθελον ἀναφυῆ σημεῖα διαιρούντα ἢ διαφοροποιούντα τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν πράξιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ταῦτα ἤθελον παραπεμφθῆ εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλένδας. Συνέπεια τῆς μεθοδολογίας ταύτης, τὴν ὁποίαν ἡ Μικτὴ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἐφήρμοσεν μέχρι τοῦδε, θὰ εἶναι ἡ κατασκευὴ ἢ ἐνός πύργου, τὸν ὁποῖον οἱ μὲν ἀτενίζοντες ἀπὸ μακρὰν θὰ τὸν θαυμάζουν καὶ θὰ κυχῶνται ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν διμερῶν Θεολογικῶν συζητήσεων, ἐνῶ οἱ ἐγγύτερον τοῦτου ἰστάμενοι θὰ αἰσθάνωνται δέος, δλέποντες τοῦτον νὰ στερεῖται θεμελίων καὶ νὰ αἰωρῆται εἰς κενόν. Οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅτι ἐξ ὠρισμένων βασικῶν λεπτομερειῶν ἐκρίθη ἡ τύχη τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ὀρθοπραξίας. Τὸ γε νῦν ἔχον, κύριον μέλημα τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ δεδασμένη ἀνέγερσις τοῦ πύργου, ἀλλὰ ἡ ἀρραγῆς αὐτοῦ θεμελίωσις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δυναθῇ νὰ βαστάξῃ τὸ βαρὺ φορτίον, τὸ ὁποῖον θὰ κληθῇ νὰ σηκώσῃ εἰς τὰς ἐπομένας δεκαετίαι. Μὲ ἄλλας λέξεις ὁ Διάλογος διὰ τὰ ἀποδοῦσθαι τοὺς ἀναμενόμενους καρποὺς καὶ διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὸν ἀρχικῶς τεθέντα σκοπὸν καλὸν θὰ εἶναι, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, νὰ προχωρῇ ἀργῶς μὲν, ἀλλὰ σταθερῶς, χωρὶς κλῆν νὰ ἀφήνῃ κενά, εἰς τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων ἀναφυόμενα θεολογικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα χρήζουν περαιτέρω ἐριμνηναίαι, διασαφηγίσεως καὶ καθορισμοῦ.

2. Πανορθόδοξος Ἐπιτροπή:

Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς Πανορθοδόξου Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου θὰ ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι αὕτη δὲν ἔχει τὴν οἶαν ὄφειλε νὰ ἔχῃ συνοχὴν, σφριγηλότητα, ὁμόνοιαν, ἰδεολογικὴν ταύτισιν καὶ δυναμισμὸν ὡς ἐνιαία ὁμάς ἐργασίας. Τὸ δυστύχημα εἶναι, ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει προεργασία, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς αἰσθητῆς ταύτης ἑλλείψεως εἶναι οἱ μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων μελῶν διαλογικοὶ διαπληκτισμοὶ ἐν μέσῃ Γενικῇ Συνελεύσει. Τοῦτο, δεδαίως, ἐξυπηρετεῖ τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τὰ μέλη εἶναι καλῶς ὀργανωμένα καὶ γνωρίζουν πότε, πῶς καὶ τί θὰ εἴπουν. Πολλάκις αἱ συνεδριάσεις τῆς Ὀλομέλειαι ἀποδεικνύουν χάρος πολλαπλῶν θέσεων καὶ ἀντιθέσεων τῶν Ὁρθοδόξων μελῶν, τὰ ὁποῖα ἐν ὀνόματι εἴτε τοῦ φιλελευθερισμοῦ, εἴτε τοῦ συντηρητισμοῦ ἀγωνίζονται νὰ ἐπιβάλλουν τὰς ἀπόψεις των ἀνεξαρτήτως ἀν αὐταὶ εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πράξιν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Τὸ κακὸν αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐκθέτει τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν εἰς τὰ ἔθνη τῶν μελῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ σταματήσῃ. Καὶ θὰ σταματήσῃ ἀν ἀφ' ἐνός μὲν ἤθελεν εὑρεθῆ τὸ κατάλληλον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐλειτούργει ὡς ὁ ἀπαραίτητος συντονιστῆς τῆς σκέψεως τῶν Ὁρθοδόξων μελῶν, ἀφ' ἑτέρου δέ, πρὸ ἐκάστης Γενικῆς Συνελεύσεως, ἤθελε προηγηθῆ μία ὀλιγοήμερος εἰδικὴ συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς Πανορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, ἐν ἣ θὰ ἐμελετᾶτο καὶ θὰ ἀνελύετο εἰς βάθος καὶ πλάτος τὸ ὑπὸ τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς προτεινόμενον (κοινόν) εἰς τὴν Ὀλομέλειαν κείμενον, καὶ θὰ καθωρίζετο γενικῶς καὶ λεπτομερῶς ἡ στρατηγικὴ καὶ ἡ μέθοδος, τὰς ὁποίας θὰ ἔδει νὰ ἀκολουθήσουν τὰ μέλη, προκειμένου νὰ ὑπεραμυνθοῦν τοῦ περιεχομένου τοῦ κειμένου ἢ νὰ ἀπορρίψουν τοῦτο, ἐν μέρει ἢ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ, νὰ καλυτερεύσουν τοῦτο διὰ θετικῶν προτάσεων, νὰ ταχθοῦν ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦτου κ.λπ. Αἱ ἐργασίαι τῶν ἐπιτροπῶν κεχωρισμένως, διαρκούσης τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, δὲν λύουν τὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζουν οἱ Ὁρθόδοξοι ὁσάκις καλοῦνται νὰ συμμετάσχουν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

Ἐπὶ τὴν ὁμοίαν καὶ ὠρισμένα ἕτερα σημεῖα συναφῆ πρὸς τὰ ἀνωτέρω, τὰ ὁποῖα χρήζουν ἐπανεξετάσεως. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρονται ἐν εἴδει παραδείγματος:

α) Ὁ τρόπος ἐργασίας (δράσεως καὶ ἀντιδράσεως) τῶν μελῶν τῆς Πανορθοδόξου Ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ ἐρευνηθῇ εἰς βάθος καὶ πλάτος, εἰς τρόπον ὥστε ἡ Πανορθόδοξος Ἐπιτροπὴ νὰ λειτουργῇ ὡς ἐνιαῖος ὀργανισμὸς, ἀποτελούμενος ἐκ πολλῶν μὲν μελῶν, διατηρούντων ὅμως τὴν ἰδίαν ὀργανικὴν αὐτοτέλειαν, φυσιογνωμίαν καὶ ταυτότητα.

β) Ἡ ἄσκησις τῶν προεδρικῶν καθηκόντων δέον νὰ γίνηται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἀποφεύγωνται δημόσιαι ἀντεγκλήσεις, ἐρεθίζουσαι τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ προκαλοῦσαι συγχύσεις καὶ ὑποδιασμὸν τοῦ ἐπιπέδου τῶν συζητήσεων. Φρονοῦμεν ταπεινῶς, ὅτι ἡ μέθοδος τοῦ αὐταρχισμοῦ ἢ τῆς ἐπιδείξεως δυνάμειος πρὸς ἐπιβολὴν γνώμης τινὸς δὲν εἶναι καὶ τόσον ἐπι-

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ*

Μ Ε Ρ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο

Α. ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Ὁ λόγος ὑπαρξῆς τῆς Ἐκκλησίας στὸν κόσμον εἶναι σαφῆς καὶ γνωστὸς σ' ὅλους μας. Νὰ ἐργάζεται γιὰ τὴν ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀνακαίνιση τοῦ κόσμου. Μέσα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποστολή τῆς ἀπευθύνεται πρὸς πάντα ἄνθρωπο καὶ πρὸς τοὺς νέους προβάλλουσα τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ὡς τὸν ἀπὸ τὸν Θεὸ δοσμένο Λυτρωτὴ καὶ Σωτήρα, ὁ ὁποῖος ἐργάστηκε καὶ τὴν σωτηρία μας ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

Ἡ Ἐκκλησία, ἐπομένως, προβάλλει ἓνα μῆνυμα, ἓνα κάλεσμα. Κάλεσμα στὴν ὄντως ζωὴ, τὴν ὁποία γιὰ νὰ διώσει ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ καθαρθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη του διὰ μετανοίας καὶ ἄσκησης ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ἀνταπόκριση τοῦ ἀνθρώπου στὸ κάλεσμα αὐτὸ ἐκδηλώνεται μὲ τὴν πίστη του στὸν Λυτρωτὴ Κύ-

ριό μας καὶ στὸ ἀπολυτρωτικὸ του ἔργο. Ἡ πίστη τὸν ὀδηγεῖ στὴν ἀποδοχὴ τοῦ μηνύματος τῆς μετανοίας καὶ κάθαρσης.

Ἡ σωτήρια ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα στὸν νεανικὸ χῶρο, ἐμποδίζεται ἢ καὶ ἀναιρεῖται ἀπὸ μερικὲς δυσκολίες.

1. Πρῶτο τέτοιο ἐμπόδιο εἶναι τὸ ὑλιστικὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖο γεννᾷ τὴν ἐπιθυμία τῆς εὐζωίας. Ὁ τεχνικὸς ὑλισμὸς ποὺ ἐπικρατεῖ, ὅπως παρατηρεῖ ὁ φιλόσοφος Ἀκαδημαϊκὸς Ἰ. Θεοδωρακόπουλος σὲ συνέντευξή του, στρέφει τὸ νέο ἄνθρωπο στὴν γῆ καὶ τὸν αἰχμηλωτίζει στὸ ἄγχος τοῦ βιοπορισμοῦ¹². Τὸ τίμημα γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ πόθου τῆς εὐζωίας εἶναι ὀλέθριο γιὰ τὸν νέο. Σκοτώνει τὸ πνεῦμα του καὶ ἐγκλωβίζεται σ' ἓνα τρόπο ζωῆς, ποὺ τελικὰ δὲν τὸν ἱκανοποιεῖ, ἀλλ' ἀντίθετα τὸν ἀπογοητεύει. Ὄδηγεῖται

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 249 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

12. Ἄρθρο του: «Πόσο ζωντανὸς εἶναι ὁ Θεός;» εἰς ἐφημερίδα «Ἑλληνικὸς Βορᾶς» τῆς 9.1.77.

κοδομητικῆ. Αὕτη, εὐρισκομένη εἰς τὸν ἀντίποδα τοῦ Διαλόγου τῆς ἀγάπης, συντελεῖ εἰς τὴν ἀποδυναμωσιν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ὑπαρχόντων ἐνδοιασμῶν ὡς πρὸς τὴν εἰλικρινεῖαν καὶ παρρησίαν τοῦ συνομιλητοῦ.

γ) Αἱ συζητήσεις πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθεραι διὰ νὰ ἐξελισσωνται κατὰ τρόπον φυσιολογικὸν καὶ οὐχὶ δάσει ἐνὸς προδιαγεγραμμένου σχεδίου, ὅτε πᾶν ὅ,τι δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸν προκαθορισθέντα τοῦτον σκοπὸν, ἀπορρίπτεται διαρρήδη. Αὗται δέον νὰ ἀναφέρονται οὐχὶ μόνον εἰς τὰ ἐνοῦντα, ὡς μέχρι τοῦδε γίνεται, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ διαφοροποιούντα τὴν διδασκαλίαν καὶ διαιρούντα τὰς δύο Ἐκκλησίας.

δ) Ἀπὸ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων δέον νὰ γίνῃ σαφές εἰς τὰ μέλη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι διὰ νὰ ὑπάρξῃ Θεολογικὸς ὑγιὲς Διάλογος δέον νὰ ὑπάρξῃ ἀπόλυτος, ἐν τῇ πλαίσιῳ πάντοτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐθύνης, ἐλευθερία σκέψεως καὶ ἐκφράσεως. Ἐὰν συνεχισθῇ ἢ μέχρι τοῦδε τακτικῆ, τότε ὁ Διάλογος, τὸν ὁποῖον διεξάγομεν, θὰ εἶναι Διάλογος οὐχὶ μεταξὺ Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ Διάλογος μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων, ἔχων ὡς ἀντικείμενον θεολογικὴν τινα θέσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

ε) Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἐπαγεξτάσῃ τὸ θέμα τῆς ἀναγκαιότητος καὶ τῆς χρησιμότητος ἢ οὐ τοῦ γινομένου ἐν τῇ Διαλόγῳ καταρτισμοῦ κοινῶν κειμένων, ἄλλως τε καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τὰς ποιμαντικὰς ἐπιπτώσεις, τὰς ὁποίας ταῦτα ἔχουν ἐπὶ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Δεδομένου ὅτι τὸ προέγρον εἶναι ἢ διὰ παντὸς τρόπον καὶ μέσου διασφάλισης, ἐγ-

γύσεις, καὶ προαγωγή τῆς ἐνότητος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ ἢ διάσπασιν αὐτῆς, φρονοῦμεν ταπεινῶς ὅτι πρέπει νὰ εὐρεθῇ μία φόρμουλα, ἢ ὁποία καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας νὰ μὴ διασπᾷ, καὶ τὸ κοινὸν ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ καθιστᾷ εὐρύτερον γνωστόν. Ἴσως θὰ ἔδει νὰ ἀναγράφηται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου κειμένου μία στερεότυπος παράγραφος, ἐπεξηγοῦσα εἰς τὸν περιούσιον τῆς Ἐκκλησίας λόγον μας, ὅτι τὸ κοινὸν τοῦτο κείμενον οὐδεμίαν ἔχει ἰσχὺν διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ μυστηριακὴν ζωὴν τῶν πιστῶν πρὶν ἢ λήξῃ ὁ Διάλογος καὶ ἐπιτευχθῇ συμφωνία εἰς τὸ ὅλον Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὶν ἢ τὰ κείμενα ταῦτα γίνωσιν ἀποδεκτὰ ὑπὸ Πανορθόδοξου Συνόδου.

ς) Προσέτι φρονοῦμεν, ὅτι ὁ τρόπος καταρτισμοῦ τῶν κοινῶν κειμένων δὲν εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος καὶ διὰ τοῦτο δέον νὰ ἀλλάξῃ, καθόσον, ὡς ἔχει σήμερον, δημιουργεῖ πολλὰς καὶ διαφόρους, δεδικαιολογημένας καὶ ἀδικαιολογήτους, παρεξηγήσεις, προκαλεῖ σχόλια ἀρνητικὰ διὰ τε τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ὡς ἐπίσης ἀρνητικὰ καὶ διὰ τὸ κλίμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεξάγονται αἱ θεολογικαὶ συζητήσεις, καθιστώντα, τέλος τὸν Διάλογον καὶ τὸν σκοπὸν, δι' ἐν ἐπιτελεῖται ὁ Διάλογος, σημεῖον ἀντιλεγόμενον, σημεῖον προκαλοῦν ἐρωτήματα, ἀμφιβολίας καὶ δυσπιστίας.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Μητροπολίτης Περιστερίου
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ) ΖΑΦΕΙΡΗΣ
Καθηγητὴς Πανεπιστημίου

βαθμιωδὸν ἀργὰ καὶ σταθερὰ στὸ θάνατο ψυχῆς καὶ σώματος.

Πῶς θὰ διαλύσουμε τὴν βαρεὶά ζόφωση τοῦ νοῦ τοῦ; Πῶς θὰ κατορθώσουμε γὰ ἀφυπνίσουμε τὴν ὑπνώττουσα συνείδησή του; Μὲ ποῖο τρόπο θὰ τοὺς ἀναγγεῖλομε ὅτι, ὅποιος ἀναζητᾷ τὴν ἀλήθεια, τὴν δικαιοσύνη, τὴν χαρὰ, τὴν ἰσότητά, τὴν ἀδελφότητα, τὴν ἀγάπη φάσκει τὸν Χριστό;

Αὐτὸ μόνο μὴ ζωντανὴ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ τὸ κάμει μὲ τὴν διακονία της.

2. Ἡ ἔντονη πολιτικοποίηση εἶναι ἓνας δεύτερος παράγοντας ποὺ δυσκολεύει τὸ ἔργο μας στὴν νεολαία. Οἱ νέοι σήμερα ἐθίζονται νὰ θεωροῦν τὰ πάντα μέσα ἀπὸ τὶς πολιτικὲς τοὺς ἀρχές. Γιὰ ὅλα τὴν ἀπάντηση θὰ τὴν δώσει ἡ πολιτικὴ, ἀπὸ τὸ πόσο αὔξηση στὸ μισθὸ δικαιούμαστε μέχρι τὸ ἐὰν ὑπάρχει Θεός. «Τὰ πολιτικὰ αἰτήματα δὲν ἐξαντλοῦνται ὅπως ὅποτε στὴν χρησιμοθηρικὴ ἀμεσότητα, δὲν τελειώνουν μὲ τὴν ἱκανοποίηση τῶν κλαδικῶν ἢ ταξικῶν ἀπαιτήσεων. Θὰ μπορούσε νὰ πῆ κανεὶς, ὅτι τὰ ἐσωτερικὰ κίνητρα τοῦ πολιτικοποιημένου ἀτόμου εἶναι σχεδὸν μεταφυσικά, σκοπεύουν συνειδητὰ ἢ ἀνεπίγνωστα στὸ ὄραμα τοῦ βασιλείου τῆς δικαιοσύνης, καθρεφτίζοντας ἴσως τὸ ἀσυνείδητο συλλογικὸ ἀρχέτυπο τοῦ χαμένου παραδείσου»¹³, παρατηρεῖ ὁ καθηγητὴς κ. Χρήστος Γιανναράς.

3. Οἱ διάφορες αἱρέσεις ποὺ ἔχουν εἰσβάλει στὴν πατρίδα μας τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουν ἀποβεῖ μὴ μάλιστα γιὰ τὴν νεολαία. Ἐκμεταλλεῦνται τὴν ἔλλειψη καὶ ἀναζητήση νοήματος ζωῆς ἀπὸ τοὺς νέους γιὰ νὰ τοὺς υποτάξουν πνευματικά. Σ' αὐτὲς περιλαμβάνονται ὅλες οἱ προπαγάνδες ποὺ ὄρουσιν στὴν πατρίδα μας καὶ ἔχουν τὰ κέντρα ἐξουσίας τοὺς ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορά μας. Πόσες εἶναι αὐτές; Μόνο οἱ ἰνδουϊστικῆς προέλευσης αἱρέσεις ποὺ ὄρουσιν στὴν Ἑλλάδα ὑπερβαίνουν τὶς ἑκατὸ¹⁴. Σ' αὐτὲς πρέπει νὰ προστεθοῦν οἱ ἐτερόδοξες προπαγάνδες, οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, οἱ ἀποκρυφιστικὲς παραθρησκείες καὶ ἄλλες.

Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων γίνεται μόνο μὲ τὴν προβολὴ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν δέωση τῆς ζωῆς της.

4. Ἡ ἔλλειψη πνεύματος θυσίας καὶ ἀγώνα καὶ ἡ γενικὴ ψυχολογία ποὺ κυριαρχεῖ στοὺς νέους ποὺ τοὺς ὑπόσχεται τὴν ἀπόλαυση ἕως τρυγὸς τῶν ἡδονῶν τῆς ζωῆς. Ἕνας ἄκρατος αἰσθησιασμὸς κυριαρχεῖ παντοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία πολεμᾷ καὶ ἀντιστέκεται στὸ κοσμικὸ φρόνημα. Συνιστᾷ ἐγκράτεια, ἀγώνα, θυσίες, σταυρό. Οἱ νέοι δὲν τὰ ἀγαποῦν στὴν πλειονότητά τους.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπωμίζεται τὸ θάρρος νὰ τοὺς διδάξει ὅτι, γι' αὐτὴν «ἡ ζωὴ εἶναι πορεία, ἐξοδος, πληρότης. Σημαίνουν τὰ τρία αὐτά: Ἀγώνας, θυσία, ἱκανοποίηση. Καὶ παραπάνω ἀκόμα, λύτρωση. Δὲν ὑπάρχει πνευματικὴ ζωὴ, δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία ἔξω ἀπ' αὐ-

τὲς τὶς δυνάμεις, κι ἂν ἀκόμα ὑπάρχει καὶ πτώση καὶ ἀφανισμὸς», ὅπως παρατηρεῖ ὁ Μητροπολίτης Πέργης (τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου) κ. Εὐάγγελος καὶ συμπληρώνει: «Εἶναι ὀρθὴ σκέψις ἢ ἀκόλουθη: Ὁ ἀληθινὰ ἐλεύθερος ἄνθρωπος δὲν εἶναι παρά μόνον αὐτὸς ποὺ γεννιέται κάθε στιγμὴ, ποὺ πεθαίνει κι ἀνασταίνεται κάθε στιγμὴ. Πρέπει συνεχῶς νὰ πορεύεσαι, ὅπου νὰ φθάσης. Ποῦ; Δὲν ὑπάρχει τέρμα στὴν ζωὴ. Ὑπάρχει συνάντησι μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸ θέλημά Του...»¹⁵.

5. Ὁ θρησκευτικὸς ἀποχρωματισμὸς τῆς κοινωνίας μας μὲ συνέπεια τὴν ὑποτίμηση τῆς θέσης τῆς Ἐκκλησίας σ' αὐτὴν. Ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία ἀποχριστιανίζεται σταδιακὰ σ' ὅλους τοὺς τομείς τῆς δημόσιας ζωῆς. Ἐκεῖ ποὺ θριαμβεύει ἡ προσπάθεια αὐτὴ εἶναι ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ παιδεία.

Γιὰ μᾶς τοὺς Ἑλληνες οἱ ἔννοιες Ἑλληνισμὸς καὶ Ὀρθοδοξία ἦσαν ἀνέκαθεν στενὰ συνδεδεμένες καὶ εἶναι καὶ σήμερα, ὅπως τόνισε καὶ ὁ τέως Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κων. Καραμανλῆς τὴν 1.7.84 στὸ συγχαρητήριο μῆνυμα, ποὺ ἔστειλε πρὸς τὸ Κληρικολαϊκὸ Συνέδριο 5.000 Ἑλληνορθοδόξων, ποὺ ἔγινε στὴν Νέα Ὑόρκη 1-5 Ἰουλίου 1984. Ἡ ἐλληνίδα Πρύτανης τῆς Ἀκαδημίας καὶ Καγκελάριος τῶν Πανεπιστημίων τῶν Παρισίων κ. Ἐλένη Γλύκατζη - Ἀρδελέρ, μιλώντας στὴν Θεσσαλονίκη στίς 15.5.84, ὑπογράμμισε μεταξὺ ἄλλων τὴν ἀνάγκη «πνευματικῆς θεωρήσεως καὶ ἀνατάσεως στὰ χρόνια τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων». Ἀνέφερε σὰν ἐνθαρρυντικὸ γεγονός «τὴν προσήλωση πολλῶν νέων ἀνθρώπων μὲ καινούργιο τρόπο στὴν Ὀρθοδοξία». Καὶ ἐπανελάβε αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Μαλρώ, ὅτι «ὁ 21ος αἰῶνας θὰ δεῖ τὴν ἀναγέννηση τῆς πίστεως, γιατί ἄλλοιῶς κινδυνεύει νὰ μὴν δεῖ καθόλου τὸ φῶς»¹⁶.

Χρειάζεται ἐπομένως ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀφυπνίσει τοὺς νεοέλληνες τονίζοντας τὴν ἱστορικὴ καὶ πνευματικὴ ἀναγκαιότητα ποὺ ἐπιβάλλει τὴν σύσφιγξη τῶν δεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας τοὺς μὲ τὸ Ἔθνος καὶ φροντίζοντας γιὰ τὴν σύνδεσή τους μὲ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση καὶ ζωὴ.

6. Ἡ ἔλλειψη ὀλιγοτεχνικῶν προϋποθέσεων. Σ' αὐτὲς περιλαμβάνονται:

α) Οἱ κατάλληλες κτηριακὲς ἐγκαταστάσεις. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθεῖ ἓνα ὁποιοδήποτε νεανικὸ ἔργο μικρὸ ἢ μεγάλο χωρὶς τὶς ἀπαραίτητες καὶ κατάλληλες ἐγκαταστάσεις, ποὺ θὰ τοῦ ἐξασφαλίσουν διωσιμότητα, ἐπάρκεια καὶ συνέχεια. Ὅχι μόνο οἱ Ἱερὲς Μητροπόλεις θὰ πρέπει νὰ διαθέτουν ἓνα ἐξοπλισμένο καὶ ἄρτιο νεανικὸ Κέντρο, ἀλλὰ καὶ αὐτὲς οἱ ἐνορίες ποὺ φιλοδοξοῦν νὰ διακονήσουν τὸν πυρκατωμένο νεανικὸ τομέα.

β) Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση καὶ ἐπένδυση σὲ ἔργα γιὰ τὴ νεολαία. Σήμερα δυστυχῶς ἐλάχιστοι ἴ. Ναοὶ καὶ Μητροπόλεις ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ διαθέσουν μὲ μὴ κάποια σχετικὴ εὐχέρεια χρηματικὰ κονδύλια

13. Δημητρίου Φερούση: ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 242.

14. Ἐνημερωτικὸ Σημείωμα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων.

15. Δημήτρη Φερούση: ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 51.

16. Τιμ. Τιμοθεάδης: ἄρθρο του: «Ὁ Ἑλληνισμὸς σὲ δοκιμασία» στὴν ἐφημερίδα «Ἑλληνικὸς Βορρᾶς» τῆς 3.3.85.

σὲ τέτοιες πνευματικὲς ἐπενδύσεις. Κι ἀκόμα ἐλάχιστοι πιστοὶ ὑπάρχουν ποὺ μποροῦν καὶ θέλουν νὰ χρηματοδοτήσουν τέτοιες πνευματικὲς προσπάθειες, ἐκτιμώντας καὶ πιστεύοντας συγχρόνως στὴ χρησιμότητα αὐτῆς τῆς προσφοράς.

Ἡ δυσκολία αὐτὴ μπορεῖ νὰ ξεπερασθεῖ εἴτε στὸ σύνολό της εἴτε μερικῶς μὲ διάφορους τρόπους κατὰ περίπτωση. Μερικὲς προτάσεις μου εἶναι: Ἡ ἀξιοποίηση τῆς παρουσίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζεται ἓνα εἰσόδημα ἰκανὸ νὰ ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἱεραποστολικῶν προγραμμάτων. Ἡ δημιουργία ἐνδὸς ταμείου στὴν ἐνορία γιὰ τὸ πνευματικὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἐνισχύεται μὲ προαιρετικὲς εἰσφορὲς τῶν πιστῶν. Ἡ διενέργεια ἐράνων καὶ τέλος γιὰ μικρότερα ἔργα ἢ δυσκορορία.

7. Μερικοὶ ἄλλοι παράγοντες, ποὺ ἐντάσσονται στὴν ἐνότητα τῶν δυσκολιῶν τοῦ νεανικοῦ ἔργου θὰ ἀναφερθοῦν στὴν μελέτη τῶν ἀναλόγων ἐνοτήτων. Αὐτοὶ εἶναι: ἡ παιδεία, τὸ σχολεῖο, ἡ οἰκογένεια, τὰ στελέχη, ἡ ὀργάνωση τοῦ νεανικοῦ ἔργου.

B. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΣΤΟ ΝΕΑΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Φορέας τοῦ νεανικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου εἶναι ἡ ἐνορία. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχουν δώσει πρωτεύοντα ρόλο καὶ σημασία στὴν ἐνορία γιὰ τὴν ἐξάσκηση τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου. Ἀποτελεῖ τὸ κέντρο γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο συγκροτεῖται σὲ Σῶμα Χριστοῦ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐνορία πραγματοποιεῖ τὴν κοινωνία τῶν προσώπων. Μέσα σ' αὐτὴν ἀναγεννιοῦνται, διδάσκονται καὶ σώζονται οἱ ἄνθρωποι.

Αὐτὴ εἶναι μιὰ πολύτιμη παράδοση ζωῆς, ἡ ὁποία βέβαια παλαιότερα ἀγνοήθηκε, ἀλλὰ τώρα ἀποτελεῖ τὴν μόνη ἐλπίδα μας γιὰ ἕξοδο ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο.

Οἱ νέοι σήμερα ποθοῦν τὴν προσωπικὴ ζωὴ καὶ προσπαθοῦν νὰ τὴν κατακτήσουν. Εὐθὺν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι στὴν ἀναζήτησή τους αὐτὴ νὰ καταφάσκει ὀδηγώντας τους στὴν ἐνοριακὴ ζωὴ.

Εἶναι ὅμως οἱ ἐνορίες μας κατάλληλες νὰ ἀναλάβουν ἓνα τέτοιο ἔργο; Αὐτὸ ποῦ θὰ συαντήσουν καὶ θὰ ζήσουν κοντὰ μας εἶναι τὸ ἴδιο μ' αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο τοὺς μιλάμε;

Ἐμεῖς ὀφείλουμε νὰ φροντίσουμε, ὥστε οἱ ἐνορίες μας νὰ γίνουν ζωντανὰ κύτταρα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς.

Μένει ὅμως ἓνα ἐρώτημα, ποῦ ἀπαιτεῖ μιὰ ἀπάντηση. Μὲ ποῖο τρόπο ἡ ἐνορία θὰ γίνει ζωντανὸ κύτταρο γιὰ νὰ προλάβει τὶς ραγδαίες ἐξελίξεις; Πῶς θὰ ἐτοιμασθεῖ νὰ ὑποδεχθεῖ τοὺς νέους;

Κατ' ἀρχὴν οἱ πνευματικοὶ πατέρες εἶναι αὐτοὶ ποὺ θὰ ἐτοιμάσουν τὴν ἐνορία νὰ δεχθεῖ τοὺς συγχρόνους ἀναζητητὲς τοῦ Θεοῦ. Ὅλο σχεδὸν τὸ ποιμαντικὸ ἔργο εὐρίσκεται στὰ χέρια τους. Ἡ δύναμη τῆς καρδιᾶς μας, ἡ ζέση τοῦ πνεύματος, ἡ πίστη μας στὸν Θεὸ καὶ ἡ ἀγάπη μας γιὰ τὸ νέο θὰ εὔρουν τρόπους διεξόδου τοῦ ποιμαντικοῦ ἐνδιαφέροντός μας.

Πέρα ὅμως ἀπ' αὐτοὺς ὑπάρχουν καὶ ἓνα πλήθος ἄλλων θεμάτων, ποὺ πρέπει νὰ γίνουν γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ ἐνορίες μας νὰ ἀνταποκριθοῦν καὶ νὰ θεραπεύσουν τὶς ἀνάγκες στὸ νεανικὸ χῶρο. Τὸ Συνεδριό μας πρέπει νὰ ἀπαντήσει σὲ μερικὰ ἐρωτήματα, ποὺ ἀφοροῦν στὴν ἐνοριακὴ ζωὴ. Ἡ ἀπάντησή τους νομίζω θὰ μᾶς ὑποδείξει τὸν δρόμο γιὰ τὴν ἀναβίωση τῆς ἐνορίας.

1. Μὲ τὸ ὑπάρχον νεανικὸ ἔργο οἱ ἐνορίες καλύπτουν τὶς πνευματικὲς ἀνάγκες τῶν νέων;

2. Ἡ φωνὴ τῆς ἐνορίας ἀκούγεται σ' ὅλα τὰ νεανικὰ περιβάλλοντα;

3. Μποροῦμε νὰ εἴμαστε ἀδιάφοροι ἀπὸ τὴν πενιχρὴ συμμετοχὴ τῶν νέων στὴν ἐνοριακὴ λειτουργικὴ ζωὴ;

4. Πῶς θὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴν τραγικὴ κατάσταση ποὺ δημιουργεῖ ἡ μὴ κατανοήση τῆς λειτουργικῆς γλώσσας καὶ τῶν κειμένων τῆς Ἀγίας Γραφῆς;

5. Ἐχομε ἀσχοληθεῖ κι ἔχομε ἀπαντήσει σ' ὅλα τὰ νεανικὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν ἐλληνικὴ νεολαία;

6. Ποῖοι εἶναι οἱ παράγοντες ποὺ ἐπέδρασαν, ὥστε οἱ νέοι ἀντὶ νὰ στρέφονται στὴν ἐνορία γιὰ τὴν πνευματικὴ τους κατάρτιση, νὰ τὴν ἀναζητοῦν σ' ἄλλους χώρους;

7. Οἱ αἱρέσεις ποιά κενὰ ἐκμεταλλεύονται στὴν ζωὴ τῶν νέων;

Γ. ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΗΧΗΣΗΣ ΜΑΣ

Γνωρίζουμε ὅλοι ὅτι ἡ ὀρθόδοξη κατήχηση πρέπει νὰ εἶναι Χριστοκεντρικὴ - Τριαδοκεντρικὴ. Γιὰ μᾶς ὅμως τοὺς ὀρθοδόξους ὁ Χριστὸς γνωρίζεται, διότι, σώζει μόνον μέσα στὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἐπομένως ἡ κατήχηση ἀναγκαστικὰ περνᾷ μέσα ἀπὸ τὴν πίστη, τὴν λατρεία, τὴν παράδοση, τὴν ἱστορία, τοὺς Ἀγίους, τοὺς ναοὺς, τὰ προσκυνήματα, τὶς ἐορτές, τὸν Κλήρο, τὰ ἱερά σύμβολα καὶ ἔθιμα, τὶς εἰκόνες καὶ τὴν τέχνη τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ ἐπαναλαμβάνω τὴν γνώμη τοῦ Πανσοφ. Καθηγουμένου τῆς Ἱεράς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου π. Γεωργίου Καψάνη ὅτι, «ἐὰν διδάξωμεν τὴν ἱεράν ἱστορίαν, ἀγνοοῦντες τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν εἰκοσι αἰώνων, δὲν κατηχοῦμεν ὀρθοδόξως. Ἐὰν προσπαθῶμεν νὰ κάνωμεν τοὺς μαθητὰς μας ἠθικοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τοὺς κάνωμεν ἐκκλησιαστικοὺς καὶ ὀρθοδόξους ἀνθρώπους, πάλιν δὲν κατηχοῦμεν ὀρθοδόξως»¹⁷. Γράφει ἐπίσης χαρακτηριστικὰ καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος: «Ἐκεῖνο ποὺ προέχει πάντοτε εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἀγωγή, ἐν προκειμένῳ δὲ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή... νὰ διδασθοῦν οἱ χριστιανοὶ μας ὅτι λέγεται καὶ ὅτι γίνεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ μάθουν νὰ ἀγαποῦν τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας.

17. Προβλήματα Κατηχητικοῦ ἔργου: ἔθνα ἀνωτέρω σελ. 67.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ *

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ ΣΤΗ ΝΕΑ ΦΙΛΟΘΕΗ

Τὸ 1970 μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὸ Θεολογικὸ Οἰκοτροφεῖο μετεφέρετο σὲ ἄλλο χώρο προκειμένου νὰ παραχωρήσει τὸ κτήριο του γιὰ τὴν προσωρινὴ στέγαση τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. Ὅσοι ἀπὸ ἐπίπνευες ἀναζητήσεις ἐκ μέρους τοῦ Διευθυντοῦ ἐξευρέθη μὴ τριώροφη πολυκατοικία στὴν ὁδὸ Μαρτινέγκου τῆς Νέας Φιλοθέης, ἣ ὁποία ἐνοικιάσθηκε ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία καὶ ὕστερα ἀπὸ τὶς κατάλληλες διαρρυθμίσεις δέχθηκε 50 φοιτητὰς τῆς Θεολογίας.

Μὲ τὴν μεταφορὰ του σὲ νέους χώρους καὶ σὲ νέο περιβάλλον μακρὰν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου καὶ τοῦ περιβάλλοντος τῆς παλαιᾶς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων Πετράκη τὸ Οἰκοτροφεῖο εἰσήρχετο σὲ μὴ καινούργια φάση τῆς ζωῆς του. Δὲν ἔπαψε βέβαια νὰ

καταρτίζει τοὺς φοιτητὰς μὲ πνεῦμα ἀγάπης καὶ πνευματικότητας, οὔτε ἀτόνησε στὸν προγραμματισμὸ ἐκδηλώσεων ἱεραποστολικῶν χαρακτῆρος, ἀλλὰ ἀποκόπηκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ πρακτικὴ, ἣ ὁποία εὑρίσκει τὴν ἐκφρασὴ τῆς στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή καὶ ἡ ἐνσωμάτωση τῶν φοιτητῶν στὴ Λειτουργικὴ ζωὴ ἐπιχειρήθηκε στὸν ἐνοριακὸ ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἁγίου Βασιλείου τῆς ὁδοῦ Μετσόβου, ὅπου ἱεουργοῦσε ὁ Διευθυντὴς τοῦ Οἰκοτροφείου π. Ἀνθίμος καὶ κάθε Κυριακὴ προαιρετικὰ συμμετεῖχαν στὴ Θεία Λειτουργία οἱ περισσότεροι φοιτητὰι τοῦ Οἰκοτροφείου. Στὴν αἴθουσα τοῦ Ναοῦ μετὰ τὴ θεία Λειτουργία οἱ φοιτητὰι εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ συνομιλήσουν μὲ διάφορους πνευματικὸς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴ διάρκειά του πρωῖνου καφέ συζητοῦσαν καὶ ἀνέπτυσαν θέματα πνευματικῆς ζωῆς καὶ συγχρόνου προβληματισμοῦ.

Τὸ κτίριο τῆς ὁδοῦ Μαρτινέγκου ἔδιδε τὴν αἴσθησή του τοῖς φοιτητὰς οἰκογενειακῆς καὶ ὄχι οἰκοτροφειακῆς ζωῆς. Σὲ μικρὰ διαμερίσματα ἕμεναν 5 ἕως 6

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 251 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7 τεύχους.

Ἄν δὲν ξεκινήσωμεν ἀπὸ ἐδῶ, χριστιανούς δὲν κάμνομεν, διότι ἂν δὲν ἔχωμεν ἀνθρώπους μὲ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, οὔτε χριστιανούς ἔχομεν»¹⁸.

Οἱ νέοι ὅμως ἔχουν καὶ πιεστικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν καὶ πρέπει νὰ καθοδηγηθοῦν. Δὲν πρέπει ἐπομένως νὰ ἀγνοηθοῦν καὶ αὐτὰ τὰ προβλήματα ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τῆς κατήχησης.

Νομίζω, ὅτι καὶ τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα προσδίδουν μὴ καθολικότητα στὸ περιεχόμενον τῆς κατήχησης. Τίποτε δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμοῦμε καὶ νὰ παραθεωροῦμε.

Ἡ μορφή τῆς κατήχησης, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο σήμερα κατηχοῦνται οἱ νέοι ἀνταποκρίνεται στὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς μας; Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχουν λεχθεῖ πολλὰ καὶ ἔχουν ὑποστηριχθεῖ ποικίλες μέχρι καὶ ἀντίθετες γνώμες. Στὴν πράξη ἐπίσης πολλὰς Ἱερᾶς Μητροπόλεως προσπάθησαν ἡ κατήχηση νὰ λάβει μὴ νέα μορφή. Ἄλλαξαν τὴν ὀνομασία, τὸν τρόπο προσφορᾶς τοῦ θέματος. Οἱ ἐμπειρίες ὅλων μας πρέπει νὰ συμβάλουν, ὥστε ἡ κατήχηση οὔτε νὰ ἀρνεῖται τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ νὰ εἶναι ἀποκομιμένη ἀπ' αὐτήν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἀγνοεῖ τὰ προβλήματα ποὺ σήμερα ὑπάρχουν καὶ αὔριο θὰ εἶναι πιεστικώτερα.

Τὰ βοηθήματα τῆς κατήχησης εἶναι ἕνα ἀπαραίτητο ἐφόδιο στὸν κατηχητὴ πρῶτης ἀνάγκης. Τὰ πρῶτα ποὺ ἐτέθησαν σὲ κυκλοφορία γρήγορα ξεπεράσθησαν. Τὸ κενὸ ἐκάλυψαν ἀπ' ἐνὸς μεμονωμένες προσπά-

θειες κληρικῶν καὶ λαϊκῶν καὶ ἀπ' ἐτέρου οἱ Ἱερᾶς Μητροπόλεις, ποὺ ἐξέδωσαν νέα βοηθήματα. Σχετικὰ ἀναφέρθηκα στὴν διαπραγματεύση προηγουμένης ἐνότητας. Δὲν γνωρίζω ἂν καὶ τὰ νέα βοηθήματα καλύπτουν ὅλες τὶς ἀνάγκες.

Πιστεύω ὅμως, ὅτι ἡ κοινωνία μας μεταλλάσσεται μὲ γρήγορους ρυθμούς. Τόσο γρήγορους ποὺ πολλὰς φορές εἴμασθε ἀδύναμοι νὰ τοὺς παρακολουθήσουμε. Θὰ σημειώσω τὶς σκέψεις τοῦ Γέροντα Μητροπολίτου Χαλκηδόνας κ. Μελίτωνος: «Ὑποκρινόμενοι τὸ χθὲς ἀπουσιάζομε ἀπὸ τὸ σήμερα καὶ τὸ αὔριο ἔρχεται χωρὶς ἡμᾶς. Τὸ χθὲς παρήλθε πρὸ πολλοῦ, οὔτε ἂν τὸ σήμερα ζῶμεν, μᾶς πρόλαβε τὸ μεθαύριο. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει χρέος νὰ σταθεῖ ἐν μέσῳ τοῦ νέου κόσμου ποὺ ἔρχεται. Τὰ νομιζόμενα ἔξωλα δι' ἡμᾶς τοὺς παλιούς, ἡ ἔξωλη μουσικὴ, οἱ ἔξωλοι χοροί, ἡ ἔξωλη ἐνδυμασία, ὅλα αὐτὰ εἶναι ἡ παγκόσμια ἐπανάστασις τῆς νεολαίας. Εἶναι ἡ τεράστια ἀπόστασις ποὺ ὑπάρχει στὴν διαδοχὴ τῶν γενεῶν. Δηλαδή ἡ γενεὰ ποὺ ἔρχεται μετὰ ἀπὸ μὲνα, ἔχει ἀπόστασις τριῶν γενεῶν. Πῶς ἔχομε τὴν ἀπαίτησι νὰ τὴν κατανοήσουμε, ἂν δὲν εἴμεθα Ἐκκλησία Χριστοῦ συνεχῶς ἐνανθρωπιζομένη, συνεχῶς μεταμορφουμένη καὶ μεταμορφώουσα.»¹⁹

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΔΑΝΙΗΛ ΠΟΥΡΤΣΟΥΚΛΗΣ
Ἱεροκήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος

18. Ἄρθρο του εἰς «Οἰκοδομή» 1965 σελ. 275-6.

19. Δημήτρης Φερούση: ἔθελ ἀνωτέρω σελ. 221.

φοιτηταί, εἰ δυνατὸν μὲ κοινὲς ἐπιδιώξεις καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, δηλ. οἱ φιλομόναχοι μὲ τοὺς φιλομονάχους, οἱ νεωτερισταὶ μὲ τοὺς νεωτεριστὰς καὶ ὅλοι μαζί συμμετεῖχαν στὴν κοινὴ τράπεζα, ὅπου ἡ παρουσία τοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἡ κοινὴ Ἐκκλησιαστικὴ γραμμὴ ἔνωσε ὅλους καὶ ἀμβλύνη τις τυχὸν διαφορετικὲς ἀντιλήψεις.

Στὸν τελευταῖο ὄροφο ἓνα μικρὸ δωμάτιο εἶχε διαμορφωθεῖ σὲ προσευχητήριον, ὅπου ὁ κάθε φοιτητὴς μπορούσε νὰ προσευχηθεῖ καὶ σὲ ἀτιμώφαιρα σιωπῆς καὶ ἡρεμίας νὰ περισυλλέξει τὸ νοῦ του.

Τὸ πρόγραμμα ἦταν τὸ ἴδιο ὅπως καὶ στὸ παλαιὸ κτίριον. Ἐγερσὴ στὶς 6.30 τὸ πρωῖ. Προσευχὴ καὶ ἀγιογραφικὸ ἀνάγνωσμα κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ πρωῖνοῦ ροφήματος. Ὑστερα Πανεπιστήμιον γιὰ παρακολούθησιν τῶν μαθημάτων. Τὸ μεσημέρι ἐλεύθερη προσέλευση καὶ τὸ βράδυ στὶς 8.30 τὸ δεῖπνον κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ ὁποίου πολλὰς φορὰς διεξήγοντο γόνιμες καὶ ἐποικοδομητικὲς συζητήσεις. Μετὰ τὸ φαγητὸ Ἀπόδειπνον καὶ ἀνάπαυσιν.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεὶμ μὲ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Καλαβρυτῶν κ. Ἀμβρόσιο καὶ Ζακύνθου κ. Παντελεήμονα σὲ μιὰ ἐπίσκεψίν του στὸ Οἰκοτροφεῖον.

Κατὰ τὴν τετραετία αὐτὴ 1970 - 74 ἂν καὶ θὰ περιέμενε κανεὶς νὰ παρουσιάσει ἡ πνευματικὴ ἀποδοτικότητα τοῦ Οἰκοτροφείου κάποια κάμψιν λόγῳ τῆς μεταφυτεύσεώς του σὲ ἄλλο περιβάλλον καὶ τῆς γενικῆς ἀλλαγῆς συνθηθειῶν, ἐν τούτοις ἀπέδωσε πλουσίους καρποὺς ποὺ κανεὶς δὲν περιέμενε. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς οἰκοτρόφους τῆς περιόδου ἐκείνης εἰσῆλθαν στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ ἄλλοι ἀκολούθησαν Πανεπιστημιακὴν καριέρα. Ἀναμφισβήτητα σὲ τοῦτο συνέτεινε ἡ οἰκοτροφειακὴ ζωὴ, ἀλλὰ κυρίως ἡ προσωπικότης τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν συνεργατῶν του.

Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε μερικὰ ὀνόματα γνωστῶν κληρικῶν ποὺ τὴν περίοδο ἐκείνη ἦταν λαϊκοὶ φοιτηταὶ τοῦ Οἰκοτροφείου:

1. Ἀρχιμ. Δημήτριος Μπεκιάρης, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

2. Ἀρχιμ. Παῦλος Μαντοβάνης, Ἱεροκέρυξ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου καὶ Καθηγητὴς τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς.

3. Ἀρχιμ. Ἐφραίμ Στενάκης, Πρωτοσύγκελλος Ἱ. Μητροπόλεως Ὑδρας.

4. Ἀρχιμ. Νικόλαος Πρωτοπαπᾶς, Διευθυντὴς τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου.

5. Ἀρχιμ. Μακάριος Φιλοθέου, Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

6. Ἀρχιμ. Ἀνθίμος Συριανός, Ἱεροκέρυξ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης.

7. Πρεσβύτερος Δημήτριος Τζέρπος, Λειτουργιολόγος, προϊστάμενος Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Φιλοθέης Ἀθηνῶν.

8. Πρεσβύτερος Διονύσιος Λάζαρης, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λευκάδος.

9. Πρεσβύτερος Λάμπρος Τσιάρας, Καθηγητὴς τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

10. Πρεσβύτερος Δημήτριος Κωστόπουλος, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἄργους.

11. Ἀρχιμ. Δαβὶδ Γλωσσιώτης, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θηβῶν.

12. Πρεσβύτερος Βασίλειος Ἡλιάκης, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης.

13. Πρεσβύτερος Γεώργιος Μαλαμούσης, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας.

14. Διάκονος Στυλιανὸς Καρπαθίου, Θεολόγος - Ἱατρός, τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

15. Μοναχὸς Δαβὶδ Λασποχωρίτης, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ὑδρας.

(Βλ. «Γνωριμία», Διμηνιαῖο Δελτίο ἐνημερώσεως καὶ πνευματικῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, τεῦχος 27ον Ἰανουαρίου - Φεβρουαρίου 1979, σ. 12).

ΝΕΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΕΙΣΟΔΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΡΕΑ

Τὸ 1974 μὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ Ἀνθίμου Ρούσσα στὴν Ἱερά Μητρόπολιν Ἀλεξανδρουπόλεως, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ (1974) διόρισε Διευθυντὴ τοῦ Οἰκοτροφείου τὸν Ἀρχιμανδριτὴ Παντελεήμονα Μπεζενίτη, Διευθυντὴ Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (σήμερον Μητροπολίτη Ζακύνθου) διακεκριμένο κληρικὸ μὲ ἀποδεδειγμένη πείρα στὰ θέματα νεότητος. Ἀπὸ τὸ ἔτος αὐτὸ 1974 - 75 τὸ Οἰκοτροφεῖον εἰσῆλθε σὲ μιὰ καινούργια φάσιν τῆς ζωῆς του. Ἀπὸ τὸ κτίριον τῆς ὁδοῦ Μαρτινέγκου μεταφέρθηκε στὰ κτίρια τῆς νεοπαγοῦς ἱερᾶς Μονῆς Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Καρέα, ἡ ὁποία μόλις τὸ 1971 εἶχε ἀνοικοδομηθεῖ στὸν περίβολο τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, παλαιοῦ Μετοχίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετρούκῃ καὶ δὲν εἶχε κἄν λειτουργήσῃ σὰν Μονή. Ὁ νέος χώρος συνεδύαζε πολλὰ πλεονεκτήματα. Εἶχε καθαρὸ περιβάλλον, ἄνετους χώρους, Ναὸ γιὰ τὴ Λειτουργικὴ ζωὴ τῶν οἰκοτρό-

φων και τὸ σπουδαιότερο εὐρίσκετο σὲ πολὺ μικρὴ ἀπόσταση ἀπὸ τὰ νέα διδαστήρια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Τὸ Συγκρότημα παραχωρήθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Καισαριανῆς ἀντὶ εὐτελοῦς ἐνοικίου και τὸν Ὀκτώβριο δέχθηκε τοὺς φοιτητάς.

Εἶναι γεγονός, ὅτι ἐπέστρεψε τὸ οἰκοτροφεῖο πάλι σ' ἓνα Μοναστηριακὸ χῶρο μὲ ὅλα τὰ πνευματικὰ πλεονεκτήματα γιὰ τοὺς φοιτητάς. Ἡ καθημερινὴ τέλεση τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, οἱ συχνὲς ὁλονυκτίες και πανηγύρεις, ὁ ἦχος τοῦ ταλάντου και τῆς καμπάνας ἐπαιζαν σπουδαῖο ρόλο στὴ διαμόρφωση ἑνὸς γνησίου ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος, ποὺ συμπληρώνετο μὲ τὶς ὁμιλίες ἐκλεκτῶν προσκεκλημένων, μὲ πνευματικὲς ἐξορμήσεις και μὲ ὅλες ἐκεῖνες τὶς οἰκοτροφειακὲς ἐκδηλώσεις ποὺ ἐπραγματοιοῦντο κατὰ τὶς προηγούμενες περιόδους ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἰδρύσεως τοῦ οἰκοτροφείου.

Ὁ Μακαριότατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ μὲ τὸν τότε Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου και σήμερα Μητροπολίτη Καλαβρυτῶν κ. Ἀμβρόσιο, τὸν τότε Διευθυντὴ τοῦ Οἰκοτροφείου και σήμερα Μητροπολίτη Ζακύνθου κ. Παντελεήμονα και τοὺς φοιτητάς στὴν εἴσοδο τοῦ Οἰκοτροφείου τῆς ὁδοῦ Μαρτινέγκου Νέας Φιλοθέης.

Ἀπὸ τὸ 1976 τὸ Οἰκοτροφεῖο εἰσήλθε σὲ μιὰ κρίσιμη οικονομικὴ περίοδο. Ἄν και κοινὴ διαπίστωση ἦταν, ὅτι ἡ λειτουργία του συνέβαλλε στὴ μόρφωση τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας και στὸν καταρτισμὸ ἐκατοντάδων θεολόγων, πρὸ τῶν οικονομικῶν δυσκολιῶν ἀποφασίσθηκε ἡ κατάργησή του. Ἀπολύθηκαν οἱ ὑπάλληλοι του, καταργήθηκε τὸ πρόγραμμα λειτουργίας του και περιορίσθηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν τροφίμων του σὲ 18 ἐκ τῶν ὁποίων μόνο τὸ 1)3 ἦταν Ἕλληνες. Μὲ ἀπεγνωσμένες προσπάθειες τὸ 1978 ἐλειτούργησε πάλι μὲ βραδινὸ φαγητὸ και τὸ 1979 μὲ πρόγευμα, μεσημερινὸ και βραδινὸ φαγητὸ μὲ 50 τροφίμους.

Μετὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Ἀρχ)του Παντελεήμονος Μπεζενίτη στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ζακύνθου (1977) διορίσθηκε Διευθυντὴς ὁ Ἀρχιμανδριτὴς Νεόφυτος Μπούμης, Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος (1977 - 1980) και στὴ συνέχεια οἱ Ἀρχ)ται: Θεόκλητος Τσίρκας (1980 - 1983), Γρηγόριος Παπουτσόπουλος (1983 - 1984) και Νικόλαος Πρωτοπαπᾶς (1984).

Ἀπὸ ὅλους τοὺς Διευθυντάς καταβλήθηκε προσπάθεια ἀναδιοργανώσεως τοῦ Οἰκοτροφείου, τὴν ὁποία ἐν μέρει ἐπέτυχαν, παρὰ τὴν παρουσιασθεῖσα τελευταία ἀλλαγὴ νοοτροπίας και αὐτῶν τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. Μὲ πολλὴ δεξιότητα κατώρθωσαν νὰ ἐπαναδραστηριοποιήσουν τὸ ὑπάρχον δυναμικὸ και νὰ παρουσιάσουν ἐπιτυχημένες ἐκδηλώσεις, ὅπως ὁμιλίες ἀπὸ καθηγητὲς, προβολὲς ταινιῶν, ἐκδρομές, ἱεραποστολικὲς ἐξορμήσεις κ.ἄ. Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ παρατηρεῖται μιὰ προσπάθεια τόνωσεως τῶν ἐνδιαφερόντων τῶν φοιτητῶν ὑπὲρ τῆς ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς. Τὸ οἰκοτροφεῖο φιλοξενεῖ κληρικούς και λαϊκοὺς ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς, ὅπως τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ναυκράτιδος Θεόδωρο, παλαιὸ οἰκότροφο, τὸν ἰατρὸ Δημήτριο Μουμπάλη, ἀπὸ τὴν Οὐγκάντα κ.ἄ. Παράλληλα συνεχίζεται ἡ παράδοση τοῦ Οἰκοτροφείου γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ Ἱεραποστολὴ μὲ τὴ διοργάνωση ἐξορμήσεων στὴν ἐπαρχία. Ἄξια μνείας εἶναι ἡ συμπαράσταση τοῦ Οἰκοτροφείου στοὺς σεισμοπαθεῖς τῆς Βοιωτίας, Κορινθίας και Πρεβέζης τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1981. Κλιμάκιο τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιο, Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐπισκέπτονται τοὺς σεισμοπαθεῖς και συμβάλλουν στὴν ἐμφύχωση τῶν πληγέντων, στὴ διακίνηση ἐφοδίων, στὴν καταγραφή ζημιῶν και βοηθοῦν τὸ ἔργο τῶν Ἱερῶν Μητροπέλεων.

(Βλ. Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ΙΝΑ ΜΗ ΜΩΜΗΘΗ Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ, ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1980 ἕως Αὐγούστου 1983, Ἀθήναι, 1984, σ. 78).

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ

Ἐπειδὴ ἡ προσωρινὴ στέγαση τῶν γραφείων τῆς Ἐκκλησίας στὸ κτίριο τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου ἐφαίνετο ὅτι θὰ κατέληγε στὴ μόνιμη ἐκεῖ ἐγκατάστασή τους ἢ τοῦλάχιστον ὅτι θὰ παρετεινέτο ἐπ' ἀόριστον λόγω τῶν πολλῶν δυσκολιῶν ποὺ ἄρχισαν νὰ παρουσιάζονται σχετικὰ μὲ τὴ χορήγηση ἀδείας οἰκοδομῆσεως σὲ κατάλληλους χώρους τοῦ νέου Διοικητικοῦ κέντρου τῆς Ἐκκλησίας και γιὰ τὸν πρόσθετο λόγο, ὅτι τὸ κτίριο τοῦ παλαιοῦ οἰκοτροφείου κτισμένο στὸ κέντρο τῆς πρωτεύουσας δὲν προσεφέρετο πιά ἀπὸ πλευρᾶς ὑγιεινοῦ περιβάλλοντος γιὰ τὴν ἐπαναλειτουργία του σὰν τόπος διαμονῆς φοιτητῶν και ἀκόμη γιὰ τὸν λόγο, ὅτι μετὰ τὴν μεταφορὰ τοῦ Πανεπιστημίου στὴ νέα Πανεπιστημιόπολη, ἔπρεπε τὸ Οἰκοτροφεῖο τῆς Ἐκκλησίας νὰ εὐρίσκεται πλησιέστερα πρὸς τὸν Πανεπιστημιακὸ χῶρο, ἀποφασίσθηκε νὰ κινηθοῦν οἱ διαδικασίες γιὰ τὴν ἀνεύρεση τοῦ καταλλήλου ἐκκλησιαστικοῦ χώρου προκειμένου νὰ ἀνεγερθεῖ τὸ νέο κτίριο τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου σύμφωνα μὲ τοὺς συγχρόνους τρόπους δομῆσεως και λειτουργίας.

Μιὰ πρώτη προσπάθεια ἀνοικοδομῆσεως νέου Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου ἐγένετο τὸ 1972 ἀπὸ τὴν Ἱερὰ

Μονή Πετράκη ἐπὶ Ἡγουμενίας τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Εὐθείου κ. Βασιλείου. Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο τῆς Ἱεραῆς Μονῆς μὲ ἐγγραφὸν του ἀνεκοίνωσε στὴν Ἱερά Σύνοδο ἀπόφασή του νὰ ἀνοικοδομήσει μαζί με τὴ Σχολὴ Ἱερατικῶν Σπουδῶν καὶ νέο Θεολογικὸ Οἰκοτροφεῖο γιὰ κληρικούς σὲ οἰκόπεδὸ τῆς καὶ μὲ δικῆς τῆς δαπάνες στὸ Μετόχι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Καισαριανῆς. Τὸ Οἰκοτροφεῖο θὰ εἶχε τὴν ὄνομασία «Θεολογικὸ Οἰκοτροφεῖο τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Πετράκη», θὰ περιλάμβανε 80 δωμάτια καὶ θὰ λειτουργοῦσε μὲ χρήματα τῆς δωρεᾶς πρὸς τὴν Ἐκκλησία τοῦ κ. Κοροβήλα.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος μὲ τὸ ὑπ' ἀρ. 502)3025 τῆς 18ης Μαΐου 1972 ἐγγραφὸν τῆς ἐνέκρινε τὴν ἀνέγερση τοῦ Οἰκοτροφείου. Δύο ἀρχιτέκτονες, οἱ κ.κ. Ἰωάννης Βεντουράκης καὶ Παναγιώτης Ταβανιώτης ἐξεπόνησαν τὰ σχέδια, ἔγιναν οἱ διάφορες ἐνέργειες πρὸς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα καὶ τὸ Δῆμο Καισαριανῆς, ἀλλὰ τελικῶς τὸ ἔργο δὲν πραγματοποιήθηκε.

Παρ' ὅτι τὸ Οἰκοτροφεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας λειτουργοῦσε κανονικά, ἡ ἀνάγκη ἀνοικοδομήσεως ἐνὸς νέου κτιρίου γιὰ τὴν ἀνετη διαμονὴ τῶν θεολόγων φοιτητῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὑπεγραμμίζετο ἀπὸ πολλούς. Μὲ εἰσήγηση τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης κ. Ἀναστασίου τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας προέβη σὲ διάφορες ἐνέργειες γιὰ τὴν παραχώρηση οἰκοπέδου πλησίον τῶν νέων κτιρίων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ τὴν ἀγορὰ ἐκτάσεως ἀπὸ τὴν Ἐμπορικὴ Τράπεζα.

Μὲ ἐγγραφὸν του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεὶμ πρὸς τὸν Πρύτανι τῶν Πανεπιστημίου ἐζήτησε τὴν παραχώρηση ἐκτάσεως γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι κτιρίου συνολικῆς ἐπιφανείας δύο χιλιάδων (2.000) μ².

Τὸ ἐγγραφὸν τοῦ Μακαριωτάτου ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Ἀριθ. Πρωτ. 3088

Ἐν Ἀθήναις τῆ 25 Σεπτεμβρίου 1979

Πρὸς

τὸν Ἀξιότιμον Κύριον

κ. Φώτιον Μήτιον

Πρύτανι τῶν Ἐθνικῶν καὶ Καποδιστριακοῦ

Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐ ν ι α ὦ θ α

Ἀξιότιμε Κύριε Πρύτανι,

Ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὁ ὑπεύθυνος διὰ τὸ ἱεραποστολικὸν καὶ μορφωτικὸν ἔργον συνοδικῶς Ὄργανισμός τῆς Ἑλ-

ληνικῆς Ἐκκλησίας, διατηρεῖ ἰδίαις δαπάναις ἀπὸ 30ῆς Θεολογικῶν Φοιτητικῶν Οἰκοτροφείων. Εἰς αὐτὸ διαμένον Ἕλληνες καὶ ἄλλοδαποὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὸ καθόλου δὲ πρόγραμμα ἀποβλέπει εἰς τὴν δημιουργίαν καταλλήλων σιελεχῶν ἐκκλησιαστικῆς, εκπαιδευτικῆς καὶ κοινωνικῆς διακονίας. Πολλοὶ διακεκομμένοι ἐπιστήμονες καὶ κληρικοί, οἱ ὅποιοι κατέχουν σήμερον ἐπικέντρους θέσεις εἰς τὰς Ὁρθόδοξους ἀνὰ τὸν κόσμον Ἐπισκοπὰς καὶ τὴν κοινωνίαν —μεταξὺ τῶν ὁποίων Καθηγηταὶ καὶ Ὑφηγηταὶ τοῦ Ὑμετέρου Ἰδρύματος— ἐσπούδασαν διαμένοντες εἰς τὸ ἐν λόγῳ Οἰκοτροφεῖον.

Ἡ ἴδρυσις τῆς Πανεπιστημιούπολεως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ζωγράφου κατέστησεν ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην ἐξευρέσεως καταλλήλου οἰκοπέδου διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου κτιρίου πρὸς στέγασιν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου πλησίον ταύτης. Ὁ καταλλήλοτερος χώρος πρὸς τοῦτο παρουσιάζεται ἡ βορειοανατολικὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἔκτασις, πέραν τῆς σχεδιαζομένης ὀδικῆς ἀρτηρίας. Ἡ ἀνέγερσις πλησίον τοῦ συγκροτήματος τῆς ὡς ἄνω Σχολῆς καταλλήλου εἰδικῶν Οἰκοτροφείου ἀφ' ἐνὸς μὲν θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ μέγιστα τοὺς φοιτητάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ πιστεύομεν ὅτι θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τῶν κτιρίων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς διὰ ἐπιστημονικὰ συνέδρια, συμπόσια καὶ γενικώτερον τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐρυτέρας ἐκπολιτιστικῆς καὶ πνευματικῆς ἀκτινοβολίας αὐτῆς ταύτης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τοῦ κτιρίου θεολογικοῦ φάρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Γνωρίζοντες τὴν κατανόησιν, θαδύνοισιν καὶ ἀποφασιστικότητι Ὑμῶν καὶ τῆς περὶ Ὑμᾶς Συγκλήτου διὰ πρωτοποριακά, ἐκπαιδευτικά καὶ πνευματικά ἔργα, παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως ἐγκρίνητε τὴν παραχώρησιν οἰκοπέδου εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν θέσιν ἐκτάσεως ἀναλόγου διὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνέγερσιν κτίσματος συνολικῆς ἐπιφανείας δύο χιλιάδων (2.000) μ², ὑπὸ προϋποθέσεις ἐξυπηρετούσας ἀμοιβαίως τὴν συνεργασίαν καὶ τοὺς ἀπὸ μακροῦ ὕφισταμένους πνευματικούς δεσμούς τοῦ πρώτου Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐδελπιστοῦντες ὅτι συντόμως θὰ ἔχωμεν θετικὴν ἀπάντησιν ἐπὶ τοῦ παρόντος αἰτήματος, διατελοῦμεν

Μετὰ διαπύρων εὐχῶν καὶ εὐχαριστιῶν

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου

τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς

τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

† Ὁ Ἀνδρούσης Ἀναστάσιος

Καθηγητῆς Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος

Δυστυχῶς ὅμως οἱ προσπάθειες αὐτὲς ἔμειναν ἀτέλεστοι. Ἀκολούθησαν πολλὲς συσκέψεις, συνεννόησεις καὶ ἔρευνες καὶ συμφωνήθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο καὶ τὴ Σύγκλητο τοῦ Πανεπιστημίου ἡ ἀνέγερση τοῦ Οἰκοτροφείου μέσα στὴν Πανεπιστημιούπολη. Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια ἐξεπὸνῆσε δωρεάν ὁ ἀρχιτέκτων κ. Θεόδωρος Λαμπρόπουλος μὲ τὸν συνεργάτη του κ. Βάιο Κεφαλά. Κατασκευάσθηκε τὸ πρόπλασμα τοῦ κτιρίου καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1982 συμπληρώθηκαν τὰ κατασκευαστικὰ σχέδια καὶ οἱ συγκριτικοὶ πίνακες τοῦ οἰκοδομήματος.

Ἀμυδρὴ εἰκόνα τῶν ἐπιτόνων ἐνεργειῶν καὶ τοῦ διεξαχθέντος ἀγῶνος δίνει στὸν ἀναγνώστη τὸ ἔγγραφο πρὸς ἀκολουθεῖ:

**ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ**

Διεύθυνση: Τεχνικὴ Ὑπηρεσία

Τμῆμα: Μελετῶν

Ταχ. Δ/ση: Παν)πολη

Πληροφορίες: Δ. Κήττα - Βασιλείου

Τηλέφωνο: 743.223

Ἀριθ. Πρωτ. 126

Ἀθῆναι 16 Σεπτ. 1980

Π ρ ὸ ς

Τὴν Πρυτανεία τοῦ Παν)μίου Ἀθηνῶν

ΘΕΜΑ: Ἀνέγερση καὶ λειτουργία Οἰκοτροφείου Φοιτητῶν Θεολογικῆς Σχολῆς στὴν Πανεπιστημιούπολη ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Σὲ ἀπάντηση τοῦ ὑπ' ἀρ. 9050 1972)7978)22.2. 1980 ἐγγράφου οἷς κάνουμε γνωστὰ τὰ ἐξῆς:

1. Σύμφωνα μὲ τὸ ἐγκεκριμένο χωροταξικὸ σχέδιο τῆς Πανεπιστημιούπολεως ΦΕΚ 126)22.7.1968, ἡ καθορισμένη περιοχὴ μέσα στὴν ὁποία μποροῦν νὰ ἀνεγερθοῦν οἰκοτροφεῖα εἶναι ἡ περιοχὴ μὲ τὰ στοιχεῖα Α. Β. Γ. Δ. Ε. Ζ. Η. Θ. Ι. Δ. ὅπως φαίνεται στὸ ἐπισυναπτόμενο γενικὸ τοπογραφικὸ καὶ χωροταξικὸ σχέδιο τῆς Παν)πόλεως.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ καὶ μάλιστα στὴ θέση ὅπου ἔχουμε διαγραμμῆσει πιστεύουμε ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ ἀνεγερθεῖ τὸ οἰκοτροφεῖο τῶν σπουδαστῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὥστε νὰ εἶναι καὶ πιὸ κοντὰ πρὸς τὴ Σχολὴ καὶ ἐπίσης κοντὰ πρὸς τοὺς ὑπόλοιπους οἴκους φοιτητῶν τῆς Παν)πόλεως. Ἔτσι τὸ οἰκοτροφεῖο θὰ μπορεῖ νὰ ἔχει ὅλες τὶς ἀπαραίτητες ἐξυπηρετήσεις μὲ τοὺς ὑπόλοιπους οἴκους φοιτητῶν.

2. Ἡ περιοχὴ ἐπίσης, ἡ σημεϊούμενη μὲ τὰ στοιχεῖα Κ. Λ. Π. Π. Κ., ἐνῶ ἀρχικὰ περιλαμβανόταν στὸ χῶρο τῆς Παν)πόλεως καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ ἐγκεκριμένο χωροταξικὸ ἔχει καθορισθεῖ γιὰ οἴκους φοιτητῶν ἔχει περιέλθει ἀπὸ πολὺ χρόνον στὸ σιγατὸ χῶ-

ρὸς νὰ ἔχει ἀκόμα ρυθμιστεῖ ἡ δυνατὸτης χρήσεως του ἀπὸ τὸ Παν)μιο. Ἐξ ἄλλου νομίζουμε ὅτι δὲν ἐνδείκνυται ἡ περιοχὴ αὐτὴ γιὰ οἰκοτροφεῖο λόγῳ θέσεως. Βρίσκεται πολὺ μακρὰ ἀπὸ τὴν Σχολὴ καὶ γενικὰ ἔξω ἀπὸ ὅλο τὸ χῶρο τῆς Παν)πόλεως καὶ τὶς ἐξυπηρετήσεις ἀπὸ ἐγκαταστάσεις ὑποδομῆς καὶ κυκλοφορίας.

3. Οἱ χῶροι, πρὸ εἶναι δίπλα ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ, ὅπου θὰ ἦταν ἐπιθυμητὸ νὰ ἀνεγερθεῖ τὸ κτήριο, δὲν θεωροῦνται κατ' ἀρχὴν κατάλληλοι, γιὰτὶ δὲν ἔχουν προβλεφθεῖ στὸ χωροταξικὸ τῆς Παν)λεως γιὰ τέτοιου εἴδους χρήσιν καὶ γιὰτὶ εἶναι πολὺ περιορισμένοι ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτάσεως. Ὅπως φαίνεται καὶ στὸ τοπογραφικὸ ἢ πυκνότης τῶν κτηρίων στὸ σημεῖο ἐκεῖνο εἶναι μεγάλη.

Γιὰ τὴν χρησιμοποίησιν αὐτοῦ τοῦ χώρου οὖν οἰκοτροφείου θὰ πρέπει νὰ ἐγκριθεῖ ἡ τροποποίησιν τοῦ Β.Δ. μὲ τὸ ὁποῖο ἐγκρίθηκε τὸ χωροταξικὸ σχέδιο ἀπὸ τὸ Ὑ.Δ.Ε. ὡς πρὸς τὶς χρήσεις. Διαφορετικὰ θὰ πρέπει τὸ κτηριολογικὸ πρόγραμμα τοῦ κτηρίου πρὸς τὸ ἀνεγερθεῖ νὰ τοῦ δίνει τὸ χαρακτηριστὴ ἐκπαιδευτικὸ παραρτήματος τῆς Σχολῆς. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς χορηγηθοῦν λεπτομερῆ στοιχεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρήσιν καὶ τὴ λειτουργίαν τοῦ κτηρίου προκειμένου νὰ ἐκτιμήσομε ὠστικὰ κατὰ πόσον μπορεῖ αὐτὸ νὰ ἐνταχθεῖ στὸν ὑπόμην χῶρον.

4. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν προτεινόμενῃ ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἑλλάδος περιοχὴ Ο.Π.Ρ.Ο. στὴ θόρεια πλευρὰ τῆς Σχολῆς οἷς γνωρίζομε ὅτι ὁ δρόμος πρὸς ὑπάρχει μεταξὺ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῆς ὑπόμην ἐκτάσεως σὲ πρόσφατη σύσκεψιν στὸ Ὑπουργεῖο Χωροταξίας, προβλέπεται γιὰ τὴν κυκλοφοριακὴ σύνδεσιν τῆς νέας περιφερειακῆς ἀρτηρίας τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὸ Κέντρο καὶ πιθανὸν νὰ προκύβουν τροποποιήσεις ἢ ἐπεκτάσεις πρὸς δὲν εἴμαστε ἀκόμη σὲ θέσιν νὰ τὶς ἐκτιμήσομε. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ περιμένομε μέχρι νὰ ὁριστικοποιηθεῖ ἡ μελέτη τοῦ Ὑπουργείου γιὰ τὸ νέο δρόμον.

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς γνωρίζετε τὶς ἀπόψεις σας καὶ ὅπως ἔχομε προαναφέρει νὰ μᾶς χορηγηθεῖ τὸ κτηριολογικὸ πρόγραμμα τοῦ ὑπόμην κτηρίου.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Προϊστάμενος ΤΥΠΑ
ΣΠΥΡ. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Καὶ ἐνῶ ὅλα ἦταν ἔτοιμα γιὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου κτιρίου τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου μὲ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ καθεστώτος στὰ Πανεπιστήμια ἀνεστάλη ἐπ' ἀόριστον ἡ ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου.

(Γιὰ περισσότερα στοιχεῖα βλέπε: Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἀναστασίου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Εἰς ἔργον Διακονίας, ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ἀπὸ Αὐγούστου 1977 ἕως Αὐγούστου 1980, σ. 59, 107 καὶ

ΙΝΑ ΜΗ ΜΩΜΗΘΗ Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ, ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, από Σεπτεμβρίου 1980 έως Αύγουστου 1983, σ. 54, 117 και 122).

ΤΟ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ ΣΗΜΕΡΑ

Ἐνῶ ἀκόμα δὲν εἶχε ξεπερασθεῖ ἡ τελευταία κρίση τοῦ Οἰκοτροφείου τοῦ 1976 λόγω τῶν συχνὰ ἐμφανιζομένων οἰκονομικῶν προβλημάτων, πάλι τὸν Ἰούνιο τοῦ 1984 ἐτέθη θέμα λειτουργίας του ὡς οἰκοτροφείου ἢ ἀπλῶς ὡς στέγης με ἀποτέλεσμα μέχρι τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1984 νὰ λειτουργήσει μόνο ὡς στέγη χωρὶς βέβαια νὰ ἀποφευχθοῦν οἱ δυσάρεστες ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν ἐνέργεια αὐτὴ τῆς δημοσιογραφίσεως τῶν φοιτητῶν στὸν Ἀθηναϊκὸ τύπο καὶ τῆς διατυπώσεως πικρῶν σχολίων σὲ βάρος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία εὐρισκομένη σὲ οἰκονομικὸ ἀδιέξοδο διέθεσε τὸ κτίριο γιὰ τὴ στέγαση τῶν φοιτητῶν ἀντὶ 3.000 δρχ. γιὰ τὸν καθένα μηνιαίως, καὶ δὲν ἐλειτούργησε τὸ ἐστιατόριο μέχρι τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1985, ὅποτε με τὴν συμπαράσταση τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ ἄλλων εὐλαβῶν δωρητῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐπαναλειτούργησε κανονικὰ με 50 φοιτητὰς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἔξωτερικόν.

Οἱ φοιτηταὶ ξαναβρῆκαν τὴν ἐνότητα καὶ τὴν οἰκογενειακὴ θalπωρὴ καὶ ἤδη συνεχίζουν ἀπερίσπαστοι τὶς θεολογικὰς τὺς σπουδὰς.

Τὸ πρόγραμμα εἶναι εὐχάριστο καὶ προσαρμοσμένο στὶς σύγχρονες ἀπαιτήσεις καὶ ἀνάγκες τῶν φοιτητῶν. Κάθε πρῶτὸ στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς πού βρίσκεται στὸν περίβολο τοῦ Οἰκοτροφείου, τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία ἀπὸ τὸν ἀκούραστο ἐφημέριον Ἀρχιμ. π. Ἀντώνιο Καλοκαιρινὸ καὶ κάθε ἀπόγευμα ὁ ἑσπερινός. Ἡ παρακολούθηση γιὰ τοὺς φοιτητὰς εἶναι προαιρετικὴ. Παρ' ὅλα αὐτὰ καθημερινὰ συμμετέχουν οἱ περισσότεροι, ψάλλουν καὶ διακονοῦν στὶς ἱερὰς ἀκολουθίας, οἱ ὁποῖες τελοῦνται με κατάνυξη καὶ μεγαλοπρέπεια.

Ἀπὸ τὶς 7.30 π.μ. εἶναι ἔτοιμο τὸ πρωῖνὸ ρόφημα μετὰ τὸ ὁποῖο κάθε φοιτητὴς ἀναχωρεῖ γιὰ τὸ Πανεπιστήμιον. Τὸ μεσημέρι στὶς 1 παρατίθεται τὸ γεῦμα στὸ ὁποῖο παίρνουν μέρος ὅσοι βρίσκονται τὴν ὥρα ἐκείνη στὸ Οἰκοτροφεῖον. Οἱ ὑπόλοιποι γευματίζουν μεμονωμένα τὴν ὥρα πού θὰ ἐπιστρέψουν ἀπὸ τὰ μαθήματά τους. Τὸ βραδινὸ φαγητὸ παρατίθεται στὶς 9. Σ' αὐτὸ παρευρίσκονται ὅλοι οἱ οἰκότροφοι. Κατὰ τὴ διάρκειά του ἕνας φοιτητὴς διαβάζει πατερικὸ ἢ ἄλλο ὠφέλιμον κείμενον στὸ ὁποῖο συχνὰ γίνονται ἐποικοδομητικὰ σχόλια ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀκολουθεῖ τὸ Μικρὸ Ἀπόδειπνον στὸ παρεκκλήσιον τοῦ Οἰκοτροφείου καὶ ἀποσύρονται στὰ δωμάτιά τους γιὰ μελέτη ἢ ἀνάπαυση.

Βασικὸς στόχος εἶναι ἡ δημιουργία κλίματος ἐμπιστοσύνης καὶ ἀγάπης μετὰ τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ Διευθυντοῦ. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ καταβάλλεται ἰδιαίτερη φροντίδα, ὥστε τὰ ἀνάγκυοντα προβλήματα νὰ ἐπιλύονται με κατανόηση, ἐπιείκεια ἀλλὰ καὶ ὑπευθυνό-

τητα. Με βάση τὸ διάλογο βρίσκονται οἱ κατάλληλες γιὰ τὴν περίστασι λῦσεις, πού χωρὶς νὰ δεσμεύουν τὴν ἐλευθερία τῶν φοιτητῶν, τοὺς ἐξασφαλίζουν τὴν ἀξιοπρέπεια πού ταιριάζει σὲ τροφίμους ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ ιδρύματος. Καταβάλλεται προσπάθεια νὰ κατανοηθεῖ ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς, ὅτι τὸ Οἰκοτροφεῖον εἶναι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι ἀνάλογα πρέπει νὰ πολιτεύονται, χωρὶς ἀκρότητες καὶ φανατισμούς, ἀλλὰ με πνεῦμα ὑπακοῆς, ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς ποιμένας καὶ τοὺς κατὰ πνεῦμα ἀδελφούς.

Ἡ δημιουργία ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως ἐπιχειρεῖται με τὴ Λειτουργικὴ ζωὴ, τὴ μελέτη πατερικῶν βιβλίων καὶ τὴν ἀναστροφή με πνευματικούς ἀνθρώπους ἱκανοὺς νὰ ἐμπνεύσουν τοὺς φοιτητὰς, τοὺς ὁποῖους προσκαλεῖ ἡ Διεύθυνση στὸ Οἰκοτροφεῖον σὲ πνευματικὰ συμπόσια.

Κατὰ τὴ φετινὴ περίοδο εἶχε τὴν τιμὴ τὸ Οἰκοτροφεῖον νὰ δεχθεῖ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἀλεξανδρουπόλεως κ' Ἀνθίμου, παλαιὸ Δ)ντὴ τοῦ Οἰκοτροφείου, Κερκύρας κ. Τιμόθεο, παλαιὸ τρόφιμον τοῦ Οἰκοτροφείου, Βανάτου κ. Ἀμφιλόχιον, Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὄρους κ. Νικόδημον, Καστορίας κ. Γρηγόριον, Σάμου κ. Παντελεήμονα, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Τιμόθεο, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἀνδρουσῆς κ. Ἀναστάσιον, Γενικὸ Δ)ντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοὺς πανοσιολογιωτάτους Ἀρχιμανδρίτας π. Ἰάκωβον Γκίνη, Ἀρχιγραμματεὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, π. Πέτρον Δακτυλίδη, ἀναπληρωτὴ Γενικὸν Διευθυντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὸν δημοσιογράφον κ. Τάσον Μιχαλᾶ, τὸν λαογράφον κ. Ἀλέκον Φλωράκη καὶ ἄλλους κληρικούς καὶ λαϊκούς, οἱ ὁποῖοι με ἀγάπη καὶ ἀπλότητα μίλησαν στοὺς φοιτητὰς γιὰ θέματα τῆς εἰδικότητός των.

Τὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖται στὸ Οἰκοτροφεῖον εἶναι πολὺπλευρον. Κατ' ἀρχὴν καταβάλλεται προσπάθεια δημιουργίας ἐκκλησιαστικῶν προσώπων με ἐπιστημονικὴ συγκρότηση καὶ κοινωνικὴ μόρφωση. Μέσα στὸ περιβάλλον τοῦ Οἰκοτροφείου διδάσκονται οἱ φοιτηταὶ νὰ ζοῦν «ἐν ἐνὶ πνεύματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» ὡς ἀδελφοὶ καὶ μέλη τοῦ ἰδίου σώματος, τοῦ Μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ συναναστροφή τους με ἑμοδοξοὺς ἀδελφούς ἄλλων ἐκκλησιῶν τοὺς δίδει τὴν πραγματικὴ αἴσθησι τῆς οἰκουμενικότητος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοὺς ἀξάνει τὸ ζῆλον γιὰ μιὰ ὑπεύθυνη καὶ δρθὴ βίωσι τοῦ πνεύματος τῆς πίστεως. Ἡ κοινοβιακὴ ζωὴ τοὺς ἰσχυροποιεῖ τὸν χαρακτήρα καὶ δημιουργεῖ τὶς προϋποθέσεις γιὰ εὐγενῆ ἀμίλλα ὄχι μόνο στὰ θέματα τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Δὲν ἀσχεῖται καμμιὰ ἀπολύτως καταπίεσι ἢ πλαγία μέθοδος γιὰ τὴν ἐνταξί τους στὸ δρόμον τῆς πνευματικότητος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Προσπάθεια καταβάλλεται ἐμπνευσέως τους καὶ λειτουργίας τῆς ἐλευθέρως βουλήσεώς τους, ὥστε ἀνεπηρέαστοι νὰ ἐπιλέξουν τὸν τραχὺ μὰ εὐλογημένον δρόμον τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος.

(Συνεχίζεται.)

Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ
Διευθυντὴς Ἱηρησιῶν Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ*

Θεοφιλέστατε,

Σεβαστοὶ πατέρες,

Ἀγαπητοὶ μας Καλεσμένοι,

Ἀπόψε «ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγε» (δλ. α' στιχηρ. Ἑσπερ. Κυριακῆς Βαΐων, Τριώδιον), στὸν ἱερὸ τοῦτο χώρο, γιὰ νὰ συμμετάσχουμε σὲ πλούσιο πνευματικὸ τραπέζι, τὸ ὁποῖο, μὲ ἰδιαίτερη φροντίδα κι ἀγάπη πολλή, μᾶς ἐτοίμασε ἡ Διεύθυνσι Νεότητος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἔτσι, ὅλοι μας, θὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία, σ' αὐτὴ τὴν σύναξι νὰ γευθοῦμε ἀπ' τοὺς ἀγλαοὺς κι ἀστείρευτους καρπούς ποὺ μᾶς ἄφησε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, γιὰ πνευματικὴ τροφή, μέσα στὸ λατρευτικὸ χώρο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Αὐτοὶ οἱ καρποὶ εἶναι οἱ Ψαλμοί, οἱ Ὑμνοὶ καὶ οἱ Ὠδὲς οἱ πνευματικὲς ποὺ πάντα ἀκοῦμε στὶς ἱερὲς Ἀκολουθίες τῶν ἐνοριακῶν Ναῶν μας, καὶ ποὺ ἀπόψε θὰ μᾶς ψάλλῃ ἡ πιὸ γνωστὴ καὶ πιὸ παλαιὰ χορωδία τοῦ τόπου μας.

Ἡ μικρὴ εἰσήγησι γύρω ἀπ' τὴν ἐκκλησιαστικὴν μας Ὑμνολογία καὶ Μουσικὴ ποὺ θ' ἀκολουθήσῃ εὐθὺς ἀμέσως, τὰ ἐπιλεγμένα ἐκκλησιαστικὰ μέλη ποὺ θὰ ψαλοῦν καὶ τὰ ὀλίγα σχόλια ποὺ θὰ προηγηθῶνται πρὶν ἀπὸ κάθε ὕμνο, πιστεύω πὺς θὰ βοηθήσουν νὰ ἐκτιμησῶμε τὸν πλοῦτο, τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν ἀξία τῶν δύο αὐτῶν λειτουργικῶν τεχνῶν τῆς Ὁρθοδοξίας μας, οἱ ὁποῖες δημιουργήθηκαν μὲ τὴν πάροδο εἰκοσι αἰώνων λειτουργικῆς πνευματικότητος πράξεως καὶ ζωῆς.

* * *

Θίγοντας μόνον βασικὰς πτυχὲς περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μας Ὑμνολογία καὶ Μουσικὴν, θὰ ἤθελα κατ' ἀρχὴν νὰ ἐπισημάνω, ὅτι οἱ δύο αὐτὲς λειτουργικὲς τέχνες, ἔχουν μεταξύ τους ἄρρηκτο δεσμὸ καὶ δὲν μποροῦν νὰ σχολιασθῶν χωριστὰ ἢ μιὰ ἀπ' τὴν ἄλλη.

Ὅταν λέμε ἐκκλησιαστικὴ Ὑμνολογία, ἐννοοῦμε πάντα, τὸ σύνολο τῶν ἐν χρήσει ὕμνων, ἐννοώντας συγχρόνως καὶ τὴν μουσικὴν τους· καὶ ὅταν λέμε ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, ἐννοοῦμε τὸν ἰδιαιτέρο ἐκεῖνο μουσικὸ τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ψάλλονται οἱ ὕμνοι αὐτοί.

Τὰ βασικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συνιστοῦν τὴν φύσι

καὶ τὴν ὑπαρξὶ τῶν ὕμνων, εἶναι τρία: ὁ λόγος, ἡ μουσικὴ καὶ ὁ ρυθμὸς.

α. Ὁ λόγος (δηλαδὴ τὸ κείμενο τῶν ὕμνων, ποὺ εἶναι καὶ ἡ οὐσία τοῦ ὕμνου) εἶναι ποιητικὸς, δηλαδὴ ἔντεχνος καὶ μάλιστα λυρικός μὲ καθαρῶς θεολογικὸ περιεχόμενο.

β. Ἡ μουσικὴ εἶναι φωνητικὴ καὶ μάλιστα τέτοια ποὺ νὰ δημιουργῇ ἱεροπρέπεια, κατάνυξι, μυσταγωγία, ἔξαρσι κ.λπ., προϋποθέσεις ἀπαραίτητες γιὰ προσευχὴ καὶ ψυχικὴ ἀνάτασι μέσα στὸ λατρευτικὸν χώρο τοῦ Ναοῦ.

γ. Ὁ ρυθμὸς εἶναι ποικίλος μὲν, ἀλλὰ σοβαρὸς. Δὲν ἔχει οὔτε ἐξωτικά, οὔτε χορευτικὰ στοιχεῖα. Οἱ ὑπάρχουσες πλούσιες ρυθμικὲς ἐναλλαγὲς φροντίζουν νὰ μὴ κοιμήσῃ τὸν ἀκροατὴ, ἀλλὰ νὰ τοῦ δημιουργήσῃ ψυχικὴ ἡρεμία, ἐγρήγορσι καὶ προσευχητικὴ διάθεσι.

Στοὺς ὕμνους παρατηρεῖται μιὰ σκόπιμη ταύτισι, σχεδὸν πάντα, στὸ ρυθμὸ τοῦ κειμένου καὶ τῆς μελωδίας, πράγμα ποὺ ἐπαυξάνει τὸν μεταξὺ λόγου καὶ μελωδίας δεσμὸ.

Αὐτὸ τὸ ἀρμονικὸ δεσμὸ, δὲν ὀφείλεται μόνον στὸ συνδυαστικὸ ρόλο τοῦ ρυθμοῦ, ὡς κοινῶς στοιχείου ποιήσεως καὶ μελωδίας, ἀλλὰ κυρίως στὸ γεγονός ὅτι ὁ λόγος καὶ ἡ μουσικὴ συνήθως συνυπάρχουν, ἀλληλοῦπηρετοῦνται καὶ ἀλληλοεκφράζονται. Ὁ λόγος ἐρμηνεύεται καὶ ἐκφράζεται καλύτερα μέσῳ τῆς μελωδίας τῆς μουσικῆς, ἐνῶ ἡ μουσικὴ στηρίζεται, οἰκοδομεῖται καὶ ἐξελίσσεται μὲ θάσι τὸν λόγον ποὺ ἔχει ἕνας ὕμνος.

Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ ἀκοῦμε συχνὰ πὺς στὸ τάδε τραγούδι, ἔγραψε τὸ ποίημα ὁ δεῖνα ποιητὴς, καὶ τὴν μουσικὴν κάποιος ἄλλος. Στοὺς ἐκκλησιαστικούς μας ὕμνους ὅμως, δὲν συμβαίνει αὐτό, γιατί εἶναι σχεδὸν πάντα κοινὸς ὁ ποιητὴς καὶ ὁ μελοποιός. Ἔτσι ἡ κοινὴ πηγὴ προελεύσεως τῶν τριῶν στοιχείων ἐνὸς ὕμνου (λόγος, μουσικὴ καὶ ρυθμὸς), τὸν κάμνει προῖον πέρα γιὰ πέρα ἐνιαῖο καὶ ἀδιαίρετο.

Τὸ πλέξιμο ποιητικοῦ λόγου καὶ μουσικῆς δὲν εἶναι δημιουργημὰ τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι τέχνη πολὺ παλαιὰ ποὺ χάνεται στὰ δάθη τοῦ παρελθόντος τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας.

Εἶναι ἀποδεδειγμένο ὅτι ὅλοι οἱ λαοί, γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὰ θρησκευτικὰ καὶ τὰ ἄλλα συναισθήματά τους, χρησιμοποίησαν αὐτὰ τὰ θεῖα δῶρα, τὴν ποίησι καὶ τὴν μουσικὴν.

Οἱ πρόγονοί μας ἀλλὰ κυρίως οἱ Ἑβραῖοι, ἀπ' τοὺς ὁποίους ἐξηγήθησεν διὰ τοῦ Κυρίου ὁ Χριστιανισμὸς, εἶχαν σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀνεπτυγμένη τὴν θρησκευτικὴν τους ποίησι.

Τὸ ἀποκορύφωμά τῆς παγκοσμίου θρησκευτικῆς

* Εἰσῆγησι γενομένη κατὰ τὴν ἐκδήλωσι ὑμνολογικῆς ἐνημερώσεως τῆς Διευθύνσεως Νεότητος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν στὸν ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Κωνσταντίνου Ὁμονοίας, τὴν 30.3.1985. Στὴν ἐκδήλωσι ἔλαβε μέρος ἡ Βυζαντινὴ χορωδία τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν «Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός», ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ Προέδρου Χρήστου Χατζηνικολάου.

ποιήσεως πρὸ Χριστοῦ, εἶναι οἱ Ψαλμοὶ τοῦ προφητά-
νακτος Δαυὶδ.

Ὁ φωτισμὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἡ ἔμφυτος
ποιητικὴ καὶ μουσικὴ του ἰδιοφυῖα, τὸν ἀνύψωσαν στὴν
κορυφὴ τῶν δημιουργῶν θρησκευτικῆς ψαλμωδίας. Οἱ
Ψαλμοὶ του εἶναι ἀνυπέροδοι σὲ ποιητικὸ κάλλος,
λυρισμὸ καὶ προπαντὸς προφητικὴ θεολογία.

Ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας
ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι σήμερα χρησιμοποιοῦε στίς ἱερὰς
Ἀκολουθίας τῆς πολλοῦς Ψαλμοῦς τοῦ Δαυὶδ· «Ἐν ὀρ-
θριναῖς ὑμολογίαις καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ τελευ-
ταῖος ὁ Δαυὶδ» θὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὁ ἱερὸς Χρυσόστο-
μος (P.G. 49,282) γιὰ τὴν χρῆσι τῶν Ψαλμῶν στὴν
ἐποχὴ του.

Ἡ διαπίστωση, λοιπόν, ὅτι μὲ τὴν ἐμφάνισι τοῦ
Χριστιανισμοῦ ἦταν ἀνεπτυγμένη σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ
θρησκευτικὴ ποίησι καὶ μουσικὴ στὸν ἐλληνισμὸ καὶ
στὸν ἐβραϊσμὸ, μᾶς ἐνδιαφέρει ἄμεσα, γιὰτὶ ὁ Χριστι-
ανισμὸς οἰκισιοποιοῦται ἕνα ἔτομο ὑμολογικὸ ὕλικὸ ὑψη-
λῆς στάθμης, τὸ ὁποῖο ὕστερα ἀπὸ κατάλληλη ἐπιλογή
καὶ ἐπεξεργασία ἀφομοιώνει καὶ χρησιμοποιοῦε. Αὐτὸ δὲν
τὸ κάμνει μόνον γιὰ τοὺς ὕμνους καὶ τὴ μουσικὴ, ἀλλὰ
καὶ γιὰ τίς ἄλλες τέχνες, τίς ὁποῖες ἐπιστρατεύει γὰ
ὑπηρετήσων τὸν ἄνθρωπο στὴ λατρευτικὴ του σχέσι
μὲ τὸν Θεό.

Οἱ ὕμνοι καὶ ἡ μουσικὴ κατέχουν ἐξ ἀρχῆς πρω-
τεύουσα θέσι στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ-
τί μὲσω αὐτῶν ἐνοιῶσαν οἱ χριστιανοὶ τὴν ἀνάγκη γὰ
ἐκφράσων τὴν πίστι καὶ τὴν λατρεία τους στὸν λυ-
τρωτὴ τους Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας, τὸ παράδειγμα τοῦ ὁποῖου
φρόντιζαν ν' ἀκολουθοῦν οἱ χριστιανοὶ στὴ ζωὴ τους,
κατὰ τὸ ῥάδι τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου ἐψάλε μαζὶ μὲ
τοὺς Μαθητὰς Του ὕμνους εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν
Πατέρα (Ματθ. 26,30). Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀπόστολοι στίς
λατρευτικὰς συναξεῖς τῶν πρώτων χριστιανῶν συνιστοῦν
σ' αὐτοὺς γὰ φάλλον Ψαλμοῦς καὶ ὕμνους καὶ ὠδὲς
πνευματικὰς (πρὸλ. Ἐφεσ. 5,19).

Κατὰ τὴν γνώμη τῶν εἰδικῶν (πρὸλ. Π. Χρήστου,
Θεολογικὰ μελετήματα 4, Ὑμνογραφικά, Θεσσαλονί-
κη 1981, σ. 20), κάτω ἀπὸ τὴν λέξι «Ψαλμὸς», πρέ-
πει γὰ ἐννοήσωμε ὄχι μόνον τοὺς δαυϊτικοὺς Ψαλμοῦς,
ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλη χριστιανικὴ δημιουργία ἐκείνης
τῆς χαρακτηριστικῆς ἐποχῆς.

Κάτω ἀπὸ τὴν λέξι «ὕμνος», πρέπει γὰ ἐννοήσωμε
κάθε ἐκκλησιαστικὸν ἄσμα ἀναφερόμενο στὴ δοξολο-
γία τοῦ Θεοῦ Πατρὸς· καὶ ὑπὸ τὴν λέξιν «ὠδὴ» πρέ-
πει γὰ ἐννοήσωμε τὰ λυρικά ἄσματα ποικίλου περιεχο-
μένου, τὰ ὁποῖα ἔλεγαν κατὰ τίς «συναξεῖς» χριστι-
ανοὶ ἄμεσα ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Εἶναι βέβαιον, λοιπόν, ὅτι οἱ πρώτοι χριστιανοὶ πα-
ράλληλα μὲ τὸ Ψαλτήρι τοῦ Δαυὶδ, χρησιμοποιοῦν νέους
ὕμνους, τοὺς ὁποῖους χαρακτηροῦσι καὶ ταλαντοχοὶ
πιστοὶ δημιουργοῦν.

Ἀρκετοὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ὕμνους σώζονται μέχρι
σήμερα καὶ εἶναι σὲ ὄλους μας πολὺ γνωστοί, ὅπως
π.χ. τὸ «Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ...», τὸ «Φῶς Ἰαρόν...»,

ἢ ὠδὴ τῆς Θεοτόκου «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύ-
ριον» (Λουκ. 1,46), τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ...»
(Λουκ. 2,14), τὸ «Κύριε ἐλέησον», τὸ «Μνήσθητί μου,
Κύριε», τὸ «Ἀλληλούϊα», τὸ «Ἀμήν» καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Α'

Οἱ πρώτοι πέντε αἰῶνες καλύπτουν τὴν Α' μεγάλη
περίοδο τῆς ἐξελιξέως τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ὑμολογίας
καὶ μουσικῆς. Χαρακτηριστικὸ δημιουργήμα αὐτῆς τῆς
περιόδου εἶναι τὸ λεγόμενον «Τροπάριον».

Τὴν ὀνομασία του τὴν ὀφείλει στὴν μουσικὴ καὶ
ποιητικὴ του αὐτοτέλεια. Εἶναι καθαρὸ δημιουργήμα
τῶν χριστιανῶν καὶ τὸ περιεχόμενό του ἀναφέρεται
στὴν Ἁγία Τριάδα ἢ ξεχωριστὰ σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ τρία
πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ δημιουργία αὐτῶν
τῶν τροπαρίων προήλθε ἀποκλειστικὰ ἀπ' τὴν ἀνάγκη
τῶν χριστιανῶν γὰ ἐκφράσων τὴν εὐγνωμοσύνη καὶ
τὴν ἀγάπη τους πρὸς τὸν Ἰησοῦ, τὸν λυτρωτὴ τους.

Τὰ τροπάρια, ὡς πρὸς τὴν μουσικὴ τους ἔχουν
ἀπλὴ μελωδία καὶ εἶναι σχετικὴ μὲ τὴν προϋπάρχου-
σα τότε θρησκευτικὴ μουσικὴ τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν
Ἑλλήνων. Φάλλονται συνήθως ἐναλλασσόμενα μὲ φαλ-
μικὸς στίχος, ὅπως γίνεται καὶ σήμερα. Ἐνας φαλ-
μικὸς στίχος, ἕνα τροπάριον· δεύτερος φαλμικὸς στίχος,
δεύτερο τροπάριον· ἢ τὸ ἴδιο, ὅταν εἶναι ἐπαναλαμβανό-
μενο. Αὐτὸς ὁ τρόπος φαλμωδίας σώζεται μέχρι σήμερα
κυρίως στίς Ἀκολουθίας πού ἔχουν τίς ρίζες τους σὲ
πρωτοχριστιανικὰ χρόνια: Ἀκολουθία τῶν Ὁρῶν, τῶν
Χριστουγέννων, τοῦ Πάσχα, τῆς Θ. Λειτουργίας τῶν
Προηγιασμένων τιμίων δώρων κ.λπ.

Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ πρώτη Ἐκκλη-
σία ἀποκλείει τὴν χρῆσι τῶν μουσικῶν ὀργάνων ἀπ'
τὴν λατρεία της γιὰ πολλοὺς καὶ σοβαροὺς θεολογικοὺς
λόγους. Αὐτὴ ἡ πράξι δόθησε τὸν Χριστιανισμὸ 1)
γὰ διατήρησι τὸν πνευματικὸν χαρακτήρα τῆς λογικῆς
τῆς λατρείας, σὲ ἀντίθεσι μὲ τὴν νομικὴ καὶ τυπικὴ
λατρεία τῶν Ἑβραίων καὶ τὴν μαγικὴ καὶ δαιμονικὴ
λατρεία τῶν ἐθνικῶν, 2) γὰ ἀξιοποίησι τὴν ἀνθρωπί-
νη φωνὴ πού εἶναι τὸ τελειότερο μουσικὸ ὄργανον, ἀφοῦ
μόνον αὐτὴ μπορεῖ γὰ παράγη λόγο καὶ μουσικὴ συγ-
χρόνως καὶ 3) γὰ ἐξυψώσι τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο, τὸν
ὁποῖο δέχεται ὀλόκληρο ὡς κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος (Α' Κορ. 6,19) καὶ ὡς τὸ ἀνώτερο μουσικὸ
ὄργανον πού μπορεῖ μὲ τὴ φωνή, τὴν καρδιά, τὸν νοῦ.
τὸ λόγο καὶ τὴν μουσικὴ του, γὰ ὑμνήσῃ τὸν Θεόν.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀντίθετα ἀπ' τὴν Δύσι.
ἀγωνίζεται μέχρι σήμερα γὰ διατήρησι καὶ γὰ συνε-
χίσῃ αὐτὴ τὴν παράδοσί της, γιὰτὶ ἔχει σχέσι μὲ τὴν
ταυτότητά της.

Ἡ πρώτη περίοδος τῆς Ὑμολογίας καὶ μουσικῆς,
μᾶς κληροδότησε πολλοὺς ὕμνους, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὀ-
ρολογίας σχετικὰς μὲ τὴ λειτουργικὴ χρῆσι, τὸ περιε-
χόμενο καὶ τὴν μουσικὴ τους ὅπως: «Καθίσματα», «Στι-
χηρά», «Ἀπόστιχα», «Ἀπολυτίκια», «Τριαδικὰ», «Δο-
ξαστικά», «Θεοτοκία», «Μαρτυρικά», «Σταυροθεοτοκία»,
«Αὐτόμελα», «Προσόμοια» καὶ λοιπά.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει γὰ ποῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΝ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ

Τὴν 30ῃ Ἰανουαρίου 1986 καὶ ὥραν 7 μ.μ. ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλῃς Βρετανίας ἐώρτασε πανηγυρικῶς τὴν ἑορτὴν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων στὴν Αἴθουσα (Κρύπτη) τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας (Moscow Road, London W2). Ἡ ἑορτὴ ὁργανώθηκε μετ' ἀξιόπαινη συνεργασία πολλῶν ἑλληνορθόδοξων κοινοτικῶν καὶ πολιτιστικῶν συλλογικῶν ὁργάνων, ποὺ συνεργάζονται θαυμασίως ὑπὸ τὴν ἡγετικὴ ἐνωτικὴ πνοὴ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ. Μεθοδίου. Ὅπως ἀναφέρεται στὴ σταλεῖσα σχετικὴ πρόσκλησι, στὴν ὁργάνωσι τῆς ἑορτῆς πῆραν μέρος τὸ Κεντρικὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγ. Βρετανίας, ἡ Ἑλληνικὴ Κυπριακὴ Ἀδελφότης, τὸ St. Nicholas Greek Orthodox Educational Centre, ἡ Ἑταιρεία Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων τῆς Μεγ. Βρετανίας, ἡ Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία Λονδίνου, ὁ Σύνδεσμος Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μεγ. Βρετανίας, ἡ Greek Orthodox Charity Organisation, τὸ Ἴδρυμα Foundation for Hellenism in Great Britain, τὸ Λύκειο Ἑλληνίδων καὶ τὸ Ἀνεξάρτητο Ἐκπαιδευτικὸ Ἴδρυμα Barnet.

Εἰς τὴν ἑορτὴν παρέστησαν ἐκτός τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων καὶ πολλῶν Κληρικῶν, ὁ

Ἵπατος Ἀρμοστὴς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Γάσος Παναγίδης, ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀπόστολος Ἄννης, ἡ Γενικὴ Πρόξενος τῆς Κύπρου κ. Μύρνα Κλεόπα, οἱ Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου καὶ Ἡλίας Οἰκονόμου, ὁ στενῶς συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου αἰδεσιμολ. πρωτοπρεσβύτερος Καθηγητὴς Δρ Γεώργιος Δράγας, ὁ Πρόεδρος τῆς Παγκοσμίου Ἐνώσεως Ἀποδήμων Κυπρίων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος Δρ Ὀμηρος Χαπίτης, ὁ Πρόεδρος τῶν Ἑλλήνων Ἐφοπιστῶν Λονδίνου κ. Ἰωάννης Α. Χατζηπατέρας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μ. Βρετανίας κ. Ν. Ι. Χατζηπατέρας, οἱ ἐν Μ. Βρετανία Σύμβουλοι Ἐκπαίδευσως, οἱ Πρόεδροι καὶ τὰ στελέχη τῶν Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων καὶ διαφόρων πολιτιστικῶν συλλόγων καὶ ὁργανώσεων, ὁ διακεκριμένος δημοσιογράφος κ. Σπ. Ἀλεξίου, ὁ Δρ. Παναγιώτης Φούγιας, τέως Διευθυντὴς Ἐκπαιδευσεως Ἑλληνοπαίδων Ἐξωτερικοῦ ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας τῆς Ἑλλάδος καὶ πλῆθος Ἑλλήνων.

Ὁμιλητὴς κατὰ τὴν ἑορτὴν ἦτο ὁ ἐξ Ἑλλάδος προσκεκλημένος Καθηγητὴς κ. Εὐάγγ. Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα «Τὸ ἰδεώδες τῆς παιδείας».

Πρὸ τῆς ὁμιλίας ταύτης ἐγένετο ἡ διὰ τὴν ἑορτὴν

πέρασε σ' αὐτὴ τὴν περίοδο μεγάλες δοκιμασίες ἀπ' τοὺς διωγμοὺς τῶν Ρωμαίων, τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν αἰρετικῶν. Εἶδε ὅμως καὶ ἡμέρες δόξης, γιατί σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἐμφανίζονται οἱ Βυζαντινοὶ Ἀυτοκράτορες, οἱ ὅποιοι θέτουν ὑπὸ τὴν προστασία τους τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οἱ μεγάλοι Πατέρες, οἱ ὅποιοι μετὰ τὸ ἔργον τους προσδιορίζουν τοὺς θεσμοὺς, τὰ δόγματα καὶ τὴν πορεία τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Μετὰ κυριώτερος μελωδοὺς τῆς Α' περιόδου: Ἰγνάτιο Θεοφόρο, Ἰουστίνου, Ἰππόλυτο, Ἀθηνογένου, Κλήμη Ἀλεξανδρείας, Γρηγόριον Ναζιανζηνὸν καὶ τοὺς ὑπολοίπους μεγάλους Πατέρας φθάνουμε μετὰ πολὺ καλὰς προϋποθέσεις στὴν Β' περίοδο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Ὑμνολογίας.

Β'

Ἡ περίοδος αὐτὴ καλύπτει τοὺς αἰῶνες στ' καὶ ζ' καὶ ἔχει γὰρ μᾶς παρουσιάσει μὲν νέα ὕμνολογικὴ μορφή, τὸ «Κοντάκιο».

Τὸ Κοντάκιο εἶναι ἕνα ἕμμετρο λυρικὸ ἐκκλησιαστικὸ ποίημα ἀφθάρτου κάλλους καὶ θαυτάτου θεολογικοῦ στοχασμοῦ. Ἔχει ἐγκωμιαστικὸ χαρακτήρα καὶ

μορφολογικὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο κορυφαῖα τροπάρια διαφορετικοῦ μέτρου καὶ μουσικῆς. Τὸ δεύτερον ἀπ' τὰ δύο αὐτὰ τροπάρια ἀκολουθεῖται ἀπὸ ἕνα σύνολο ὕμνων, οἱ ὅποιοι φάλλονται μετρικὰ καὶ μελωδικὰ ὅπως καὶ ἐκεῖνο. Ἡ δευτέρα περίοδος θεωρεῖται ὡς ἡ χρυσὴ ἐποχὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας Ὑμνολογίας καὶ μουσικῆς. Δεῖγμα τοῦ κάλλους τοῦ Κοντακίου, εἶναι ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος.

Κορυφαῖοι Ὑμνοδοὶ τῆς περιόδου αὐτῆς εἶναι οἱ ἐξῆς: Ἀναστάσιος Κυριακός, Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων, Σέργιος Κωνσταντινουπόλεως καὶ τέλος ὁ πολὺς Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποῖου συνδέεται ἄμεσα μετὰ τὴν ὀριστικὴ μορφή τοῦ Κοντακίου.

Δυστυχῶς σήμερα δὲν σώζονται πολλὰ Κοντάκια, γιατί ἐκτοπίστηκαν ἀπὸ νεώτερος ὕμνους καὶ συγκεκριμένα ἀπ' τοὺς «Κανόνες», οἱ ὅποιοι μᾶς φέρουν στὴν Γ' περίοδο ποὺ φθάνει ἀπ' τὸν η' μέχρι τὸν ιβ' αἰῶνα.

(Συνεχίζεται)

ΑΘΑΝ. ΒΟΥΡΑΗΣ

Ἐπιστ. βοηθὸς Παν)μίου Ἀθηνῶν, Πρωτοφάλης

εισήγησις ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου ἱατροῦ καὶ Προέδρου τῆς Παγκοσμίου Ἐνώσεως Ἀποδήμων Κυπρίων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος Δρος Ὁμήρου Χαπίπη, ὅστις εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἐσοτὴ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων εἶναι ἡ γιορτὴ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα εἶναι τὸ δῶρο, πὸν χάρισε ὁ Θεὸς σιὸ μεγάλο καὶ ἱστορικὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, γιὰ νὰ διαδραματίσει τὸν προκαθορισμένον ρόλον του σιὴν ἱστορία τῆς ἐξέλιξης τοῦ πνεύματος τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Τῆς ἐξέλιξης, πὸν ὁδηγεῖ σιὴ γνώση καὶ σιὴν καλύτερη ἀντίληψη καὶ λατρεία τοῦ ἐνὸς καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων καλύπτει μερικὲς τουλάχιστο χιλιετίες σιὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἱστορίας, θριαμβεύει καὶ θέτει τὶς βάσεις τῶν πνευματικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνισμό, συναντίζεται μὲ τὸν Χριστιανισμό καὶ δημιουργεῖ, σὺν Βυζαντινῇ αὐτοκρατορίᾳ, κρατῆ μὲ τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας σιὸ χροῖνα τῆς τραγικῆς σκλαβιάς ζωντανή τὴ φλόγα τῆς πίστεως καὶ τῆς παιδείας, γιὰ νὰ φωνηθῶσι καὶ νὰ ξαναθῶσι σὺν νέο ἑλληνικὸ ἔθνος πὸν περιλαμβάνει ὄχι μονάχα τὴν ἑλληνικὴ ἐπικράτεια, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑλληνισμό τῆς διασποράς καὶ τὴν ἑλληνικὴν Κύπρο.

Εἶναι αὐτὸ τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα πὸν γιορτάζουμε σήμερα, τὴν ἡμέρα τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, πὸν συναντίζεται μὲ τὸς τρεῖς Μεγάλους Φωστῆρες τοῦ χριστιανικοῦ στερεώματος, τὸν Μέγα Βασίλειον, τὸν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνὸ καὶ τὸν Ἰωάννη τὸν Χρυσοστόμου, πὸν ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο φώτισαν καὶ ἐδίδαξαν τὴν οἰκουμένην.

Δὲν πρέπει ποτὲ κανεὶς νὰ μὴν εἶναι ὑπερήφανος γιὰ τὴν καταγωγή του, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτή. Ἡ κάθε φυλὴ καὶ τὸ κάθε ἔθνος ἔχει πάντα κάτι νὰ ἐπιδείξει, κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο τὰ μέλη του δικαιούνται νὰ εἶναι ὑπερήφανα.

Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ὑπερήφανοι γι' αὐτὸ πὸν ἔχουμε γεννηθεῖ. Ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἐχάρισε σὺν ἔθνος χῶρον ἄφθονον, ἢ πλοῦτον φυσικὸ, ἀλλὰ μᾶς ἐχάρισε τὸ δῶρο τῆς πίστεως καὶ μᾶς ἐσημάδεψε μὲ τὸ σημάδι τοῦ Σταυροῦ. Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο ἐφώτισε τὴν ἑλληνικὴ διάνοια διὰ μέσον τῶν αἰῶνων καὶ τὰ πνευματικὰ μᾶς ἐπιτεύγματα δὲν περιορίζονται μόνον σιὴν ἀρχαιότητα, ἀλλὰ ἐπεκτείνονται μέχρι τῆς ἐποχῆς μᾶς.

Εἶναι ἡ ἑλληνικότητα αὐτὴ πὸν θέλουμε νὰ διατηρήσουμε ἐδῶ σιὸ ἐξωτερικὸ, μακριὰ ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ χῶρον μέσα σιὸν ὁποῖο οἱ περισσότεροι ἀπὸ μᾶς ἔχουν γεννηθεῖ. Εἶναι γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο πὸν ἡ μέρα τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων πὸν γιορτάζουμε σήμερα, ἔχει ξεχωριστὴ σημασία γιὰ τὴν παρουσία μᾶς καὶ εἶναι φυσικὸ ἢ Ἐκκλησία νὰ προσίσταται καὶ νὰ ὁργανώνει τὴ σημερινὴ ἐκδήλωση.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος Μ. Βρεταννίας καὶ τῆς Παγκοσμίου Ἐνώσεως Ἀποδήμων Κυπρίων Δρ Ὁμ. Χαπίπης σὲ στιγμιότυπο κατὰ τὴν διάρκεια τῆς εἰσαγωγικῆς του ομιλίας.

Σὰν δείγμα τῆς φροντίδας καὶ τῆς σημασίας πὸν ἀποδίδει σιὴν σημερινὴ ἐκδήλωση ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θνατείρων, ἐκάλεσε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὡς ὁμιλητὴν ἕναν ἐξαιρετὸ καὶ διακεκριμένον Ἕλληνα καὶ διαπρεπῆ θεολόγο διεθνοῦς φήμης, τὸν καθηγητὴ κ. Εὐάγγελον Θεοδώρον. Εἶναι φανερὸ πὸς ὁ Σεβασμιώτατος, σιὸ πρόσωπο τοῦ κ. Θεοδώρου, δὲν ἐπεζήτησε μόνον τὸν ἐξαιρετὸν ὁμιλητὴν καὶ τὸν ἱκανὸν ἐρημνευτὴ τοῦ πνεύματος τῆς σημερινῆς ἡμέρας, ἀλλὰ ταυτόχρονα θέλησε νὰ ἀποδείξει ὅτι ἡ ἑλληνικὴ διάνοια ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα νὰ θριαμβεύει μὲ ζωντανὰ παραδείγματα, ὅπως ὁ καθηγητὴς κ. Θεοδώρου. Οὔτε εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι ὁ κ. καθηγητὴς εἶναι κατ' ἐξοχὴν θεολόγος καὶ ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του σιὴ διδασκαλία τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ μέσῳ κάθε εἶδους ἀντιξοσιτήτων καὶ κατὰ τὴν διάρκεια μᾶς ἐποχῆς πὸν ἡ σκέψις καὶ ἡ δράσις τῆς κοινωσίας δὲν φαίνεται νὰ λαμβάνει ὑπ' ὄφιν τὸ νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ὁ κ. Θεοδώρου, καταγόμενος ἀπ' τὴν Ἡπειρο,

Μερικοί ἀπ' τοὺς ἀκροατὲς τῶν ἡμιλιῶν τοῦ Δρος Ὁμ. Χαρίπη καὶ τοῦ Καθηγητοῦ Εὐαγγ. Θεοδώρου. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων διακρίνονται ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Τ. Παναγίδης, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀπ. Ἄννινος, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Κύπρου κ. Μόρνα Κλεόπα, οἱ καθηγηταὶ κ. Ἡλ. Οἰκονόμου καὶ π. Γεώργιος Δράγας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων κ. Ν. Ἰ. Χατζηπατέρας καὶ ὁ δημοσιογράφος κ. Σπ. Ἀλεξίου.

γεννήθηκε πρὶν ἀπὸ 65 περίπου χρόνια στὸ Ἀϊδίφι (τὶς ἀρχαῖες Τράλλεις) τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ μετὰ τὶς ἐγκύκλιες σπουδὲς του στὸν Πειραιᾶ, ἐμπήκε πρῶτος κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀπεφοίτησε ἀριστοῦχος τὸ 1943, ἀνεκηρύχθη ἀριστοῦχος πάλιν διδάκτωρ τὸ 1954 καὶ μετεκπαιδεύθηκε στὴ Θεολογία καὶ Φιλοσοφία στὴ Δυτικὴ Γερμανία, παρακολούθησας μαθήματα φιλοσοφίας, ψυχολογίας, παιδαγωγικῆς καὶ κοινωνιολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Marburg. Ἐργάστηκε σὰν καθηγητὴς στὸ Κολλέγιο τῶν Ἀθηνῶν, σὰν Βοηθὸς στὴν ἔδρα τῆς Φιλοσοφίας τῆς Παντείου, ἐδίδαξε στὴν «Ἀνωτάτη Σχολὴ Κοινωνικῆς Προνοίας» τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυμάτος καὶ τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν - Κοινωνικῶν Λειτουργῶν». Ἀνεκηρύχθη ὑφηγητὴς (τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) τὸ 1959 καὶ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπου ὑπηρέτησε ἀπὸ τὸ 1961 μέχρι τὸ 1968. Ἀπὸ τὸ 1968 μέχρι σήμερα εἶναι τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διδάσκοντας Χριστιανικὴν Παιδαγωγικὴν, Ἐκκλησιαστικὴν Ρητορικὴν καὶ Λειτουργικὴν. Τὸ 1980 - 1981 διετέλεσε πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ

τὸν ἴδιο χρόνο ἡ Σύνοδος τῶν Πρυτάνεων τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἑλλάδος τὸν ὄρισε ἐκπροσώπῳ τῆς στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Συνόδου τῶν Πρυτάνεων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Πανεπιστημίων. Ὑπῆρξεν πάνω ἀπὸ 35 χρόνια συντάκτης καὶ ἐν συνεχείᾳ διευθυντὴς τῶν ἐπισήμων περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία». Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὑπῆρξεν Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἰδρυμάτος Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν, ὅπως καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ πρόεδρος Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφικῆς Ἐταιρείας. Ἔχει κάμει σωρεῖαν διαλέξεων σὲ μεγάλων ἀριθμῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης καὶ ἔχει συμμετάσχει καὶ κάμει ἀνακοινώσεις σὲ περισσότερα ἀπὸ 30 διεθνῆ συνέδρια. Εἶναι ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν ἐπιτροπὴ Faith and Order τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἔχει τιμηθεῖ μετὰ μετάλλια, ἔχει παρασημοφορηθεῖ ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ Μόσχας, εἶναι ἐπίτιμο μέλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰδρυμάτος «Pro Oriente» τῆς Βιέννης καὶ Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τοῦ Ἰνστιτούτου Ὀρθοδόξου Θεολογίας τῶν Παρισίων («Ἅγιος Σέργιος»).

Ἡ προσφορὰ του ὡς συγγραφέα, ἐρευνητῆ καὶ

ἐρμηνευτῆ τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας καὶ ὡς φιλοσόφου, ὑπῆρξε ιερασία. Ἔχει γράψει πολλὰ βιβλία π.χ. «Ἡ Χριστιανικὴ Κοσμοθεωρία», «Ἡ Ἱστορία τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ», «Χριστιανικὸς Ἀνθρωπισμὸς», «Ἡ χειροτονία τῶν διακονισσῶν», «Κριτικὴ εἰσαγωγή εἰς τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Θερησκείας καὶ Γνώσεως», «Ἡ ζωὴ τῆς Ἐλίζαμπεθ Φράνκ καὶ τῆς Φλόρενς Νάητινγκέηλ», «Ἀνθολόγιο πατερικῶν κειμένων», «Μαθήματα Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς», «Μαθήματα Ἐκκλ. Ρητορικῆς», «Μαθήματα Δειτουργικῆς» κ.λπ. Νομίζω πὼς δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ ἀποδώσω δικαιοσύνη στὴν προσφορά στὴ σύγχρονη θεολογικὴ φιλολογία τοῦ καθηγητοῦ κ. Θεοδώρου. Ὁ κατάλογος τῆς συγγραφικῆς του παραγωγῆς συμπεριλαμβάνει, ἐκτὸς ἀπὸ πολλὰ βιβλία καὶ πάντων ἀπὸ 200 θεολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ μελέτες, ἑκατοντάδες ἄρθρα πὸν ἐδημοσιεύθησαν σὲ ἐγκυκλοπαιδεῖες καὶ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ. Κοιτάζοντας τὴ βιβλιογραφία τῶν ἔργων του μένει κανεὶς ἐκθαμβὸς μπροστὰ στὸν ὄγκο τῆς παραγωγῆς του καὶ στὸ φάσμα τῶν μελετῶν του, πὸν καλύπτουν ὄχι μονάχα τὰ πατροπαράδοτα θέματα τῆς Θεολογικῆς ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ σύγχρονα προβλήματα, ὅπως π.χ. τὸ πρόβλημα τῶν πτωματικῶν μεταμοσχεύσεων, τὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας στὸν τομέα τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, τὸ θέμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Διαλόγου κ.λπ. Τὸ καινὸ θέμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐνότητος καὶ τοῦ ρόλου, τὸν ὁποῖο ἡ παιρίδα μας καλεῖται νὰ διαδραματίσει, δὲν ἔχει διαφύγει τῆς προσοχῆς του. Μὲ τὸ συγγραφικὸ του ἔργο ἐτόνισε ἰδιαίτερα τὴ συμβολὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας στὴ πολιτιστικὴ διαμόρφωση τῆς Εὐρώπης.

Ὁ κ. καθηγητὴς ὑπῆρξεν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θεομοῦ τῶν διακονισσῶν στὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ μελέτες του γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἔχουν ἐκτιμηθεῖ στὸ διεθνὲς ἐπίπεδο! Ὁ Βασίλης Κραρίτης στὸ ἔργο του «Δόγιοι τῆς Ἠλείου», βιογραφώντας τὸν καθηγητὴ Θεοδώρου ἔγραψε τὰ ἐξῆς: «Μὲ θεολογικὸ καὶ φιλοσοφικὸ ἐξοπλισμὸ παρουσίασε ὀλοκληρωμένο σύστημα χριστιανικὰ προσανατολισμένης ἀξιολογίας, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία οἱ ἀξίες, πὸν αἰσθητοποιοῦνται καὶ ἐνσαρκώνονται στὰ διάφορα ἀγαθὰ ἔχουν τὸ ἔσχατο θεμελίό τους στὴν ὀντολογικὴ καὶ ἀξιολογικὴ πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ». Παρουσιάζοντας τὸ βασικὸ συστατικὸ τῆς φιλοσοφίας τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ κ. Θεόδωρος γράφει τὰ ἐξῆς: «Ἐφ' ὅσον ὁ πολιτισμὸς εἶναι βίωση καὶ πραγμάτωση ἀξιῶν, γιὰ νὰ ὑπάρξει ἕγιγος πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη καὶ γιὰ νὰ ἀποφεύγεται ἡ λεγόμενὴ "πολιτιστικὴ νόσος" ἢ "κρίσις τοῦ πολιτισμοῦ", πρέπει οἱ διάφοροι τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ νὰ ἱεραρχοῦνται κατὰ τρόπο σύστοιχο πρὸς τὴν ἱεραρχικὴν διαβάθμιση τῶν ἀξιῶν καὶ νὰ μὴν ἀναπτύσσεται ὑπερτροφικὰ ὡς εἶδος πολιτιστικοῦ νεοπλασματος (καρκίνου) ὁ ἕνας τομεὺς (λόγον χάριν ἡ Τεχνικὴ) εἰς βάρος τῶν ἄλλων».

Κύριε καθηγητά, ἀπολογοῦμαι γιὰτὶ σὰς ὑπέβαλα

στὴ δοκιμασία τοῦ νὰ ἀκούσετε τὴν ἀτελὴ καὶ ἀνεπαρκῆ αὐτὴ προσπάθεια ἐκτιμήσεως τοῦ ἔργου τῆς ζωῆς σας ὡς δασκάλου, θεολόγου, φιλοσόφου καὶ συγγραφέα. Τὸ ἔκαμα αὐτὸ ὄχι μόνο γιὰτὶ ἡ παρουσία σας ἀποτελεῖ εὐκαιρία γιὰ τὴν Ὀμογένεια νὰ γνωρίσει ἕνα διακεκριμένο Ἑλληνα, ἀλλὰ ἐπιπλέον γιὰτὶ ἡ παρουσία σας λαμπρύνει καὶ τονίζει τὴ σημασία τῆς σημερινῆς ἡμέρας, στὴν προετοιμασία τῆς ὁποίας ἀπέδωσε πλήρη δικαιοσύνη ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατειρών.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μεθόδιος συνεχίζει καὶ ἐνισχύει μὲ τὸ ἔργο του τὸν πατροπαράδοτο ρόλο πὸν ἐξακολοθεῖ νὰ διαδραματίζει ἡ Ἐκκλησία στὴν προσωπικὴ καὶ συλλογικὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὸν ἔκαμε τὴν ἐμφάνισή της μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας. Ὁ ρόλος αὐτὸς ἀποκτᾷ ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τοὺς Ἑλληνες τῆς διασποράς, προπαντὸς τῆς χώρας αὐτῆς, στὴν ὁποία εὐρίσκεται ἕνα τόσο μεγάλο μέρος τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ ἐκλίτων τιμῶν δεβαρνεμένος ἀρχιερατικὸς μανδύας, τὸν ὁποῖο ἐπωμίζεται, ἀπαιτεῖ συμπαράσταση καὶ ἀπεριόριστη βοήθεια καὶ συνεργασία ὄλων μας γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου γιὰ τὸ ὁποῖο ἀγωνίζεται. Γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχει τέρμα, ἐφ' ὅσον ἐξακολοθοῦν νὰ ὑπάρχουν Ἑλληνες στὴ χώρα αὐτὴ. Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὸ σημεῖο συναντήσεως ὄλων μας, μακριὰ ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλα προβλήματα, προκαταλήψεις, τοπικὴ καταγωγή καὶ ἰδεολογίες. Κάτω ἀπὸ τὸ τίμιο καὶ ζωοποιὸ φῶς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ τῆς ἑλληνικῆς διανόησης πρέπει νὰ ἐμφανισθοῦμε ὄλοι μας καθαροί, ἐνωμένοι, ἐξαγνισμένοι, μὲ τὴν βασικὴν ἐκείνη ἰδιότητα πὸν μᾶς ἔδωσε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, δηλ. τοῦ Χριστιανοῦ καὶ τοῦ Ἑλλήνα.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διεθυνσέως τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τὸ ζήτημα τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ ἔγκληματος τῶν ἐκτρώσεων.

Ἡ κοινοβουλευτικὴ διαγωγὴ τῆς ὑπ' ἀρ. 2426 Ἐγκύκλιος τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὸ Χριστιανικὸν πλῆρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διαφωτίζει πλήρως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐκτρώσεων. Αὗται εἶναι ἀφόνος ἐκ προμελέτης. Εἶναι μιὰ ἐνέργεια, πὺν στερρεὶ ἔναν ἀνθρώπο ἀπὸ τὸ ὑπέριστο ἀγαθὸ, τὴν ζωήν.

Ὅθεν ἀξίαι ἰδιαιτέρας ἐπισημάνσεως εἶναι αἱ ἐξῆς ἐνέργειαι, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἐγκύκλιον ταύτην. Ἡ Ἱ. Σύνοδος,

α. Κάνει ἔκκληση εἰς τὴν Κυβέρνηση, ὅχι μόνον νὰ ἀποφύγῃ νὰ θεσπίσῃ διατάξεις πὺν θὰ «νομιμοποιούσιν» τὸ ἔγκλημα τῶν ἐκτρώσεων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα εἰς τὴν εὐρύτερη κοινωνικὴ του σημασία, ὥστε μὲ τὴν θέσπιση τῶν καταλλήλων μέτρων (ἐπιχορήγηση τῶν μὴ ἐργαζομένων μητέρων, μεγαλυτέρα ἐνίσχυση τῶν πολυτέκνων, ἴδρυση ἀναλόγων νηπιακῶν καὶ παιδικῶν σταθμῶν κ.ἄ.) νὰ πάρῃ ἢ ἐκτρώσῃ νὰ ἀποτελή τὴν «καλλίτερη» λύση.

β. Κάνει ἔκκληση εἰς ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανούς νὰ ἀποφεύγουν μὲ κάθε τρόπο τὴν ἐκτρώση, γιατί ἀποτελεῖ φόνος ἐκ προμελέτης, ἁμαρτία θανάσιμη, πὺν τιμωρεῖται μὲ αὐστηρὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια, καί, χωρὶς μετάνοια, ἐπιφέρει τὴν στέρηση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

γ. Καλεῖ ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανούς εἰς ἐκστρατεία διαφωτίσεως τοῦ λαοῦ μας καὶ τῶν ἀρμοδίων, ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ προβλήματος.

δ. Ἐννογεῖ ὅλους ἐκείνους, πὺν θέτουν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον δυσκολίαν καὶ σκοπιμότητες, τὴν εὐθύνη ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ μεγάλου χαρίσματος Του, τῆς ζωῆς, καὶ θέλουν νὰ κωδεράτῃ τὴν ζωὴν τοὺς τὸ φῶς τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ καθήκον.

Ἡ φωνὴ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης διὰ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀμβλώσεων.

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, ὅτι καὶ ἡ Ἱ. Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, κατόπιν «ἐκτάκτου ἐναγωνίου Διασκέψεως» αὐτῆς, δι' ἔγγραφο πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, καταγγέλλει τὸ νομοσχέδιον περὶ νομιμοποιήσεως τῶν ἀμβλώσεων.

Ὅς τονίζεται ἐν τῷ ἔγγραφῳ, «ἡ ἀμβλώση, ἀναμφιλέκτως εἶναι φόνος καὶ ὁ φόνος ἀποτελεῖ καταπάτηση θεϊκῆς ἐπιτολῆς. Καὶ ἡ καταπάτηση τῆς θεϊκῆς αὐτῆς ἐπιτολῆς ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Κράτος συνεπάγεται

τὴ φανερὴ ἀντιπαράθεση τῆς Πολιτείας πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Κατὰ συνέπειαν καὶ ἐφόσον ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων θὰ ἀπεφάσιζε τὴν νομιμοποίηση ἐλευθέρως διαπραξέως φόνων, οἱ ψηφίζοντες ἐξομοιώνονται πρὸς φονεῖς, τοὺς ὁποίους τότε ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὑποχρέωση νὰ καταγγεῖλει εἰς τὸν πιστὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὡς ἠθικοὺς ἀποτρογὸς γενοκτονίας. Ἐκτὸς ὅμως τῆς ἀπειθήσεως τῆς θεϊκῆς ἐπιτολῆς, ὁ τρόπος τῆς καταπάτησεως τοῦ θείου Νόμου, ἀποτελεῖ ἔγκλημα, πὺν διενεργεῖται εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ Σῶμα τοῦ Ἐθνους, διότι δὲν παραθεωρεῖται ὅτι ἡ Χώρα μας διέχεται καὶ κρίση δημογραφικὴν.

Τὸ ἔγγραφο καταλήγει χαρακτηριστικῶς ὡς ἐξῆς: «Σε περίπτωσι πὺν οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ Ἐθνους προχωρήσουν εἰς τὴν ψήφιση τοῦ Ἐθνοκτονίου Νόμου ἢ Ἐκκλησία, ὡς θεματοφύλακος τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἐθνους, θὰ λάβει τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα, προστατεύοντας τὸ λαὸ τῆς ἀπὸ τὸ ἐπιχειρούμενο ἀνοσιούργημα».

Ἀντανακλοῦν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὴν 3ην Ἀπριλίου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως τριάκοντα ἐτῶν Ἀρχιερωσύνης τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Τιμοθέου, ἐκδότου τοῦ περιοδικοῦ «Ἀναγέννησις», ἢ Ἐνωσις Δημοσιογράφων Ἰδιοκτητῶν Περιοδικοῦ Τύπου καὶ ἢ Ἐνωσις Ἰδιοκτητῶν Ἐπιστημονικοῦ Περιοδικοῦ Τύπου Ἑλλάδος ἐπραγματοποίησαν κοινὴν πανηγυρικὴν ἐκδήλωσιν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρθενός». Κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐτιμήθη διὰ τὸ ἀδοξότως ἐπιτελούμενον ὑπ' αὐτοῦ τεράστιον ἀνακαινιστικόν, ποιμαντικόν, κοινωνικόν, ἐκπολιτιστικόν καὶ ἐκδοτικόν ἔργον καὶ ἀνεκρηγύθη Ἐπίτιμον Μέλος τῶν δύο τούτων Ἐνώσεων. Τὸ ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐσκιαγραφηθῆν δεόντως ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ καὶ Προέδρου τοῦ «Παρθενός» κ. Γερασίμου Κοινάρα, ὑπὸ τῶν Προέδρων τῆς ΕΔΙΠΤ καὶ τῆς ΕΙΕΠΤΕ κ.κ. Βλ. Σωκρατίδη καὶ Σπ. Ζευγαροῖδη, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς ΕΙΕΠΤΕ κ. Ἱ. Παπαμιχαλάκη καὶ ὑπὸ τοῦ Συγγραφέως καὶ Συμβούλου Δημοσίων σχέσεων κ. Δ. Κακαβελάκη.

Αἱ ἐπιδαριμνεθεῖσαι εἰς τὸν Ἅγιον Κρήτης τιμαὶ ἀντανακλοῦν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἐτοπίσθη ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν πλήρη ὀρθοδόξου πνευματικότητος εὐχαριστήριον ὀμιλίαν του.

Θαυμασία μουσικολογικῆ σύναξις.

Τὸ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λειτουργοῦν καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Διονυσίου διευθυνόμενον «Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας» ὀργάνωσε

θανμασίαν μουσικολογικὴν σύναξιν, γενομένην τὴν 3ην Μαρτίου 1986 ἐν τῇ Μ. Αἰθούσῃ τελειῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετ' ἔμας Ἰωάννης Κουκουζέλης ὁ Μαΐτωρ καὶ Παπαδόπουλος (1270 περ. - α' ἡμιον ΙΔ' αἰ.)· ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του». Τὸ θέμα ἀνεπιτύχθῃ μουσικολογικῶς ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου τοῦ Ἰδρυματιοῦ κ. Γρηγορίου Στάθη, ὅστις ἔχει ἐκλεγῆ ἀναπληρωτὴς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Στάθη, ὁστις διηύθυνε τὸν Χορὸν Ψαλτῶν «Οἱ Μαΐτωρες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», ὅστις ἀπέδωσε τὸ χορικὸν μέρος, ἦτο ἐκλογὴν ἐκ τῶν ἐμμελεσιτέρων συνθέσεων, ἐκδεδομένων καὶ ἀνεκδότων, τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη.

Τόσο τὸ λαμπρὸν περιεχόμενον τῆς ὁμιλίας τοῦ εἰδικοῦ ὁμιλητοῦ, ὅσον καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ ἀπόδοσις τοῦ χορικοῦ μέρους συνετέλεσαν ὥστε ἡ μουσικολογικὴ αὕτη σύναξις ἐν τῇ ἱστορικῇ Μ. Αἰθούσῃ τελειῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν νὰ σιεφθῆ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας καὶ νὰ προσβάλλῃ δείγματα τῆς λαμπρᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς μας παραδόσεως. Θὰ ἦτο εὐχὴς ἔργον ἐὰν ἡ γενομένη μαγνητοσκοπήσις τῆς ἐκδηλώσεως χρησιμοποιηθῆ καὶ προβληθῆ ὑπὸ τῆς Τηλεοράσεως, ἵνα ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότεροι Ἕλληνες συνειδητοποιήσουν τὴν ἀξίαν τῆς παραδόσεως ταύτης.

«Φάσεις ἀγωνιστικῆς μιᾶς δεκαετίας 1974 - 1984».

Μετ' ἰδιαιτέραν χαρὰν τὸ Χοριεπιπένημον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λαμβάνει γνώσιν τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον προσφάτως ἐξέδωκεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Παντελεήμων (Μπαρδάκος) ὑπὸ τὸν τίτλον «Φάσεις ἀγωνιστικῆς μιᾶς δεκαετίας 1974 - 1984» (ἐκδ. Ἱ. Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας, Σάμος 1986, σελίδες 224).

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὁ Σεβασμιώτατος παρουσιάζει τὰς ἐν ὄρῳ πνευματικῆς περιουλογοῦσας προσωπικὰς ἀναμνήσεις καὶ βιωματικὰς ἐμπειρίας του ἐκ τοῦ πλοσίου ἀνακαινιστικοῦ πνευματικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναπτυχθῆ ἐν τῇ θεοσώτῳ ἐπαρχίᾳ του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρώτης δεκαετίας τῆς Ἀρχιερωσύνης του. Οὕτως, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, περιγράφεται ἡ μέριμνά του διὰ τὸν ἱερὸν κλήρον, τὴν πνευματικὴν τροφοδοσίαν τοῦ λαοῦ, τὰ μοναστήρια, τὴν νεότητα, τὴν οἰκογένειαν, τοὺς ἀσθενεῖς, τὰ ἱερὰ προσκνήματα, τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων ἐναντι τοῦ Ἐδνους, τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀθείας καὶ τοῦ γυμνισμοῦ, τοὺς παραδοσιακοὺς θησαυροὺς, τὴν ἀπόδοσιν τιμῶν εἰς ἱερὰς μορφὰς τῆς περιοχῆς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σάμου, τὴν ἰδρυματικὴν κοινωνικὴν διακονίαν, τὴν ὀργάνωσιν τῆς φιλοξενίας δύο Προκαθημένων, τὴν ἀντιμετώπισιν ἐσωτερικῶν προβληματισμῶν κ.λπ.

Τὸ ὅλον βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον παρατίθεται καὶ πληθὺς φωτογραφιῶν, διακρίνεται διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ εἰλικρινεῖαν τῆς ἀφηγήσεως, διὰ τὸν ἰδιαιτερόν προσωπικὸν τόνον τῆς βιωματικῆς ἐκφράσεως

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ»

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν
τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία»
Ἰασιῶν 1

Ἐ ν τ α ὁ θ α

Ἀθῆναι 11 Μαρτίου 1986

Κύριε συνάδελφε,

Ἐπειδὴ εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1986, δημοσιεύεται εἰσήγησις πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τετραμελοῦς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Κ.Δ. κ. Ἰωάν. Παναγοπούλου περὶ τῆς νέας μεταφράσεως τῆς Κ.Δ. εἰς τὴν δημοτικὴν καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἀντιρρήσεων πού ὑπάρχουν (κραυγαλέον παράδειγμα Α' Τιμ. 3,1) ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔργου τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας, θεωρῶ καθήκον μου νὰ γράψω τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, διότι

καὶ διὰ τὴν ἐπισήμανσιν τῆς προσφορᾶς ἐκλεκτῶν συνεργατῶν (κληρικῶν, μοναχῶν, λαϊκῶν), οἱ ὁποῖοι ἐμπνέονται ἐκ τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματι τοῦ Ποιμενάρχου των.

Συναρπαστικαὶ διαλέξεις.

Αἰ ἐν Ἑλλάδι διαλέξεις τῶν διακεκριμένων Καθηγητῶν τῆς ἐν Βελιγραδίῳ Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας Πανιερωτάτου Ἐπισκόπου Βανάτου κ. Ἀμφιλοχίου (Ράντοβιτς) καὶ τῶν παροισολογιατῶν ἱερομονάχων παιτέρων Ἀθανασίου Γιέφριτς καὶ Εἰρηναίου Μπούλοβιτς συνεργιζόντων πάντοτε πικρὰ ἀκροατήρια, τὰ ὁποῖα κυριολεκτικῶς συναρπάζονται καὶ γοητεύονται ἐκ τῆς πηγαιᾶς διδασχῆς των. Εἰς τοῦτο συντελοῦν ἴσως ἢ ὑπ' αὐτῶν ἀρίστη καὶ ἀπαισιος χρῆσις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅσον καὶ τὸ «χρῶσμαι» τοῦ λόγου των, ὅστις καταρδεύεται ὑπὸ τῶν ραμάτων, τὰ ὁποῖα ἀναβλύζονται ἐκ τοῦ περιοσεύματος τῆς καρδίας των, ἐκ τῆς προσωπικῆς των ἐμπειρίας, ἐκ τῆς ἀκτινοβόλου ἀσκητικῆς ζωῆς των καὶ ἐκ τῶν πηγῶν τῆς ὅλης ὀρθοδόξου πατερικῆς καὶ νεοπατερικῆς παραδόσεως.

Ἐπὶ τοιούτων ζωοποιῶν ραμάτων ἐποτίσθησαν λ.χ. οἱ Ἕλληνες ἀκροαταὶ κατὰ τὰς διαλέξεις, τὰς ὁποίας ὁ ἀξιεπαίνως δρῶν Σύλλογος «Οἱ φίλοι τοῦ ἁγίου Ὁρους» ὠργάνωσε ἀπ' ἐνὸς πρό των μνητῶν μετ' ὁμιλητὴν τὸν Σεβ. Ἐπίσκοπον Βανάτου κ. Ἀμφιλοχίου καὶ ἀπ' ἐτέρου προσφάτως μετ' ὁμιλητὴν τὸν πατέρα Εἰρηναίου Μπούλοβιτς. Ἐὰν ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν παρουσίασε τὴν λαμπρὰν ἀκτινοβολίαν τοῦ ἁγίου Ὁρους εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ δεῦτερος ἐξῆρε τὴν θεολογικὴν καὶ πνευματικὴν σημασίαν τῆς Θεολογίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμά καὶ τῶν μαθητῶν του, ἡ ὁποία μυσταγωγεῖ πρὸς μέθεξιν τοῦ θαυροεινῶν φωτός καὶ τῶν μεθετικῶν ἀκρίσιων ἐνεργειῶν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1217
Διεκπ. 539

Ἀθήνησι τῇ 4ῃ Ἀπριλίου 1986

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 2428

Π ρ ο ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Λήξεις μαθημάτων Κατηχητικῶν Σχολείων».
Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ Συνεδρία Αὐτῆς τῆς 4.4.1986, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν σχετικὴν εἰσήγησιν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος καὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, δι' ἧς ἀναφέρεται αὕτη εἰς τὸν χρόνον λήξεως τῶν μαθημάτων ἐν τοῖς Σχολείοις τῆς Χώρας καὶ αὐτὸν τῆς ἐνάρξεως τῶν κατακτητηρίων ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τῶν Λυκείων ἐντὸς τοῦ 6' δεκαήμερου τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐ.ε., ἀπεφάσισεν, ὅπως ὁ χρόνος λήξεως τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἶναι ἡ 18ῃ Μαΐου ἐ.ε., Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων.

Ἀναντιλέκτως αἰ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ Κατηχητικοῦ

ἔτους καθιερωμένοι ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις θὰ διεξαχθῶσιν μετὰ πάσης δυνατῆς λαμπρότητος τῇ συμμετοχῇ καὶ τῶν τοπικῶν παραγόντων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς τε ἐξάρσεως τοῦ θεσμοῦ καὶ εἰσέτι τῆς ἐνθαρρύνσεως τῶν Κατηχητοπαίδων.

Ὅθεν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Ἱεράς Συνόδου γνωρίζοντες ὑμῖν παρακαλοῦμεν διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Θεόφιλος
- † Ὁ Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος
- † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Γεώργιος
- † Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Ἀγαθόνικος
- † Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος Βαρβολομαῖος
- † Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Χριστόδουλος
- † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεῖμων
- † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
- † Ὁ Γρεβενῶν Σέργιος
- † Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν Διονύσιος
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελέτιος
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὀρους καὶ Ἀρδαμερίου Νικόδημος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης

ἀναφέρεται σχόλιο εἰσηγητοῦ καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν 4 καθηγητῶν.

Ἐπειδὴ εἶμαι ὁ τελευταῖος ἐπιζῶν ἐκ τῶν καθηγητῶν ποὺ μετάφρασαν τὴν Κ.Δ. εἰς τὴν ὁμιλουμένην γέναν ἑλληνικὴν ἐπιθυμῶ νὰ παράσχω ὠρισμένας διευκρινίσεις, ποὺ εἶναι ἀνάγκη νὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὸ περιοδικόν μας:

Εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς οὐδέποτε μέλος τῆς Βιβλικῆς Ἐταιρείας ἐπενέβη, διότι ἐπρυτάνευσε ἡ ἀρχὴ τῆς ὑποχρέωσης τῶν ὑπευθύνων Καθηγητῶν ὀρθοδόξων ἐπιστημόνων, μετὰ τὴν γνώσιν τῆς Πατερικῆς παραδόσεως, ὅτι τὸ ἔργον τῶν ἦτο νὰ καταστήσουν εὐληπτον εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ ἱερόν κείμενον τοῦ Εὐαγγελικοῦ καὶ Ἀποστολικοῦ λόγου, ἀφοῦ ἡ μετάφρασις τοῦ Βάμβα ἦτο ἀπηρχαιωμένη. Πρῶτος εἰσηγητὴς ἦτο κατὰ λόγον φυσικὸν ὁ ἀείμνηστος Β. Βέλλας διαπρεπῆς ἐβραϊστῆς, ἀλλὰ καὶ ἑλληνιστῆς, μετὰ ἑσθὸν τὸν ἀείμνηστον Εὐάγγελον Ἀγωνιάδην, Καθηγητὴν τῆς Κ.Δ. καὶ συνεργάτας τὸν ἀείμνηστον Ἀλιδίζατον καὶ τὸν γράφοντα, ὡς πραγματικῶς 4ον εἰς τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ἔργον. Διαίτι ἦτο ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς Β. Βέλλας εἰσηγητὴς εἶναι αὐτονόητον διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὰ πράγματα: Τὰς ὑπαρχούσας ἀντιρρήσεις τοῦ ἀείμνηστου διδασκάλου μου Καθηγητοῦ Π. Μπρασιώτη ἀντιμετωπίσαμεν μετὰ τὴν ἀ π ὄ φ α σ ι ν νὰ μὴ δημοσιευθῇ ἡ μετάφρασις μόνη, ἀλλὰ παραπλεύρως τοῦ πρωτοτύπου, διὰ νὰ ἐλέγχεται ἡ ὀρθότης τῆς μεταφράσεως. Ἡ μετάφρασις τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπι-

στολῆς ἀπήτησεν ἐν ἐξάμηνον. Οἱ Καθηγηταὶ τῆς Κ.Δ. πρέπει νὰ γνωρίζουν ἐβραϊκὰ καλὰ.

2. Ἡ μετάφρασις ἦτο εἰς τὴν ὁμιλουμένην μετὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐκφράσεων (δὲν ἀποκλείονται ἀτέλειαι φυσικαί, εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἔργα), ποὺ ἔπρεπε πάντοτε νὰ ἀποδίδουν τὸ πρωτότυπον. Διὰ τοῦτο δὲν ἐδώσαμεν σημασίαν εἰς ὅσα ἔγραψε κάποιος μὴ εἰδικός.

3. Διεπιστώθη ὅτι δὲν μᾶς ἦτο πολὺ χρήσιμος ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἀείμνηστου κήρυκος τοῦ Εὐαγγελικοῦ καθηγητοῦ Π. Τρεμπέλα, διότι ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἐσήμαινεν εἰσαγωγὴν τῆς σκέψεως τῶν ἐρμηνευτῶν.

4. Τελικῶς συνεφωνήσαμεν ἵνα ἡ ὅλη μετάφρασις ἐπιθεωρηθῇ γλωσσικῶς ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Κ. Γεωργούλην.

5. Ὅρθως ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὀρθὰ εἶναι ὅσα γράφει εἰς τὴν ἔκδοσιν, εἰς πρόλογόν τῆς, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία.

6. Δὲν εἶμαι φυσικὰ ἐναντίον νέας μεταφράσεως, ἀλλ' αὕτη πρέπει νὰ εἶναι καλλιτέρα, ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἐκείνης τῆς τῶν 4 καθηγητῶν καὶ νὰ ἔχη πάντοτε παραπλεύρως τὸ πρωτότυπον. Κακῶς ἡ Βιβλικὴ Ἐταιρεία κυκλοφορεῖ μόνη τὴν μετάφρασιν μας.

Τὸ παρὸν υποβάλλεται ἐν ἀντιγράφῳ καὶ εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τιμῆς καὶ εὐχαριστιῶν

Καθηγητῆς ΓΕΡΑΣ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Με τὴν παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Χριστοδοῦλου πραγματοποιήθηκε τὸ πρῶτὸ τῆς 5.4.86 στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου μεγάλη σύσκεψη τῶν στελεχῶν τοῦ Νεανικοῦ μας ἔργου κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, καθὼς καὶ τῶν ἐκλεγμένων ἐκπροσώπων τῆς ΧΝΕΔ, ἀπὸ τὰ 120 ἐνοριακὰ Παραρτήματα. Ἀντικείμενο τῆς συσκέψεως ἦταν ἡ ἀξιολόγηση τῆς ἐπεξεργασίας τῶν πορισμάτων τοῦ Πανελληνίου Συνεδρίου Στελεχῶν Νεανικοῦ Ἔργου τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ποὺ ὁργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο πρὶν ἀπὸ 2 μῆνες περίπου. Τὰ πορίσματα αὐτὰ ἔτυχαν μιᾶς πρώτης ἐπεξεργασίας καὶ προσαρμογῆς στὶς τοπικὲς καὶ συνθήκες ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ τῆς ΧΝΕΔ, ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη μας καὶ παρουσιάσθησαν στὰ μέλη τῆς συνάξεως ἀπὸ τὸν ἱεροκήρυκα π. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆ. Παράλληλα ἀνεκοινώθησαν καὶ οἱ προγραμματιζόμενες γιὰ τὸ ὑπόλοιπο τοῦ 1986 ἐκδηλώσεις τῆς Χριστιανικῆς μας Νεολαίας.

Στὴν εἰσήγησή του ὁ π. Δανιὴλ ἐτόνισε τὴν ἀνάγκη νὰ ἐπιδιωχθῆ ἑντονώτερα ἡ ἔνταξη τῶν νέων στὴν ἐνοριακὴ ζωὴ, ὑπέδειξε νέους τρόπους δράσης καὶ ἐπιρροῆς στὰ παιδιά, ὑπογράμμισε τὴν δημιουργία ἔργων ἐνοριακῆς ὑποδομῆς γιὰ τὴν ἐξάπλωση τοῦ νεανικοῦ ἔργου καὶ ἐζήτησε τὴν ἀξιοποίηση καὶ ἄλλων πολύτιμων φορέων ὅπως τὶς Μαθητικὲς Κοινότητες, τοὺς γονεῖς κ.λπ. γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς προσπάθειάς μας. Στὴ συζήτηση ποὺ ἀκολούθησε μίλησαν ἐλεύθερα οἱ νέοι ποὺ ἀναφέρθηκαν στὶς προτάσεις με πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ διάλογος ποὺ ἀνοίξε ὑπῆρξεν ἀποδοτικὸς καὶ καρποφόρος.

Τὰ νέα προγράμματα ποὺ θὰ ἐκτελεσθοῦν μέσα στὸ 1986 εἶναι τὰ ἑξῆς: 1) Στὶς 10 Μαΐου ἡ μεγάλη νεανικὴ ἐκδήλωση στὸ Ἐθνικὸ μας Στάδιο, ἀφιερωμένη στὴν προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση. 2) Στὶς 17 Μαΐου ἡ συζήτηση στοργυλλῆς τραπέζης γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ἐφηβείας, μετὴ συμμετοχὴ ψυχιάτρων, καθηγητῶν κ.λπ. 3) Στὶς 17-22 Ἰουλίου τὰ φοιτητικὰ Σεμινάρια στὸ Πήλιο. 4) Μέσα στὸ καλοκαίρι ἕνα φοιτητικὸ Συνέδριο. 5) Τὸν Σεπτέμβριο Σεμινάριο Στελεχῶν Κατηχητικοῦ ἔργου. 6) Στὶς ἀρχὲς Νοεμβρίου τὸ Γ' Συνέδριο τῶν μελῶν τῆς ΧΝΕΔ με θέμα: Πανσεξουαλισμός: λύση ἢ διάλυση;

Ἱερά Μητρόπολις Κορίνθου

Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀνεκοινώθησαν τὰ ἐπόμενα:

Τὴν πρωτοπορία γιὰ τὴν Αἰμοδοσίαν δικαιοῦται ἡ Ἱερά Μητρόπολις Κορίνθου, ὄχι τόσο γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς αἰμοληψίας, ποὺ ἀσφαλῶς δὲν ἔχουν προηγούμενο στὸ ἔθνος τῆς πολιτείας, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὁποιοδήποτε φορέων, ὅσο στὸν προγραμματισμὸ καὶ τὴ διαφώτιση.

Με ἔμπνευση τοῦ Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος, ποὺ ἔδωσε τὴν προσωπικὴ του πνοή, ἐντεταλμένοι Κληρικοί, ἀφοῦ πρῶτα ἐνημερώθηκαν οἱ ἴδιοι, ἐπὶ τῆ θάσει προγράμματος, ὁργανοῦν τὴν κυριολεξία ὅλο τὸ Νομὸ Κορίνθιας καὶ διαφωτίζουν τὸν ὄρθοδοξο λαό, μέχρι καὶ τὸ τελευταῖο χωριό. Ἡ διαφώτιση αὐτὴ διήρκεσε ἕνα ἐξάμηνο.

Ἡ πρώτη ἐπίσημη ἔναρξη τῆς αἰμοδοσίας ἔγινε στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου Κορίν-

θου τὴν 12η Ἰανουαρίου 1986. Κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐτελεῖτο ἡ Θεία Λειτουργία, ὁ Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων, μετὴν κυρίαρχη προσωπικότητά του, κηρύσσει τὴν ἔναρξη τῆς αἰμοδοσίας, προτάσσοντας τὶς συγκινητικὲς καὶ ἀνθρώπινες φράσεις: «Ὁ Χριστὸς ἔδωσε τὸ αἷμα του γιὰ μᾶς. Μὴν ἀρνηθοῦμε λοιπὸν καὶ μεις τὴν προσφορὰν αἵματος, πρὸς τοὺς πάσχοντας συνανθρώπους μας». Ἡ ἰδιαιτερότητα τῆς στιγμῆς ἦταν, ὅτι πρῶτοι οἱ Ἱερεῖς, οἱ Μοναχοὶ καὶ οἱ Μοναχές, ἐξάπλωσαν στὰ κρεβάτια γιὰ νὰ δώσουν αἷμα. Πλήθος ὁ κόσμος ἀκολούθησε. Συγκεντρώθηκαν αὐτὴ τὴ μέρα 200 φιάλες καὶ θάταν ὑπερδιπλάσιες, ἀν ὑπῆρχε ἡ τεχνικὴ δυνατότητα ἀπὸ τὸ Κέντρο Αἰμοδοσίας Κορίνθου, νὰ κάνει περισσότερες αἰμοληψίες.

Τὴν 2α Φεβρουαρίου 1986, μετὴν ἴδιο ἐνθουσιασμὸ καὶ μετὴν πρωτοστάτες καὶ πάλι τοὺς Κληρικούς, συγκεντρώθηκαν 135 φιάλες αἵματος.

Τὴν 23η Φεβρουαρίου 1986 στὴν κωμόπολη Ἀθικίων, χάρις στὴ μεγάλη προσπάθεια τοῦ ἐκεῖ Ἐφημερίου Σπυρίδωνος Κώρου, συγκεντρώθηκαν 120 φιάλες. Τὴν αὐτὴ ἡμερομηνία στὴν Ἐνορία Κοιμησῆς Θεοτόκου Κορίνθου συγκεντρώθηκαν 90 φιάλες. Στὸ Βέλο, Κιάτο καὶ Ξυλόκαστρο συγκεντρώθηκαν 55 φιάλες.

Συνολικά, μέχρι σήμερα, ἔχουν συγκεντρωθεῖ 600 φιάλες αἵματος καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς, ὅτι τὸ κυρίως πρόγραμμα τῆς αἰμοληψίας δὲν ἔχει κἄν ἀρχίσει στὶς περισσότερες περιοχές.

Ἡ διαφώτιση, μετὴν καθοδήγηση τοῦ Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος συνεχίζεται ἀνελλιπῶς. Εἶναι δὲ εὐτύχημα, ὅτι πέρα ἀπὸ τὸν ἐνθέρμο ζῆλο τῶν ἐντεταλμένων Κληρικῶν, τῶν ὑπευθύνων τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου Αἰμοδοσίας καὶ τῶν περιφερειακῶν τοιούτων, σπουδαία σὴθθεια καὶ ἀνιδιοτελεῖ προσφέρει ἡ αἵματολόγος ἱατρός κ. Καλλισθένη Φαρμάκη, καθὼς καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Πανελληνίου Συλλόγου πασχόντων ἀπὸ μεσογειακὴ ἀναιμία κ. Ὁδυσσεὺς Πλατῆς, ποὺ πλαισιώνουν τοὺς Κληρικούς, τόσο κατὰ τὶς διαφωτιστικὲς ἐξορμήσεις, ὅσο καὶ κατὰ τὶς ἡμέρες τῆς αἰμοληψίας. Ἐπίσης τὶς πάρα πάνω ἐκδηλώσεις πλαισιώνουν καὶ πολλοὶ νέοι, κυρίως φοιτητὲς τοῦ Νομοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων, παρεχώρησε στὸ Σύλλογο τῶν πασχόντων ἀπὸ μεσογειακὴ ἀναιμία τοῦ Νομοῦ Κορίνθιας, ἐξοπλισμένη αἴθουσα, γιὰ τὶς δικῆς τους ἀνάγκες.

Γίνεται ἐδῶ μνεῖα, ὅτι ὁ Πανελλαδικὸς Σύλλογος τῶν πασχόντων ἀπὸ μεσογειακὴ ἀναιμία, παρακολουθώντας ἀπὸ κοντὰ τὴν ὅλη δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος, σὲ εἰδικὴ μεγαλοπρεπῆ ἐκδήλωση, ἐτίμησαν τὸν Σεβασμιώτατο, δίδοντάς του ἀργυροῦν μετάλλιον μετ' ἐπαίνου. Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Μητροπολίτου, Αἰδεσιμ. Ἰωάννης Δελημπατῆς, ὁ ὁποῖος καὶ παρέλαθεν τὸ μετάλλιο καὶ τὸν ἔπαινον, ἐπειδὴ ὁ Σεβασμιώτατος ἀπουσίαζεν τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη, ἀνέγνωσε ἐπ' ἀκροατηρίῳ τὰ κατωτέρω εὐχαριστήρια ἐκ μέρους τοῦ Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος.

«Εὐχαριστῶ διὰ τὴν τιμητικὴν διάκρισιν, ἣ ὁποία ἀνήκει ὄχι τόσο εἰς τὴν ἐλάχιστότητά μου, ἀλλὰ εἰς τοὺς αἰμοδότας τοῦ Κορινθιακοῦ λαοῦ. Εὐχομαὶ εὐδωσῆν τοῦ ὅλου ἔργου, εἰς τρόπον ὥστε τὸ πολύτιμον αἷμα, νὰ μὴ χύνεται εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀλλὰ νὰ διοχετεῖται ἀπὸ ἄνθρωπον εἰς ἄνθρωπον πρὸς σωτηρίαν, ὅπως τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἔσωσε καὶ σώζει τοὺς ἀνθρώπους».

Ἄλλ' ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν αἰμοδοσίαν, τώρα μόλις ἀρχισε. Τὸ εὐχάριστο εἶναι, ὅτι ὑπάρχει συντονισμός, προγραμματισμός καὶ πάθος, ὥστε οἱ μέχρι τῶ-

ρα αἰμοδότες νὰ σταθεροποιηθοῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξηθοῦν.

Τὰ μέχρι τώρα ἀποτελέσματα μαρτυροῦν ὅτι ὁ Κορινθιακὸς λαὸς, συντρέχει τὸ ἀνθρωπιστικὸ αὐτὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ εἶναι ἔξω ἀπὸ κομματισμοῦ καὶ πολιτικολογίας καὶ αὐτὸ εἶναι σημαντικώτατο. Ἡ αἰμοδοσία στὴν Κορινθία, διευθύνεται ἀπὸ τὴν ἰσχυρὴ προσωπικότητα τοῦ Ἱεράρχη τῆς καὶ ἔχει τὴν εὐλογία καὶ χάρη τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

Ἱερά Μητρόπολις Πειραιῶς

Ἡ μεγάλη Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση τῶν στελεχῶν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Πειραιῶς, ποῦ συνήλθε στὸν καθεδρικό Ναὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Καλλινίκου, τὴν Τετάρτη 26 Μαρτίου 1986, μὲ πραγματικὴ δόξη ἐνημερώθηκε γιὰ τὸ Σχέδιο Νόμου, ποῦ κατατέθηκε τελικὰ στὴ Βουλὴ, γιὰ τὴ νομιμοποίηση τῶν ἀμβλώσεων.

Ὁμόφωνα ἀποφασίζει νὰ διακηρύξει πρὸς κάθε κατεύθυνση ὅτι:

α) Πιστεύει, μαζί μὲ τὴ συντριπτικὴ πλειονότητα τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, στὴ διδασκαλία γιὰ τὸ σεβασμὸ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ὅπως χριστοπώθηκε ἀπὸ τὸ Δημιουργὸ τῆς, διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

β) Δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι τὸ σχέδιο Νόμου παρεμβαίνει, παρὰ πᾶσαν ἔννοια ἠθικῆς καὶ ἱατρικῆς δεοντολογίας, στὴν ψυχικὴ καὶ σωματικὴ ἀκεραιότητα τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ διακόπτει θάναυσα τὴ ζωὴ νέων ὑπάρξεων, πρὶν ἀκόμα γεννηθοῦν.

γ) Ἀντιτίθεται, στὴ νομιμοποίηση πράξεως τὴν ὁποία ἀνέκαθεν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς θεωρεῖ ἐγκληματικὴ, ἀσχετα ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι πολλοὶ Ἕλληνίδες καταφεύγουν στὴν ἀμβλωση ἀπὸ ἀγνοία, φόβο, μιμητισμὸ ἢ ἐξαναγκασμὸ. Ἡ ἀμνήστευση τῆς ἐγκληματικῆς αὐτῆς πράξεως οὔτε τίς ἀμβλώσεις θὰ μειώσει—ἀντίθετα θὰ αὐξήσει τὸ ποσοστὸ τους, ὅπως ἔγινε διεθνῶς— οὔτε θὰ ἀπαλλάξει τοὺς δράστες ἀπὸ τὸν ἀμειλικτὸ ἔλεγχο τῆς συνειδήσεως, ἀφοῦ οἱ πάντες αἰσθάνονται τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος, ὅταν ἀφαιροῦν ἀνάιτητα μιὰ ἀνθρώπινη ζωὴ καὶ μάλιστα ἀθώα καὶ ἀνυπεράσπιστη.

δ) Κάνει ἐκκλήση πρὸς τὴν Κυβέρνηση, νὰ ἀρθεῖ ὑπεράνω πιέσεων ποῦ ἀσκοῦνται, νὰ ἐπιανεξετάσει μὲ σωφροσύνη τὸ θέμα, στὰ πλαίσια τοῦ χρέους τῆς ἀπέναντι τοῦ Ἔθνους μας ποῦ γηράσκει καὶ νὰ ἀποσύρει τὸ Σχέδιο Νόμου, λαμβάνοντας παράλληλα γενναῖα μέτρα προστασίας τῆς μητρότητος, τῆς ἐργαζομένης μητέρας καὶ τῆς οἰκογενείας, ἰδιαίτερα δὲ τῶν Πολυτέκνων. Ζητεῖ νὰ πράξουν τὸ καθήκον τους, ὅπως ἐπιβάλλουν αἱ περιστάσεις, καὶ οἱ Βουλευτὲς ὄλων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ κομμάτων.

Ἄν παρὰ ταῦτα ἡ Κυβέρνηση ἐπιμένει στὴ νομιμοποίηση τῶν ἀμβλώσεων, δὲν μένει παρὰ νὰ ζητηθεῖ ἡ γνώμη τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ μὲ τὴ διενέργεια δημοψηφίσματος, γιατί ἡ Συνέλευσή μας πιστεύει ὅτι δὲν πρόκειται σὲ καμμιά περίπτωση νὰ συγκατατεθεῖ ὁ Λαὸς μας στὴν ἀμνήστευση ἐγκλήματος τέτοιου μεγέθους, ποῦ εἶναι ἀντίθετο στὸ πραγματικὸ συμφέρον τῆς γυναίκας, στὴν ἱατρικὴ δεοντολογία καὶ τὸν ὄρκο τοῦ Ἱπποκράτη, στὴν ἔννοια τοῦ Δικαίου, στὸ δημογραφικὸ μέλλον τῆς χώρας μας καὶ κυρίως στὸν ὑπέρτατο νόμο τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ.

(Ἔπονται χίλιες ὑπογραφές)

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἰδιαίτερη ἐπιτυχία σημείωσε ἡ ἐκδήλωση, ποῦ καὶ φέτος ὀργάνωσε ἡ Ἱ. Μητρόπολις, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς Ἐθνικῆς Ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου 1821.

Ἡ ἐκδήλωση ἔγινε στὴν αἴθουσα τελετῶν τῆς Σχολῆς Πεζικοῦ Χαλκίδος τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 23 Μαρτίου 1986, περιελάμβανε δὲ πλουσιώτατο ἐπίκαιρο μουσικοχορευτικὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖο ἐξετέλεσε ἡ Χορωδία - Ὀρχήστρα νέων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Μουσικοῦ κ. Παύλου Κουρμπέτη καὶ ἐμπεριστατωμένη ὀμιλία ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τῆς Ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» μὲ θέμα: «Πῶς εὐδοῦθηκε ὁ ἀγὼνας τοῦ '21».

Ὁ ὀμιλητὴς μὲ ἀκλόνητα ἐπιχειρήματα ἀπέδειξε ὅτι ὁ Ἐθνικὸς μας ἀγὼνας ἦταν ἀποτέλεσμα μακροχρόνιας διεργασίας καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας διεδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλο στὴν ὑπόθεση αὐτή.

Τὴν ἐκδήλωση διοργάνωσε ἡ Θεολόγος καθηγήτρια δ. Μαγδαληνὴ Ἀργυράκη καὶ τὴν παρακολούθησε πλῆθος κόσμου καὶ οἱ Ἀρχεῖς τοῦ Νομοῦ.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος κλείνοντας, εὐχαρίστησε ὄσους συνετέλεσαν στὴν ἐπιτυχία τῆς ἐκδηλώσεως καὶ μεταξύ ἄλλων εἶπε: «Ἡ Πατρίδα ἀξίζει νὰ κατοικεῖται ὅταν εἶναι ἐλεύθερη καὶ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐλεύθερη ἂν δὲν εἶναι συγχρόνως καὶ πιστὴ στοῦ Θεοῦ».

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Πρὸς

Τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας,

Πρόεδρον Κυβερνήσεως καὶ Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ κατάθεση στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, τοῦ Νομοσχεδίου ποῦ ἀφορᾷ στὴ νομιμοποίηση τῶν ἀμβλώσεων, σὲ περίοδο καὶ χρόνον, ποῦ προκαλεῖ στὴν Ἐκκλησία πελῶρια ἐρωτηματικά, ἀπετέλεσε τὴν μοναδικὴν ἀφορμή, τῆς ἐκτάκτου ἐναγωνίου Διασκεψέως τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης.

Τὴ Συνοδικὴ Διάσκεψη ἀπασχόλησε, κατ' ἀποκλειστικότητα, τὸ κεφαλαῖωδες τοῦτο ἠθικὸ καὶ Ἐθνικὸ θέμα.

Ἡ Ἐκκλησία στὸ θέμα αὐτό, ἔχει ἐπανειλημμένως ἐκφρασθεῖ καὶ εἶναι γνωστὲς οἱ θέσεις τῆς.

Ὡς πρὸς τὸ ἐπίμαχο τοῦτο θέμα διακεκριμένοι ἀρμόδιοι ἐπιστήμονες ἀπεφάνθησαν καὶ ἀτομικῶς καὶ συλλογικῶς κατὰ καιροὺς συμφωνοῦντες πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελικοῦ Νόμου.

Ἐν ὄψει τῆς ἐπικειμένης, τυχόν, ψηφίσεως τοῦ παραπάνω Νομοσχεδίου, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, ἐπισημαίνει τὰ ἀκόλουθα καὶ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴ τῆς Πολιτείας.

Ἡ ἀμβλωση, ἀναμφιλέκτως, εἶναι φόνος καὶ ὁ φόνος ἀποτελεῖ καταπάτηση θεϊκῆς ἐντολῆς. Καὶ ἡ καταπάτηση τῆς θεϊκῆς αὐτῆς ἐντολῆς ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Κράτος, συνεπάγεται τὴν φανερὴ ἀντιπαράθεση τῆς Πολιτείας πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Κατὰ συνέπεια καὶ ἐφόσον ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων θὰ ἀπεφάσιζε τὴν νο-

μιμοποίηση ἐλευθέρως διαπράξεως φόνων, οἱ ψηφίζοντες ἐξομοιώνονται πρὸς φονεῖς, τοὺς ὁποίους τότε ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὑποχρέωση νὰ καταγγεῖλει εἰς τὸν πιστὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὡς ἠθικοὺς αὐτουργοὺς γενοκτονίας.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς ἀθετήσεως τῆς θεϊκῆς ἐντολῆς, ὁ τρόπος τῆς καταπατήσεως τοῦ θείου Νόμου, ἀποτελεῖ ἔγκλημα πού διενεργεῖται εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ Σῶμα τοῦ Ἔθνους, διότι δὲν παραθεωρεῖται ὅτι ἡ Χώρα μας διέρχεται καὶ κρίση δημογραφική.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω συντομωτάτων θέσεων, ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἔχουν ὑποχρέωση νὰ ἀρθοῦν εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ νὰ ἀποσύρουν, ὅσον εἶναι καιρὸς, τὸ ἐγκληματικὸ Νομοσχέδιο.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης ἐπαγρυπνεῖ καὶ ἀναμένει. Σὲ περίπτωσιν ὅμως πού οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ Ἔθνους προχωρήσουν στὴ ψήφισιν τοῦ Ἐθνοκτόνου Νόμου, ἡ Ἐκκλησία, ὡς θεματοφύλακος τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἔθνους, θὰ λάβῃ τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα, προστατεύοντας τὸ λαὸ τῆς ἀπὸ τὸ ἐπιχειρούμενο ἀνοσιούργημα.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κρήτης Τιμόθεος

Τὰ μέλη

- † Ὁ Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας Κύριλλος
- † Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Τίτος
- † Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Εἰρηναῖος
- † Ὁ Λάμπης καὶ Σφακίων Θεόδωρος
- † Ὁ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας Φιλόθεος
- † Ὁ Πέτρας Δημήτριος
- † Ὁ Κισάμου καὶ Σελίνου Εἰρηναῖος

Ἱερά Μητρόπολις Γαλλίας

Τὴν Κυριακὴ 23 Μαρτίου 1986, γιορτάσθηκε με λαμπρότητα στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Μελέτιος συλλειτουργῆσε με τὸν βοηθὸ του Ἐπίσκοπο Σασίμων κ. Ἱερεμία, με τὸν Ὁρθόδοξο Ἀρχιεπίσκοπο τῶν Ρουμάνων στὸ Παρίσι κ. Ἀδριανὸ καὶ τὸν Ἐπίσκοπο Παλμύρας κ. Γαβριήλ, τῆς Ὁρθόδοξης Λιθανικῆς Κοινότητος Γαλλίας. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς διακόνους τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ Παρίσι, τοὺς Ἐπισκόπους πλαισίωσαν ἱερεῖς τῆς Γαλλικῆς, Ρωμικῆς, Ρωσικῆς καὶ Λιθανικῆς Ὁρθόδοξης κοινότητος ἐτελέσθη ἔτσι μιὰ Πανορθόδοξη πανηγυρικὴ θ. Λειτουργία.

Τρεῖς χορωδίες ἔβαλλαν ἐναλλάξ: Ἡ ἑλληνικὴ χορωδία τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἡ γαλλικὴ τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκυ (πού ἀπέδωσε, σὺν τοῖς ἄλλοις, τὸν χερουθικὸ ὕμνο στὰ σλαβωνικά) καὶ ἡ χορωδία τῆς Ὁρθόδοξης λιθανικῆς κοινότητος. Παραβρέθηκαν οἱ Ἑλληνικὲς διπλωματικὲς, προξενικὲς καὶ στρατιωτικὲς ἀρχὲς καθὼς καὶ πλῆθος Ὁρθόδοξων ἀπ' ὅλες τὶς κοινότητες τοῦ Παρισιῦ.

Στὸ τέλος τῆς θ. λειτουργίας, ὁ Σεβ. Μητροπολί-

της Γαλλίας κ. Μελέτιος προσεφώνησε τοὺς παρισταμένους καὶ ἀνεφέρθη στὴν ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα στὸν εὐρύτερο χῶρο τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Τόνισε ἐπίσης ὅτι οἱ εἰκόνας μᾶς εἰσάγουν στὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ· τὸ μυστήριον αὐτὸ εἶναι ἡ ἀγάπη. Ὁ Σεβ. εὐχήθηκε τὴν ἐνεργὸ μετοχὴ ὅλων τῶν παρισταμένων πιστῶν στὸ μυστήριον αὐτὸ τῆς θείας ἀγάπης.

Ἀκολούθησε ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Σασίμων κ. Ἱερεμία.

Ἡ πανηγυρικὴ θ. λειτουργία ἐπερατώθη με τὴν ἀθρόα προσέλευση τῶν πιστῶν στὴ θεία Μετάληψη καὶ με τὶς πατρικὲς εὐλογίες τοῦ Σεβασμιωτάτου Γαλλίας.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας στὸ Ὁρθόδοξο Θεολογικὸ Ἰνστιτούτο τοῦ Ἁγίου Σεργίου Παρισίων ἐλάβε χώραν πνευματικὴ ἐκδήλωση με συμμετοχὴ πολλῶν Ὁρθόδοξων διανοουμένων. Ἐγινε συνεστίαση καὶ στὶς 3 τὸ ἀπόγευμα ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς Πρωτοπρ. π. Ἀλέξιος Κνιάζεφ ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἡ Θεοτόκος Μαρία στὴν Ὁρθόδοξην πνευματικότητα». Ἡ ὄλη ἐκδήλωση ἔκλεισε με πανηγυρικὸ ἔσπερινό, με συμμετοχὴ πλειάδας ἱερέων καὶ ἱερομονάχων, προεξάρχοντος τοῦ μιτροφόρου Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἀλεξίου Κνιάζεφ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ Θεολογικὸς Διάλογος Ὁρθόδοξων - Ρωμαιοκαθολικῶν ἔχει διανύσει τὰ πρῶτα ἀποφασιστικὰ του στάδια, τοῦθ' ὅπερ ἐπιτρέπει τὴν συναγωγὴν τῶν πρῶτων συμπερασμάτων ἐπὶ τῆς πορείας καὶ τῆς ἐξελίξεώς του. Τὸ Συμπόσιον ὅπερ ὀργανώθη τὸν Ὀκτώβριον 1985 ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος «PRO ORIENTE» ἐν Βιέννῃ, ἀφιέρωσε τὰς ἐργασίας του εἰς τὴν ἀποτίμησιν τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν, καὶ οἱ δύο θασικοὶ εισηγηταί, ἀπὸ ὀρθόδοξου μὲν πλευρᾶς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρνεάλ (Τρανσυλβανίας) κ. Ἀντώνιος καὶ ἀπὸ ρωμαιοκαθολικῆς ὁ βενεδικτίνος πατήρ Ἐμμ. Λάν, ἐξέθεσαν τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόψεις τῶν. Οὕτως ὁ Σεβ. Ἀντώνιος ἐτόνισεν, ὅτι τὰ κείμενα τοῦ Μονάχου χρίζουν ἀναθεωρήσεως καὶ θελιώσεως. «Ἄν αὐτὸ δὲν συμβῆ, —εἶπε—, τότε ὁ Διάλογος θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα τὸ ἐνδεχόμενον νὰ ἀποτύχῃ». Ἐξ ἄλλου ὁ πατήρ Λάν ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προσδιορισθῇ σαφῶς τὸ «μοντέλο» τῆς ἐνώσεως, τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκουν ὀρθόδοξοι καὶ ρωμαιοκαθολικοί. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καὶ διάθεσις πορείας πρὸς τὰ ἔμπροσ. Κατὰ τὸν π. Λάν ἡ μέχρι τοῦδε πορεία εἶναι ἐλπιδοφόρος καὶ τὸ κείμενον τοῦ Μονάχου ἀποδίδει τὴν κοινὴν πίστιν τῶν δύο πλευρῶν.

—Ἀπὸ 3ης - 6ης Μαρτίου συνήλθεν ἐν τῷ Ὁρθόδοξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Γενεύη) ἡ Μικτὴ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ Διαλόγου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ Μετερρυθμισμένων.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώσουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

ΒΙΒΛΙΟ ΚΡΙΣΙΑΙ

Ἐπισκόπου Διονυσίου Κ. Κυράτσου, Μητροπολίτου Δράμας, ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ἄρθρα στίς ἑφημερίδες, Δράμα 1985, σσ. 528.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος εἶναι εὐφύμως γνωστός ὡς συγγραφεύς, ἐκ πολλῶν δεκάδων ἔργων, ἄρθρων καὶ μελετῶν του, τὰ ὁποῖα εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος αὐτοτελῶς ἢ ὡς ἀνάτυπα.

Παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ὁ Σεβ. συγγραφεύς διακονεῖ ἀπὸ ἐτῶν καὶ εἰς ἓνα ἄλλο τομέα, ἰδιαίτερον χρήσιμον καὶ ἐποικοδομητικόν. Πρόκειται διὰ τὴν δημοσίευσιν εἰς τὸν τοπικόν Τύπον τῆς Ἐπαρχίας του συντόμων ἄρθρων, διὰ τῶν ὁποίων ἀναλύεται τὸ περιεχόμενον τῶν Εὐαγγελικῶν ἢ τῶν Ἀποστολικῶν —ἐναλλάξ— περικοπῶν. Ὁ καρπὸς τῆς διακονίας αὐτῆς κατὰ τὰ ἔτη 1974 ἕως 1981 ἀπήρτισε μίαν πλουσίαν «συγκομιδὴν»: 206 κείμενα Εὐαγγελικοῦ στοχασμοῦ καὶ πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ, τὰ ὁποῖα παρέδωκεν ὁ Σεβ. κ. Διονύσιος εἰς μορφήν βιβλίου, «μὲ τὴν προσδοκία ὅτι οἱ ἀναγνώστες τους θὰ οἰκοδομηθοῦν πνευματικὰ ὅπως ἐγίνε καὶ ὅταν πρωτοεἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος στὸν δραμινὸ ἡμερήσιο Τύπο», καθὼς σημειώνεται εἰς τὸν Πρόλογον. (Ἰσαριθμα κείμενα, καθὼς πληροφοροῦμεθα, ἀπαρτίζουν ἕτερον τόμον μὲ τίτλον «Κυριακάτικα Ἀποστολικά ἄρθρα στίς ἑφημερίδες»).

Τὰ κείμενα αὐτά, ὡς εὐστόχως ἐπισημαίνει ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεύς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τόμου, δὲν ἀποτελοῦν «κῆρυγμα, μὲ τὴ συνηθισμένη ἔννοια τοῦ ὅρου· οὔτε πλήρη ἀνάλυση τῆς ἀγιογραφικῆς περικοπῆς. Μὲ ἀφορμὴ κάποιου χωρίου, ἓνα θαῦμα, μὴ παραβολή, ἀναπτύσσεται ἐν συντομίᾳ ὁ λόγος: πάντοτε χριστοκεντρικός, ἐκκλησιολογικός, πατερικός, νηπιτικός· λόγος μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς· λόγος ἐλπίδος, σταυρώσιμος καὶ ἀναστάσιμος. Γιὰ νὰ εἶναι κατανοητὸς ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες τῶν ἡμερησίων ἑφημερίδων καὶ οἱ θαυότερες ἔννοιες προσφέρονται μὲ τρόπο ἀπλό».

Ὅντως ὁ Σεβ. ἐπέτυχεν ἀπολύτως εἰς τὸν ἐπιδιωχθέντα σκοπὸν. Ἡ ἀπλότης καὶ ἡ ἐνάργεια τοῦ λόγου συνδυάζονται μὲ τὴν θαυότητα τῶν νοημάτων· τὸ θεωρητικὸν συνδέεται πρὸς τὸ πρακτικόν· τὸ ἐλεγκτικὸν συμβαδίζει πρὸς τὸ ἐπεικές. Ἡ ὄλη, ἐξ ἄλλου, ἐμφάνισις τοῦ τόμου, ἢ ἄνεσις εἰς τὴν σελιδοποίησιν, τὰ εὐανάγνωστα τυπογραφικὰ στοιχεῖα, τὰ κοσμήματα, τὰ ὁποῖα στολίζουν τὰς σελίδας, προσδίδουν χάριν εἰς τὸν τόμον καὶ ἐξ ἐπόψεως αἰσθητικῆς.

Πιστεύομεν ὅτι οἱ ἀναγνώσται θὰ οἰκοδομηθοῦν πνευματικῶς, ἐνῶ οἱ κήρυκες τοῦ θεοῦ λόγου θὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ βιβλίον τοῦτο ὡς πολῦτιμον εὐσύνοπτον βοήθημα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Παντελεήμονος Δ. Μπαρδάκου, Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας, Φάσεις ἀγωνιστικῆς μιᾶς δεκαετίας (1974-1984), Σάμος, σσ. 224.

Στὰ «πεπραγμένα» τῆς πρώτης δεκαετίας ἀπὸ τὴν ἐνθρόνισή του στὴν Ἱ. Μητρόπολη Σάμου καὶ Ἰκαρίας ἀναφέρεται τὸ περιεχόμενον τοῦ νέου βιβλίου τοῦ Σεβ. κ. Παντελεήμονος. Ἀναφορὰ ἢ ὁποῖα δὲν ἐγίνε χωρὶς ἐσωτερικὴ πάλη καὶ δισταγμούς. Γιατί, ὅπως καὶ κάθε πνευματικὸς ἐργάτης, ὁ Σεβ. συγγραφεύς ἀντιμετώπισε τὸ ἐρώτημα: «Θὰ ἦταν σκόπιμη καὶ ὠφέλιμη ἡ καταγραφή καὶ δημοσίευση τῶν γεγονότων τῆς δεκάχρονης Ἀρχιερατικῆς μου διακονίας»; (σ. 8). Ὁ προβληματισμὸς πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐντολή τοῦ Κυρίου: «σοῦ ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερὰ σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου» (Ματθ. 6,3) καὶ ἀπὸ τὸ καθήκον κάθε χριστιανοῦ καὶ ἰδιαίτερος τῶν ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου, νὰ διακατέχονται ἀπὸ ταπεινὸ φρόνημα, ὥστε νὰ περιφρουροῦνται τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς ἀπὸ τὸ θανάσιμο ἀμάρτημα τῆς ὑπερηφανείας.

Τὸν προβληματισμὸ αὐτὸ ξεπέρασε ὁ Σεβ. ἐνθαρρυνόμενος ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν Παύλειον λόγο «τὰ καλὰ ἔργα πρὸ δὲ ἡλᾶ ἐστι» (Α΄ Τιμ. 5,25), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν διαπίστωση ὅτι σήμερα, πού ἀσκειται, ὡς μὴ ὠφέλε, τέτοιαις μορφῆς καὶ ἐκτάσεως συκοφαντικῆ καὶ ἄδικη κριτικῆ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ποιμένων Τῆς, ἐπιβάλλεται νὰ δίδεται λόγος «παντὶ τῷ αἰτοῦντι», νὰ γίνεται εὐρύτερα γνωστὸ τὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖται, ὥστε οἱ μὲν ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐλέγχονται καὶ νὰ καλοῦνται εἰς μετάνοιαν, οἱ δὲ εὐσεβεῖς νὰ στηρίζονται πνευματικὰ στὸν ἀγῶνα τους.

Μὲ τίς σκέψεις αὐτὲς ὁ Σεβ. κ. Παντελεήμων κατέγραψε τίς κυριώτερες «φάσεις» μιᾶς ἀγωνιστικῆς πορείας στὴ δεκαετία 1974-1984. Οἱ τομεῖς στοὺς ὁποίους διακόνησε, εἶναι οἱ ἐπόμενοι, ὅπως καταγράφονται στὸ βιβλίον: Οἱ Κληρικοὶ μας, Πνευματικὴ τροφὸδοσία, ἡ Λατρεία μας, τὰ Μοναστήρια μας, τὰ νειάτα τοῦ νομοῦ μας, ἡ οἰκογένεια, οἱ ἀδελφοὶ μας ἄρρωστοι, προσκυνήματα, καθήκοντα πρὸς τὸ Ἔθνος, δύο Προκαθήμενοι στὴ Σάμο, θέματα πού γίνονταν φωτιές, ἐπισκέψεις πού ὠφέλησαν, παραδοσιακοὶ μας θησαυροὶ, προσφορὰ τιμητικῆ σὲ μορφὰς τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, ἰδρυματικὴ διακονία, προβληματισμοὶ ἐσωτερικοί.

Φυσικὰ δὲν γίνεται λόγος στὸ βιβλίον γιὰ ὠρισμένες —κι εἶναι πολλὲς αὐτὲς— «φάσεις», πού ἀπὸ τὴ φύση τους ἐπιβάλλεται νὰ μὴ βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ὅταν ἰδιαίτερα ἀναφέρονται σὲ θέματα ἀτομικά, προσωπικά καὶ οἰκογενειακά (σ. 209). Τὸ ἔργο τῆς ἀτομικῆς καὶ προσωπικῆς ποιμαντικῆς στὰ δέκα χρόνια (1974-84) ἦταν, σημειώνει ὁ σ., «τὸ πιὸ ση-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 37, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος - Καλλιθέας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 34)1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 31ῃ Μαρτίου 1986

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς οργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Ἀγίου Ἀνδρέου Αἰγινίου καὶ β) Ἀγίου Δημητρίου Κιρίτης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-

μαντικῆ, ἀλλὰ καὶ τὸ πιὸ ἐπώδυνο. Γιατί, αὐτὸς ὁ τρόπος ἐργασίας ἀπαιτεῖ, συνήθως, κόπους περισσώτερους, χρόνον ἀρκετὸ, μεγάλην προσοχή, ἀγωνίες φοβερὲς καὶ ἰώδῃ ὑπομονή» (σ. 211).

Εἶναι ἀξιοπρόσεκτο, ἐν τούτοις, αὐτὸ ποὺ ὁμολογεῖ ὁ Σεβ. κ. Παντελεήμων: «Ὅσα ἔγιναν στὴ Μητρόπολιν τοῦ αὐτὰ τὰ δέκα χρόνια, «δὲν εἶναι ἐγὼς προσώπου ἔργα». Γιατί δὲν εἶναι ὁ Μητροπολίτης εἰδικὰ ὁ μοναδικὸς ἀγωνιστής. «Εἶναι καὶ οἱ Ἱερεῖς ἀγωνιστές. Καὶ οἱ μοναχοί. Καὶ οἱ λαϊκοί. Ὅσοι στὸ Θεὸ πιστεύουν καὶ στὴν Ἐκκλησία μας ἀνήκουν, πήραν, κατὰ κάποιον τρόπο, μέρος στὴ δουλειά» (σ. 9). Καί, βέβαια, «ὄλα τὰ καλὰ ἔργα ἀνήκουν πρῶτα στὸ Θεό. Καὶ κατόπιν στοὺς καλοὺς μου συνεργάτες» (σ. 10).

Τὸ βιβλίον γίνεται ἐλκυστικὸ ὄχι μόνο γιατί ὁ σ. ἐκθέτει τὰ «πεπραγμένα» μὲ τρόπο γλαφυρὸ, ἀλλὰ γιατί καὶ τὸ ἄμορφο ἐξώφυλλο (σὲ διχρωμία) προδιαθέτει εὐνοϊκὰ καὶ τὸ πλούσιο φωτογραφικὸ ὕλικὸ τεκμηριώνει πολλὰ σημεῖα τοῦ κεμένου. Τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα εἶναι εὐαγάγνωστα καὶ, καθὼς πιστεύουμε, οἱ μὲν λαϊκοὶ ἀναγνώστες ἔχουν νὰ ὑφελθῶσιν πνευματικὰ ἀπὸ τὰ ὅσα θὰ διαβάσουν, οἱ δὲ Κληρικοί θὰ ἐνισχυθοῦν καὶ στὴ δική τους ποιμαντικὴ ἀποστολή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

σιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κατερίνῃ τῆ 31ῃ Μαρτίου 1986

† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς οργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Δενδροχωρίου, 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Διασελακίου, 3) Ἀγ. Γεωργίου Διπλάτανου, 4) Ἀγ. Τριάδος Ἐλατόθρουσης, 5) Ἀγ. Ἀθανασίου Πόδου καὶ 6) Ἀγ. Δημητρίου Κάτω Χώρας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῆ 4ῃ Ἀπριλίου 1986

† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν οργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Βασιλείου - Ἀγίου Γεωργίου Ἰτέας Πηγῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Ἀρτῇ τῆ 9ῃ Ἀπριλίου 1986

† Ὁ Ἀρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱ. Μ. Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν οργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Θεράποντος Μυτιλήνης (γ' θέσις), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῆ 14ῃ Ἀπριλίου 1986

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργα-

νικὰς θέσεις τακτικῶν ἑφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίας Τριάδος Τραπεζοντιῆς, 2) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βαμβάκους, 3) Ἀγίου Νικολάου - Ἀγίου Νικολάου Μονεμβασίας, 4) Ἀγίου Κων(ν)νου Καστανιάς Βοιῶν καὶ 5) Προφήτου Ἡλίου Λαμποκάμπου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 14ῃ Ἀπριλίου 1986

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ.

Ἱερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Ι Σ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 12)1986 Πράξεως ἡμῶν, ἡ ὁποία ἐγένετο συμφώνως πρὸς τὴν κειμένην Ἐκκλησι. Νομοθεσίαν, προκηρύσσομεν τὴν Ἑνορίαν Νέου Χωρίου Ἀποκορώνου καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν αὐτὴν καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐνεργήσουσιν κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 1ῃ Ἀπριλίου 1986

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 13)3.4.1986 Πράξεως ἡμῶν ἡ ὁποία ἔχει ἐκδοθῆ συμφώνως πρὸς τὴν κειμένην Ἐκκλησι. Νομοθεσίαν, προκηρύσσομεν τὰς Ἑνορίας: 1) Ἀγίου Χριστοφόρου Καλυκᾶ καὶ 2) Ἀγίου Φανουρίου Κάτω Γαλατᾶ Κυδωνίας καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν αὐτάς καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐνεργήσουσιν κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 3 Ἀπριλίου 1986

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Τὸ Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, συνελθὼν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθονίκου, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ: α) τὸν Ἱερέα Σπήλιον Γιαννόπουλον, Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Καλαθρῦτων καὶ Αἰγιαλείας καὶ β) τὸν Ἱερέα Ἀθανάσιον Μολλᾶν, Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Μαρωनीας καὶ Κομοτηνῆς, κατηγορουμένους ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἐπεκύρωσεν τελεσιδικίως τὴν ὑπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς ποινὴν τῆς ΚΑΘΑΙΡΕΣΕΩΣ ἐκ τοῦ ὕψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων

Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Πνευματικὸν Δικαστήριον, συνελθὼν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Πηλουσίου κ. Βαρνάβα, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Ἀρχιμανδρίτην Γρηγόριον Μουτζούρη, κατηγορούμενον ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ ὕψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος, ἐπαναφέρον αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

(Ἐκ τῆς Γραμματείας τῶν Δικαστηρίων)

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

A) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Μνημόνιον Ὁρθοδοξίας.

Ἱερεῖς Συνοδίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐγκύκλιος 2426 (κατὰ τῆς νομιμοποιήσεως τῶν ἐκπτώσεων).

Μητροπ. Περιστερίου Χρυσόστομο, Θεολογικὸς Διάλογος Ὁρθόδοξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλή, Ἐπισκόπησις τοῦ νεανικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ προοπτικὲς του στοὺς κατώφλι τοῦ 21ου αἰῶνα.

Ἀρχιμ. Νικ. Πρωτοπαπᾶ, Συνοπτικὴ ἱστορία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀπ. Διακονίας.

Ἀθαν. Βουρλή, Ἐκκλησιαστικὴ Ὁρθόδοξος Ὑμνολογία καὶ Μουσική.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν».

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 721.0734

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3, 157 72 Ζωγράφος. Τηλ. 7787.978.